

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10. } ఐన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మేనెల 5-వ తేది శనివారము } No. 39
 సంపుటము ౧౦ } రుధిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ పంచమి గి. } సంచిక 3౦

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

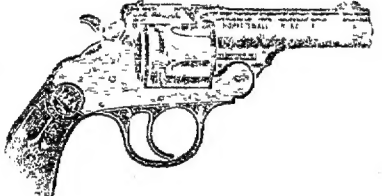

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండగనినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాదు. సకలమందులవలన మోఢముగలుగను. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోఢముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను కలసిగలిగి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 శంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ధరలు
నరనము.
క్యేటలాగు
ఉచితము

కాశము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఉన్నది. కేబుల్ పెట్టుకోగలిగినది కూడ దొరకును.
 యం. వి. రామానుజం శెట్టి ఆంధ్రు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0
 గాలితగిలి చెడిపోవడం, గాఢాబ్బీలో పుంచబడి యున్నది. కొంచెము భక్త్యును నీళ్లతో చిక్కగాలిపి పెట్టుకొని మధురైతరాచి యెండవచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో అది పుటపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని బుర్రు చెడుగాని కల్గును.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0
 పండ్లను ముక్కలువలె తెల్లగాచేసి చిక్కను గట్టిపరచును. తీర్చ, రక్తము, దుర్వాసన-పోగొట్టును.

చుండు తెలము

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు
 మహాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోనివారికి చిచ్చు చాలా ప్రళయమైనది. దీనిని అయిదారు దినములు తువయోగిని వినియోగించు చుండు నిర్మూలముగా నశించును.
 విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)
 PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.
 MOUNT ROAD - MADRAS.

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు, అన్నిరకములు కంటి ఆద్యముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపుకొనివారికి నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు ఆండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇన్ ది ఈస్టు.

మౌంట్ రోడ్డు - మదరాసు.

నూతనముగా తెరువబడిన పట్టువస్త్రములపావు

చైనా, జపాను, కాశీ, బెంగళూరు కంచి మొదలగు జాగాలనుండి పలురకముల పట్టుజువ్వలను క్రొత్తగా తేప్పించి స్టాకుచేసి యున్నాము. స్త్రీలకు కావలసిన పలురకముల పట్టుచీరలు, జాకెట్టు దినుసులు, పావడ దినుసులు, దాపణీలు ఉన్నవి. పురుషులకు పైనవేసుకొను పట్టు అంగవస్త్రములు, కోట్లకు కావలసిన పట్టుగుడ్డలు, ట్రీజులు, ఆల్ పాక, షర్టుకు కావలసిన సాదారణములు, గీతలది మొదలగునవి అనేకములున్నవి.

ఒకసారి మా దుకాణమునకు దయచేసి వచ్చి చూడెదము చేయజాలెదము.

నల్లామేదాన్ కిషన్ చంద్. నుగ్గును

సిల్లు స్టోర్ యం. 31, 32 రైల్వే బస్టాండ్ నుగ్గును.

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:— ఇది ఈ మూత పుచ్చుకొనిక యెంత కలుచుచున్నా బీజ్ బండ్లను రెండు గంటలలో పైకి పంపి అధికమయిన రతి సౌఖ్యమునిచ్చును. కాక నీటివల్లము కొంచెం నిమ్మపండురసము త్రాచినచోటనే నీర్వస్థలన వచ్చును. పుచ్చుకొని భోజనం చేయవలెను. **బీజ్ బండ్:**— మూడు రోజులు రెండు పూటలు పాలతో పుచ్చుకొనిన ధాన్యబోవు వీర్యము (కుక్క) వద్దనున్నను తప్పక కట్టును. **బీజ్ బండ్:**— 15 రోజులు పాలతో రెండు పూటలు పుచ్చు కొని చాలా దురభ్యాసములకు కలిగిన వపులకత్తలను పోయి మరియొకరును అనేకులచే కరిగించి ఒడి కట్టి కట్టులు పొందియున్నది. మేము విశేషించి వ్రాయుచున్నాము. ఒకసారి తెప్పించి వాడినచో మిగతా తెలి యును. ఈ ట్రాములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రం బీజ్ బండ్లము సీసా 1-కి రు. 2—0—0 రు. 2. 4. ఖర్చులు చేయ.

ఆర్యవైద్యాశ్రమం, తిరి, బైరాగిమఠం వీధి, మద్రాసు.

పాపము కంటెనీవారి వైద్యకపు బోధనములు

ఈ క్రింద చెబుపడిన బోధనములు కఠినకాత్రమునను, రోగ చికిత్సను సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్రములచే కాత్ర సరికొరవననుసారము యేర్పరుపబడినది.
మా బోధనముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అనట మూలికలు వృక్షకాత్రప్రకారము, రసాయన కాత్ర ప్రకారము, భూ తత్వమునుండ గూడ పరిశీలయబడును. అచట బి. పి. స్టాండర్డ్ ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు ది కయ రగును. కావున యీ బోధనములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప చక్కరలేదు

డాక్టరు యాన్సన్ స్థిరపు

స్థిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్లియరు సౌకస్థిక్తియా ఈ స్థిరపు డాక్టరు యాన్సన్ పద్ధతి ననుసరించి విరసాఫాసే. డ్రైస్, స్ప్రిక్లియా యిచ్చియునేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.
ఈ బోధనము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో ఎందుకలన గలుగుదుర్యలత్య మును పోగొట్టుటను, మానసిక బేకాబాధగాని దుర్బలత్యమును పోగొట్టుటను ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధి కెక్కిన దివ్యబోధనము.
కల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మిడియలైన బుడ్డి రు 1-4-0 చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె.మి.కె. లు పుడ్డు

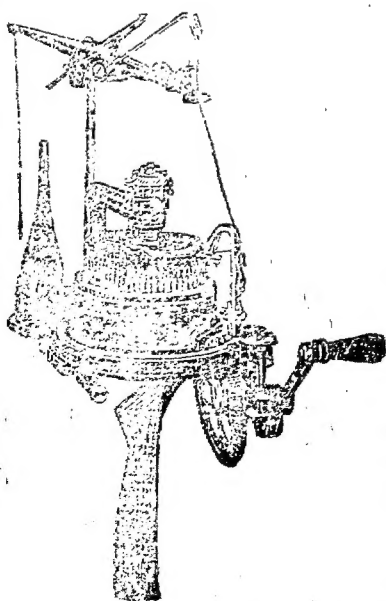
ఇది విరక, లైము, పొటాసు, సోడా ఫాస్ఫేటుల సరఫరా కుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెవ్వర్ల పారిశుగాయ ట్లెస్ పాల్స్ ప్రకారము తయారు కాబడినది.
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిగానుండును. మంచిత క కృత్రిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.
పెద్ద నైజ బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియం రు 1-0-0, చిన్న నైజ 10 అణాలు.
పనులు కంటెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుము. (3421)

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

క్రొత్త హారిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

గృహము, న్యదేశి, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కుపయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధర సరసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మేజోళ్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, అంగస్తామ్రాజ్యమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంటెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దివిక విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telgram : "BRAD"

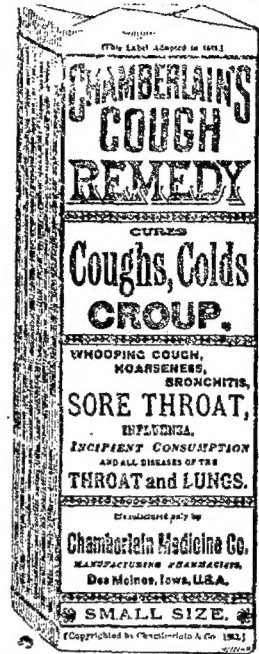
యినాం ! యినాం !!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దానుగారి నుండి వీర రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3396)

ఈ ట్రాములు అంగ్లాభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
20-2 Harrison Road, Calcutta

చేంబర్లెన్ గో

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా పం చ లై పోపును, అన్నిచాగా లలో విక్రయించ బడు చున్నది. (1)

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL.
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

స్త్రీలుధరించుకొను రోల్లుగోల్డు ఆభరణములు.

దానిగాబులు:—22 క్యూట్ల రోల్డుగోల్డుతో చేయబడినది. పరికరము అద్భుతము. మిక్కిలి అందమైనది. చక్కని ఆకులు, పూజలుగలది. జత 1-కి ధర రు 1-0-0 12 జతలు రు. 10
దాని అంటుపోగులు:—పైన తెలుపబడిన లోహము 8.6 యిమిటేషన్, కనులములు కచ్చబు, కంపులు, నీలములు చేర్చి కట్టబడినవి. జత 1-కి ధర రు 1. 12 జతలు రు 10
దాని కంఠాభరణము:—పైన తెలుపబడిన లోహముతో చేయబడినది. మిక్కిలి అందముగాను బాగుగాను చేయబడినది. ఎంత వయస్సుగలవారికైనను సరిపోవును. పురుషులకు గడి యారము గొలుసుగాను స్త్రీలకు కంఠాభరణముగాను ఉపయోగపడుచున్నది. 1-కి ధర రు 1. 12 కి రు 10-0-0.
ఈ ట్రాములు అంగ్లాభాషలో ఈడిగుక విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

E. S. PAUL & Co., No 13 Ramkanto, Mistries Lane, Bowbazar, Calcutta,

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అనూగ్రహముతో జర్మనీ గారడి, యోగద్యష్టి హా సలాభము, ఇంగ్లీషు మా ఇంద్రజాలము మంత్రికాత్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి నీటిశోధనా మాలు విచిత్ర విశోధనద్యులు గలవు. ఇం తే గా క మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, ఊనుతో నమాధియగుట, కీరములేని కలకాయచేత మూటలాంచుట మూమినైన గజముయొక్కను గాలిలో ననుమ్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ క్రొత్త మును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటికే చేయగలరని న్యాయంబుగా నున్నాము. దీని కల రు 4-0-0 అ. (211888-8) డి. ఆర్. బాగ్దానోగార్యులు, ఇంగ్లాండు, గుంటూరు జిల్లా.

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

వెలులు

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

హా. ఫోర్డు కారు

16-సీటరు బస్సు 3,300

*హార్వెస్టు ట్రాక్టరు 3,250

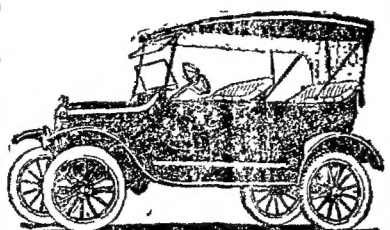
ఇంజిన్ లాడియ

డెలివరీ ఎం.బి.ఆర్. మదరాసు

కావలసిన వారికి ప్రియల్

బాడీల వెలులున్న, వ్యవసాయపు

అయుధముల వెలులున్న తెలియజేయబడును

టూరింగు 2,550

రన్నెబాటు 2,450

స్టాండర్డు చాసిస్ 2,045

టూరింగు (స్టాండర్డు) 2,860

ఒకటన్న చాసిస్ 2,375

యీ రోజుననే మీ ఆర్డరును మాకు పంపును. మాద్యారా కొనిన ఎడల మీకు ఎక్కువ సదుపాయము కలుగును. (598)

మోటార్ అందు జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ

సబుడిలర్లు:— కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలకు

చొక్కపు సీమ వెంకటేశ, సవరముబంగారుకు

గ్యారంటీ!

గ్యారంటీ!!

గ్యారంటీ!!!

వెండి, బంగారునగలు కావలసినప్పుడు

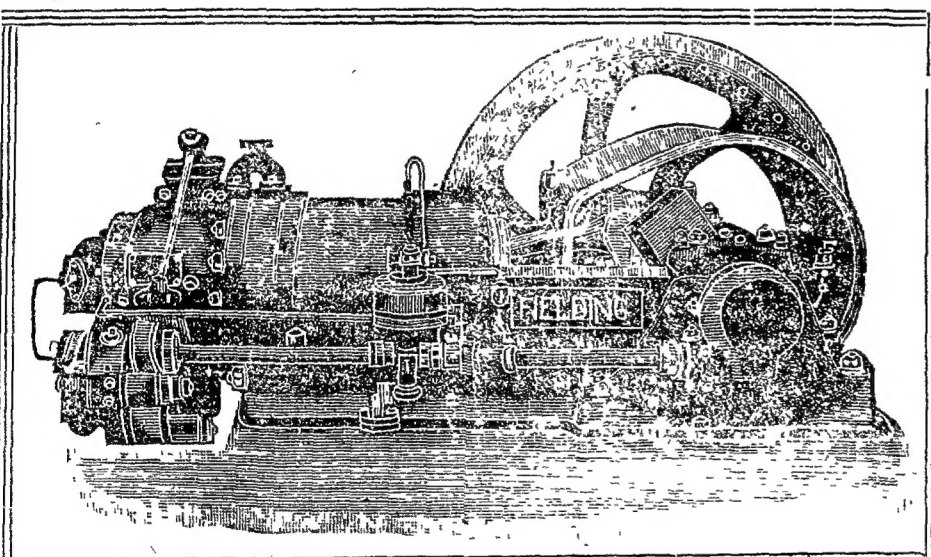
మమ్ములను మరువకుడు

బ్రహ్మలు, దువ్వెనలు, వర్ణగుండీలు, కఫగుండీలు, గడియారముగొలుసులు, చుట్టగొలుసులు, పట్టెగొలుసులు, సేమియాగొలుసులు అత్తికాయగొలుసులు, గజల నెలెడలు, మిరియాలగొలుసు, బొమ్మకొలుపుసాహాయలు మొదలగునవి అన్నికొల తలలోను అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగవరకులు నెం, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు. (2)

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్చింగు శెమిడికల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము ప్రస్తుతస్వల్పధోలకే అమోఘము చున్నవి. అన్నిసయిజాలు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేసే సాధనమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,

12, తంబు శెట్టిపేధి, మదరాసు.

మూత్రకోశ వ్యాధులు - ఒక క్రిత చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను బోషధమును నానుటచే తప్పుక నిబబుణగా కుదురును

9 మొదట 12 కాచోసలకు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని భయలు పోవుటకు, యింతే యుపయోగమును విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికను కావలసినవారు ఈ దిగుత నిరూపమునకు వ్రాయవలెను.

G. I. Pan & Co., 48, Singarachaari Street, Triplicane, Madras

కాంగ్రెసు సమాధానము

తదనంతరము

[బొంబాయి ప్రానిక]

(బొంబాయి ప్రానిక మే 1 వ తేదీన వై క్రి. స. ప్రాసిన ప్రధాన సుపాడికీయవ్యాసమును ఈ దినం ప్రకటించుచున్నాము).

కాంగ్రెసునందలి రెండుపక్షముల వాద విరుద్ధిని గూర్చి భాషించుటలో అంతముందును. రెండుపక్షములవారు తమ ప్రత్యేక కార్యక్రమముల ననుసరించి పనిచేయుటకు స్వతంత్రులు లభ్యుడగు. కాంగ్రెసుపక్షమునకు చేరినవారిలో అధిక సంఖ్యా పక్షం అవలంబించు కార్యక్రమము ఎల్లరకు తెలియజేయవలసి కాదు. సైన్హాపక్షమువారు ఇంత సేమి చేయవలసి తెలియజేయుచు. లేదు లక్ష్యమును గురించియు, తమ కార్యక్రమమును గురించియు ఈ పక్షపు వాదనలకు దరహము సమాధానమును సరిగటు నుండు కనుబడిలేదు. లక్ష్యమునగా ఈ పక్షమువారి ఆశయముని మా అభిప్రాయముగాదు. అధిక సంఖ్యాపక్షంలకె సేవ వీరు కోరుకది కూడా కృత్యము. ప్రస్తుతము వారు మనకు నందుంచుకొనిన వలసిన లక్ష్యముగురించి సేమి వ్రాయుచున్నాము. కాననసభను ప్రవేశపెట్టయ్యెనును టయేనా లేక ఇంకను కష్టమున వీరు తమ కార్యక్రమమును వికరింపకొనియున్నారో తెలియదు.

ఈపక్షమునకు చేరిన వాయవల ఉపవ్యాపకములు వ్రాత బద్ధముగా కాననసభ్యులైనవిమృత తాము అవలంబించవలసిన కార్యక్రమముగురించి ఎక్కువను ప్రస్తావించినట్లు కనబడుట లేదు. దేశంధు వాడుగాను సంపితవైముగాను కాననసభలను క్షయంపముచేయవలయునని ఉద్దేశ్యముచున్నార. ఉపవ్యవస్థను రాజకీయశిథిలమున సర్వవైచేయటముం కిమిడియున్న గణపాతమును అతధికముగల సహకారవాది యగు డాక్టరు ప్రభుగాను గమనించి, కానుగాను ఉద్దేశ్యము ప్రతిష్ఠించి సమర్థములను ప్రతిఘటించటకై ఇండియాప్రభుత్వమువారికి సంస్కరణవట్టు ము నడపరించి ఎన్నియోసాధనములు అన్నవరము, ఇట్టిప్రయత్ని మాలస్మియం నిష్ఫలములగుననియు చెప్పించియుంటే, కాననసభలించు కార్యక్రమము కలన కాను ఉద్దేశ్యించు విధమున సత్ఫలితము లేవును వివాదాగార వానిమితము దేశములకు కష్టకెప్పుడొసేయు న్నది. కాననసభలకు క్షయంపము చేయుట అసాధ్యమని దేశంధు ధని మితము కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నార. కావున కాననసభల ప్రవేశించి రెస్పాన్సిబు కో-అపరేషను అవలంబించరలయునని వీరుమతియు. ప్రస్తుతము సహకారవాదులు అవలంబించుచున్న భాషమునకును వీరు అవలంబించవలదు విధానము మనకు ప్రతికభేదము లేదు. కాని భావతీత్రతో కూడిన తారతమ్యమును. వైస నూటించిన రెండువిధానములను ఈ ప్రాత్రమువారిలో అధిక సంఖ్యాపక్షం వివిధానము అమోచించెనో తెలియకొన నున్నది. అగ్రహారమును విదనాది వోటల్లు వోట్ల నియంత్రణమునకు కోరుకుచున్నపు ఈపక్షమువారి అను విధానమును స్పష్టముగా తెలుపవలసియున్నది. ప్రస్తుతము దేశమునందు కాననసభలలో వేకింప కలయునను. సత్ఫలితముల విస్తరు మున్నవలయును. ఇట్టివి దానుగాకనె అతని మిత్రులను ఇంత అనభవము కలిగియుండుచున్నాము. ఎన్నియోసాధనముల ఫలితముగ కాతీజ విక్రయత ధికము కాగజేయు ఇష్టము ఆచ్చటన్నిట సాంఘిక వైమమ్యములు ప్రబలుచున్నవి ఈపక్షము వారి ఉద్దేశ్యమునకు సాఫల్య వైమమ్యము లొకను అధికము కాగలవు. ఎన్నికల ఆందోళనములన దేశమునందు ఇంకను అధికమగు విమర్శము విస్తరుమని దానుగాను నిజమున నమ్ముచున్నారో అట్లు కాదు ఆందోళనఫలితముగ పరస్పరవిద్వేషములు చెలరేగి కొన్ని సూత్రములనాకు జేకాభివృద్ధి కలుగకము గల్గును వీరు ఎరుగజాలరా?

ప్రస్తుతము దానుగజేయువారి బాధ్యత చాల ఎక్కువైనది. ఏ వోట్లను ప్రయోజనముల సద్ధించి విక్రయము గొనుట గానించి వైకి తెలివైన స్వరాజ్యోన్మియమునకు ప్రాముఖ్యము కలిగింప వలెనను గాక స్వరాజ్యము విమర్శమునకునే సిద్ధించుట ప్రాత్రపక్షము నాయకులు ఈయభ్యుపేక్షమును మరది అసయము కొని తెచ్చుకొందురా? దాను సైన్హాపక్షమువారు సైన్హాపక్షమును గ్రహించి, దేశముయొక్క ప్రస్తుత విమనూసభ్యులందు ఇతర కాంగ్రెసు ప్రముఖులకు చేతకాకై విప్పి సత్వదయగాక!

ఎస్. రంగనాథం శైట్టి అందుబ్రదర్, ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు

செய்து கொடுக்கப்பட்டிருக்கிறது

The Madras A

Manufacturer

We beg to announce to the public our personal supervision and able management Sri Ramacharlu, Ph. D. Sc. and that we have

"SIDDHA K

A REAL Awarded First AYURVEDIC CONFERENCE The Wonderful Discovery in

This Unparalleled and Ancient is one of the Brightest Gems in Ayurveda very carefully prepared with the help extolled by the Rishis of old in Ayurveda with the principles of Modern Western Medicine has been carefully tested and standard and found to be an unrivalled Elixir of Life. It is one of the costliest medicines as ingredients as Siddha Makaradhwaja, Praval and rare indigenous drugs and Kalpa Makaradhwaja " is a sure cure for Nervous Debility, Anaemia, Sexual weakness

One Phial of 60 Pills, for

COMPLIMENTARY LETTERS.

Unsolicited Testimonials are pouring in from different parts from Gentlemen of Various Professions about the efficacy of our Patent Medicine, "Siddha Kalpa Makaradhwaja" (Registered). Only a few of the latest are inserted here. Besides, almost all the leading Periodicals such as Hindu, Swarajya, Express, Justice, Chronicle, Empire, Bengalee, Servant, Independent, Advocate, Medical Record, Leader and others have congratulated us about the usefulness of our unsurpassed production and have recommended the same to suffering humanity.

Original records and visitors' book are open to the public for inspection at any time during office hours.

B. D. Sabnis, Sub-Judge, Bagalkot.
—3rd January 1923,

The Phial of S. K. M. you supplied me last did me Much Good. This medicine is slightly carminative and is an excellent Tonic.

Diwakar Rao Kadan, Judicial officer,
Dewas Senior.—10th January 1923

My sister was suffering from Chronic Rheumatism for the last four years. Your S. K. M. has done her much Good.

Dr. L. P. Purohit, H. M. D., Chakraghatt,
Saugor. C. P.—29th January 1923.

I can honestly say that your S. K. M. is a valuable medicine to cure all kinds of ailments and it richly deserves the name assigned to it. I stand as a guarantee to get all the diseases of mankind cured with this medicine. I need not mention here about its glorious effects but I leave it to the patient who takes his chance to use it. I can safely recommend this to the public.

P. M. Seshachariar, Sub-Registrar,
Teller. Wandiwash, 1st February 1923.

Within the last 14 months several of my friends and myself have used your "Siddha Kalpa Makaradhwaja" to the extent of 30 phials in cases of Nervous Debility, Diabetes, Loss of memory, Rheumatism, Menstrual Disorders, and for several other ailments with complete success. It has got an additional virtue of having Magical and Magnetic effect in inducing Sexual appetite. This solid opinion is based upon my personal experience and that of my friends and I have strongly recommended this to the public.

Ganga Prasad, Pleader, Gaya'
19th January 1923

I tried one Phial of your S. K. M. on a client of mine who was suffering from Diabetes and Seminal troubles and I am now very glad to state that the patient came to me with a happy look and Complete relief of his both complaints. I also tried it in my own case of flatulence and seminal Weakness and I am quite free from all those troubles. I offer my heart-felt thanks for it.

Dr. Rajaram, Medical Officer, Hazangunj,
Oudh 8th January 1923.

Your "S. K. M." has done much Good to my patients. Please send two more Phials.

Dr. R. J. Khot, B. A. M. B., Baroda.
2nd January 1923.

I am glad to testify to the efficacy of your "S. K. M." I have tried them with two of my patients suffering from long standing Anaemia and Neurasthenia and found them much improved.

Dr. R. C. Sarak, Medical Practitioner, Arvi
Wardha. C. P. 4th March 1923

I ordered for one phial of "Siddha Kalpa Makaradhwaja" for my brother who had been suffering from Anaemia. The medicine has produced a marvellous change in his health.

T. K. Nayar, Shoranur,—7th Feb, 1923.

I have the pleasure to certify that I did not feel the tiresome feeling in the evening after day's work ever since I began to use your "S. K. M." and in the case of my wife has given her complete relief from the excessive pain in abdomen during her menses period. I sincerely recommend this to sufferers of such complaints.

In cases of Chronic and Complicated ailments of serious type, the patient is advised to send us a concise description of the disease with the symptoms as far in detail to enable us to supply the medicine with suitable vehicle to eradicate the disease. All communications are strictly confidential and are promptly attended to personally by the Senior Physician.

The consulting hours with our Senior Physician will be at the office and Dispensary, between 10 A. M. and 7 P. M.

and at his residence, Sri Ram, Lloyd's Road, Royapettah from 7 to 9 A. M.

Wanted Agents all over India, Burma and Ceylon to sell our Patent Medicine "Siddha Kalpa Makaradhwaja" (Registered) and other Preparations Manufactured in our Pharmacy. Terms Liberal.

Please Write or Phone for your requirements, Descriptive Catalogue in English, Tamil, Telugu or Gujarati.

Apply to:—AYURVEDA RATNA PANDIT, Dr. N. V. Sri Ramacharlu, Ph. D. Sc.,

MANAGING DIRECTOR AND SENIOR PHYSICIAN.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LIMITED.

(OFFICE AND DISPENSARY)

44, GOVINDAPPA NAICK STREET, G. T. MADRAS.

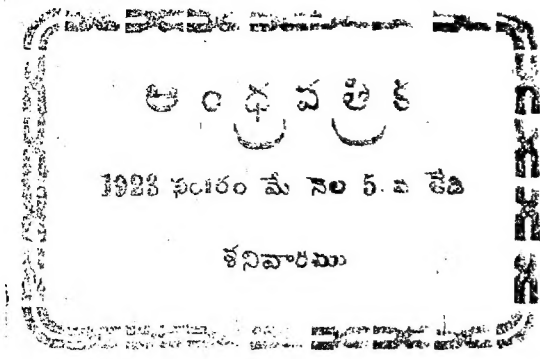
Telegraphic Address: "KALPAM" Madras.

Post Box, No. 151, MADRAS.

Telephone: 1034.

క క లేదని దాను నాకు కలకత్తా నుండి బయలుదేరి వెళ్లా
నాక్కర్తే ఆచట మధ్యరాష్ట్రముల సభ కర్షితర కపించెదరు. అట
నుండి మరల 10 వ లేదీక కలకత్తా వచ్చి మరల బాంసాలూ
బయట కంకానా కం 1 గాను నం ఘన భ క్త కల్లేదను
మేనల 20 వ లేదని చెప్పి ప్రతిక కల్లేదను. ఆ చట నుండి
వచ్చి కంగరాష్ట్రము నుండి మండలములలోను సచారము చేసే
స్వరాష్ట్రములోను గూర్చి ప్రచారము చేసెదరు.

భిలాఫతు దివ్యత్రకగా ౫౬టింపబడిన వ్యాసములను
 ట్టియు, యిదిరవతిములవారిని మహమ్మదీయ ఘరిమన
 కలటెట కనువ్యయములకు భారతిభిలాఫతు సంఘమువారు
 50000 రూపాయల నొసగుట వలనను, హిందువుల కుద్ది కార్య
 మునకు ప్రతికూలముగా పనిజేయవలె నని మహమ్మదీయులకు
 పరకము కలుగునట్లు అగ్రాభిలాఫతు సంఘమువారు ప్రేరే
 పణలను చేయుటవలనను, నే నట్లువాయుట తటస్థించినది.
 మహమ్మదీయమతమును వ్యాపింప జేయుటకు 50000 రూపా
 యలు ఏక శ మియ్యవలెను తిర్యాగము; రట్టువేయుటనీ దని
 నాకిప్పుడే తెలిసినది. ఈవార్తను బాగుగా ప్రకటింప వలెను.
 తారిత. భారతిభిలాఫతు సంఘమువారు మరల తక్కు డిప్పుకొని
 గుండులకు వారి క భి నం దిం చె ద ను గా ని జ్ఞ ము య
 ములమేమానుగూర్చి నేను వ్రాసిన విషయములు నిజమేనని
 డాక్టరు మహమ్మదుగారుగూడ నొప్పుకొనక తప్పదు. హిందు
 వులను మామలాలు బలవంతమున మహమ్మదీయులను చేయుట
 అశ్రమమని డాక్టరు మహమ్మదుగారు ఏమార్గముగా చెప్పుట
 నీయము. దెలియునందు న్న భిలాఫతు సంఘములవారింబడు
 భారతిభిలాఫతు సంఘకార్యదర్శకలె నే ఉపరభావముతో
 పనిజేయుచునని క్రొత్తసంబంధము క్రకటించె.

దేశీయ వైద్యము

II

ఆయుర్వేదపరిభాషను, పాశ్చాత్యవైద్య పరిభాషతో వ్యక్తపరచుటకు సాధ్యపడదు. త్రిధాతు సిద్ధాంతమును, ఇతర పాశ్చాత్య సిద్ధాంతములతో పోల్చుట దుర్లభము. వాత, పిత్త, కఫములకు సరిపోవు పదములను అంగ భాషలో నిరూపించుట సుసాధ్యము గాదు. ఈమూడును కేవలము శరీరమునకు సంబంధించిన గుణవిశేషములు మాత్రమే గావు. ఇవి కొన్ని మానసిక చలనములను వ్యక్తము చేయును. శారీరక, మానసిక చలనము వీనియందు జేరియున్నది. మానసిక చలనమును పాశ్చాత్యవైద్య శాస్త్రము గుర్తించుట లేదు. మానసిక చలనమును తెలుపుటకు "గుణములు" చేర్చినట్లు. మున్నగునూడే నెక పదార్థ మగుటచే ప్రకృతిని ప్రేరేపించెడి ధర్మములు దానినిగూడ ప్రేరేపించును. సత్త్వ, రజ, స్రమోగుణములు మూడింటిని గూర్చియు, ప్రాచీనగ్రంథము లనేకవిషయములను తెలిపెను. గుణములు కేవలము ప్రకృతి విశేషములు గావు. ప్రకృతి కవి "ద్రవ్యములు." వాని కవి ఆధారభూతములు. సత్త్వగుణము కొందరియందు ప్రాధాన్యము వహించును. రజోగుణము కొందరియందును, తమోగుణము మరికొందరియందును ప్రాధాన్యము వహించును. ఇవి ప్రకృతియందును, జీవునియందును గూడ గనుపించును. జాగరూక ప్రకృతిపురుషులకలయిక లోహములు, వృక్షములు, జంతువులు, మానవులు, మొదలగునన్ని అంతరము లందు గనుపించును. పైకి రానురాను చైతన్యము వికసించుచుండునేగాని, ప్రకృతి జీవరహిత మెన్నడును గానేరదు. జగదీశ చంద్రబాసుగారి పరిశోధన లీ సత్యమును చాటుచున్నవి. ప్రకృతిలో గనుపించెడి, సత్త్వ, రజ, స్రమోగుణములు మానవునియందు వాత, పిత్త, కఫములకింద చేర్చినట్లు. ఆయుర్వేదవైద్యులు, జీవించియున్న మానవుని శరీరముపట్ల వాత, పిత్త, కఫము లను పదముల సుపయోగించెదరు. జీవుడు శరీరమును విడిచినపిమ్మట పాచభౌతికపదములను వాడెదరు. పంచభూతములు నృత్యకళేదరమునకును, జీవించి యున్న శరీరమునకును సమానములే. జీవించియున్న శరీరమునందు గనుపించి, మృత కళేదరమునందు గనుపించని పద్యములకు వాత, పిత్త, కఫములను ప్రత్యేకించెదరు.

త్రిధాతుసిద్ధాంతము కేవలము శారీరకము గాదు. జీవచైతన్యము గల శరీరమున కది సంబంధించియున్నది. ఆకాశము, వాయువు, వాతము నందు జేరుకొనియు, ఇది రజస్సునకు సంబంధించిన దనియు జెప్పెదరు. తెడము పిత్తమున బ్రవేశించుననియు, ఇది సత్త్వమునకు సంబంధించిన దనియు జెప్పెదరు. ఇటులనే వృద్ధియు, అపౌష్య, కఫము నంజు, జేరును. ఇది తమస్సుకు సంబంధించియున్నది. వాతముగాని, పిత్తముగాని, శ్లేష్మముగాని మానవులందే ప్రకృతియందు నోదానినిబట్టి, మానవులు మూడుతరగతులక్రింద విభజింపబడిరి. పంచకారం

పర్యవేశేషమువలన గూడ ఇట్టి విభజనము నిర్ణయించబడును. ఆయుర్వేదమునందు మానవుని "ప్రకృతి"ని గ్రహించుట ముఖ్యము. ఆరోగ్యముగ నున్నపుడును, రోగపీడితుడైనపుడును, వాత, పిత్త, కఫప్రకృతులలో ఏది యతని నావహించు నని కనుగొనుట యవసరము. ఇట్టి యన్వేషణము ఆయుర్వేదవైద్యునికి ముఖ్యమయినను, పాశ్చాత్య వైద్యునకు ముఖ్యము కాదు. ఇంతియగాక ఆయుర్వేద వైద్యము కర్మ, పునర్జన్మసిద్ధాంతములను ఆధారము చేసికొనుచున్నది. పాశ్చాత్యశాస్త్రము వీనిని గుర్తించదు. ఆయుర్వేద ఆయుర్వేదవైద్యము నందు ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నది. ఈ విషయములనన్నిటిని గుర్తించక, ఆయుర్వేదమున కాధార మేమియు లేదని, పాశ్చాత్యవైద్యవేత్తలు బలుకుట నాలోచితము. పాశ్చాత్యవైద్యమునం దారి తేలన శ్రీనివాసమూర్తిగారు చూపిన విషయములను గ్రహించినపిమ్మట నయినను, ఆయుర్వేదమును గూర్చిన దురభిప్రాయమును విడనాడుట అల్లోపతిక్ వైద్యులధర్మము. శరీరపరీక్షయందును, శస్త్రచికిత్సయందును ప్రాచీనవైద్య మారితేరినటుల గ్రంథదృష్టాంతములు పెక్కులు గలవు. ఆయుర్వేద వైద్యము వ్యాధికి బాహ్య కారణమునేగాక, అభ్యంతర కారణమును గూడ గుర్తించుచున్నది. ఈ రెంటిని గ్రహించినగాని, జాడ్యమును నివారించుటకు సాధ్యపడదు. త్రిధాతుపులనహజస్థితి మారి, ఎప్పుడెలోపము గలుగునో, ఆయుర్వేదవైద్యుడు కనిపెట్టును. ధాతువైషమ్యమే రోగ మని, ఆయుర్వేదవైద్యులు గ్రహించిరి. ఇందునుబట్టి చూడ వ్యాధులన్నిటికిని, త్రిదోషసిద్ధాంతము పరియగు కారణమును నిరూపింపగలదు.

వ్యాధులు పెక్కురూపముల దాల్చుచున్న. అన్నింటికిని ఆయుర్వేదము ఒక్క కారణమునే చూపుచున్నది. ఆయుర్వేదవైద్యము శాస్త్రసిద్ధమనుట కీనిజర్మన మొక్కటియు సరిపోవును. పాశ్చాత్యవైద్యము చిహ్నములను గుర్తించి వాని నివారణమునకు మాత్రమే ప్రయత్నించుచుండ, ఆయుర్వేద వైద్యము మూలకారణమును నివారించు బ్రయత్నించును. ఆయుర్వేద వైద్యము అభ్యంతర కారణమును గ్రహించుచుండ, పాశ్చాత్య వైద్యము బాహ్య కారణమును గుర్తించును. క్రిమి సిద్ధాంతము, ప్రాచీనవైద్యమునకు దెలియకపోలేదని శ్రీనివాసమూర్తిగారు నిరూపించుచున్నారు. సుశ్రుతిమునందు క్రిమిరోగప్రతిషేధము గూర్చి ప్రత్యేకాధ్యాయము గలదు. దీనియందు ఇరువది రకముల క్రిములు గుర్తించబడెను. వీనిలో కొన్ని కంటికి గుఱునవిగలవు. మరికొన్ని కంటి కగుటకప్పు. కంటికి గుఱున క్రిములను ప్రాచీనులు ఇంద్రియజన్య జ్ఞానమును వృద్ధిజేసి, దివ్యదృష్టిద్వారా ప్రత్యక్షముగ జూడగలిగిరి. ఇంతియగాక అనుమానప్రమాణమునగూడ వారంగీకరించిరి. కాని పాశ్చాత్య వైద్యులవలె క్రిములే రోగమునకు మూలకారణమని వారు దెలుపలేదు. క్రిములు పెరుగుటకు శ్రేయమునకూలించుచో రోగము జనించుననియు, ఇదియొక ఆగంతక కారణము మాత్రమేననియు వారు చెలిపిరి. ఆరోగ్యవిధులనగ ఋతుచర్య, దీపచ్య, బ్రహ్మచర్యము మొదలగు నియమములకు భంగం కలిగినపుడు, క్రిములు పెరుగుట కవకాశ మొసగును. క్రిములు గూడ, పెక్కు కారణములలో జరి వీగాని మూలకారణ మివి గావు. ఆయుర్వేదవైద్యము త్రిదోషసిద్ధాంతముచేతనే వ్యాధుల మూలకారణమును తేలపరచును. క్రిములు ఫలితములు గని,

రోగమునకు కారణములుగావని, ఆయుర్వేదము యొక్క సిద్ధాంతము, అననుకూల శ్రేయములో, క్రిము లెట్టివాని గలిగింపజాలవు. ఆయుర్వేదపు రోగాన్వేషకద్ధతులు మిగుల శ్రేష్ఠములని పాశ్చాత్య వైద్యు లంగీకరించియున్నారు. ఆధునిక వైద్యపద్ధతులకు సరిపోవు వమన, విరేచన, శిరోవిశేషన, వస్త్రీకర్మాదిపద్ధతులను, ఆయుర్వేదము చేర్చిని యుండెను. వీనిమాకు సరిపోవు వస్త్రీకర్మయొక్క ఉత్కృష్టత ఆయుర్వేదమునందు మిగుల కొనియాడబడెను.

ఆయుర్వేద వైద్యశ్రేష్ఠతను కేవలము ఓషధులశ్రేష్ఠతనుబట్టియే నిర్ణయించుట తప్పని శ్రీనివాసమూర్తిగారు నిరూపించియున్నారు. ఓషధుల శ్రేష్ఠతకు, త్రిదోషసిద్ధాంతశ్రేష్ఠతనుగూడ గలుపవలయును. ఈ సిద్ధాంతమును గ్రహించినగాని, ఔషధములను తిన్నగ వాడుటకు వీలుండదు. త్రిదోషసిద్ధాంతమును నిరాకరించి, ఔషధములను మాత్రము పాశ్చాత్యవైద్యులు వాడుటవలన, పెక్కునష్టములు గలవు. రోగ మొకటియు, మందు వేరొకటియు, యగుట సహజము. ఓషధులకు గుణ, రస, వీర్య, విపాక, ప్రభావములు గలవని ఆయుర్వేదవైద్యము గుర్తించుచున్నది. వీనిని గ్రహించినగాని, ఓషధుల షటుత్వమును గ్రహింపవీలు లేదు. ఆయుర్వేద, సిద్ధ వైద్యములకు సామాన్యవిషయములు పెక్కులు గలవు. త్రిదోష సిద్ధాంతమును రెండును అంగీకరించుచున్నవి. హాకిం అజ్ఞాతానుగారి ప్రతిపాదనము ప్రకారము, అరబిక్ వైద్యము సంస్కృతగ్రంథముల అనువాదములపై నాధారపడియున్నది. అందుచే యానాసి వైద్యముగూడ దేశీయవైద్యములో చేరినదే. పాశ్చాత్య వైద్యము అరబిక్ వైద్యముపై చాలకాలమువర కాధారపడియుండెను. ఆయుర్వేదము నానాటికి క్షీణించుటకు, ప్రభుత్వమువారి యుపేక్షయే ముఖ్యకారణము. అల్లోపతిక్ వైద్యమునకు విశేషప్రోత్సాహ మొసగుటయు, ఆయుర్వేద వైద్యమునకు మూఢ విశ్వాస మాధారమనియు, ఇయ్యది శాస్త్రవిరుద్ధమనియు చాటుటయు, ప్రస్తుతస్థితికి కారణములయ్యెను. ప్రభుత్వమువారి రీవైద్యమునకు తగు ప్రోత్సాహ మొసగవలయునని తెలుపుచు ఉస్మాకమిటీవారి నేకసూచనల గావించిరి. వీని నిదివరకు వివరించియుంటిమి. కాని ఇందుల కనుకూలఫలితము గలుగునని నమ్మజాలము. మొయిలుపత్రిక ఆయుర్వేదవైద్యము శాస్త్రసిద్ధము గాదనియు, ఆధునిక యుగమున దీనికొరకు ధనమును వెచ్చించుట పాశిగాదనియు, గగ్గోలు బెట్టుచున్నది. అల్లోపతిక్ వైద్యులదురభిమానము దొలగువరకు, ఆయుర్వేద వైద్యులు తమపై తా మాధారపడియుండుట శ్రేయస్కరము. సరియగు నేర్పాటులు జరుగుచో, ప్రజలు దీనిని తప్పక పోషించి యభిమానింతురు. తమను వీరీరున నయినను గుర్తించుట ని, ఆయుర్వేదవైద్యులు అల్లోపతిక్ వైద్యులను ప్రార్థించుటకంటె, తమపద్ధతుల శ్రేష్ఠతవలననే లోకము యొక్క మెప్పువడయుట లాభకరము. ప్రజల యభిమతము ననుసరించి ప్రభుత్వశాసనము వెచ్చింపబడునమయ మరుదెంచునపుడు, ఆయుర్వేదవైద్యము దేశమునం దర్హస్థాన మొక్రమింపక బోదు.

మంత్రుల రాజీనామాలు: సంస్కరణముల ఫలము

సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు మంత్రులగు చింతామణి, వండిత జగత్ నారాయణగార్ల రాజీనామాల నంగీకరించుచు, వివరములను క్రిందికి పంపిరి. ప్రభుత్వ ప్రకటనమును పరిశీలించిన, గవర్నరుగారు సర్. విలియం మోన్ గారు మంత్రుల యధికారము నెట్లు కల్పించిరినో తెలుసుకొను. సర్ విలియం మోన్ గారు మాంట్యూక్లర్ల సంస్కరణనివేదికను తయారు చేసినవారు. సంస్కరణములవలన కనిపించుచున్న లాభము లుండునని చెప్పినదియు వీరి. సంస్కరణములవలన లాభము లేవయో, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునందు ఆత్మగౌరవము గలవా రెట్లు బని చేయజాలరో, వీరి పరిచాలనము తేటపరిచెను. చింతామణి, జగత్ నారాయణగార్ల బోలు అత్యంతమితవాదులే సంస్కరణములను కొనసాగించుట దుర్లభమని వాని విస్మయించుచుండ తదితరులెట్లు భావించెదరో, యూహించుట సులభసాధ్యము. మంత్రుల యధికారమునకు లోబడవలసిన యూరపియను సేవకులు మొదటినుండియు తిరుగుబాటుభావమునే కనుక జూచుచుండిరి. బీహారు మంత్రులుగు మధుసూదన దాసుగారు ఈ సంగతిని వెనుకబహిరంగపరచియుండెను. మంత్రులకు తమక్రింది నౌకరులపై గూడ నధికారము లేకయుండ, ఇక వారిపదవులు అలంకారప్రాయములు గావా? విశ్వవిద్యాలయపు ఉపాధ్యక్షులు, విద్యాశాఖా మంత్రుక్రింద తాబేదారులు. అట్టివారు మంత్రులతో యోచించుకుండ వారియంగీకారమును పొందుకుండ భారతీయ ప్రముఖులొకరిపై మాననప్రముక్తి క్రిమి పలుకేసును చెప్పుటయు, గవర్నరుగారు అందుకువలె యనుటయు, మంత్రుల కవమానకరము. మంత్రులెడ సర్ క్లాడు డిలాఫాసీగారు తిన్నగ బ్రవర్తించక బోయినను, అది యొక పెద్దనేరము గాదని గవర్నరుగారు సమర్థించుట కడువిచిత్రము. గవర్నరుగారి యుద్దేశము ప్రకారము, మామూలు నియమము లీ సందర్భమునకు వర్తింపవలె. ప్రభుత్వమువారి క్రిమి పలుకేసున జోక్యము లేదట. ఈ విషయము న ఉద్వేగి కే స్వేచ్ఛ నొసగవచ్చునట. యూరపియను యుద్వేగిల విషయమున, ప్రభుత్వమువారు రెంతవిశాల భావము గనుబజతురో దీనినిబట్టి కనుగొనవచ్చును. ఇట్టి సందర్భములలో మంత్రులు తమ పదవుల నంటియుండుటకన్న అవమానము వేరొక టుండ బోదు. సర్. క్లాడుగారు మంత్రుగారి యనజ్ఞను పొందవలయునని గవర్నరుగారు మొదట భావించినను, విద్యాశాఖను సంబంధించిన ప్రధాన కార్యదర్శి తిరువాత ఈపాఠశాలను దిద్దెను. మామూలు నిబంధన సర్ క్లాడుగారి విషయమునకు వర్తింపదనియు, అందుచే, ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞతో పనిలేదనియు, వీరు సర్ క్లాడుగారికి చెలిపిరి. ఈ సంగతిని తన యజమానియగు చింతామణిగారితో జెప్పకుండనే, కార్యదర్శి చెలియజేసెను. స్వంత కార్యదర్శి, మంత్రులను లక్ష్యపెట్టకయుండ తక్కుంగలవారు లక్ష్యపెట్టెదరా? లీడరు పత్రిక చెలిపినట్లు, మంత్రులపై మోన్ గారు కట్టికొరవము కలదో తేటతెల్లమయినది. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమున ఐకమత్యము చెల్లెదరయినది. కొందరు కార్యదర్శులు మంత్రుల యనికేనే గుర్తించుట లేదని, లీడరు పత్రిక రహస్యమును బయట పెట్టుచున్నది. సంస్కరణముల విఫలతకు వేరు నిదర్శన మేమి గావలయును? సంస్కరణములు నిరుపయోగము లని కనుగొనుటకు ఇంకను వేచి యుండవలయు ననువారిని జూచిన జాలి యగును. మితవాదులకు సయితము సంస్కరణములు రోతబుట్టించునపుడు, వానిని బహిష్కరించుటయే ప్రజల ధర్మమని మెక్కి వక్కాణింప నవసరములేదు.

అసమృత్తిసభ: కాంగ్రెసుపక్షము

ఉప్పుపన్నుకొరకు కేయడలచిన అసమృత్తి సభలో చెన్ననగర కాంగ్రెసుసభము, మద్రాసు కిలాఫాత్ సభము, మద్రాసు ముస్లిము సభము, జోక్యము కలుగజేసికొన నిరాకరించుటయే సంతక వ్యయముగ నున్నది. ఉప్పుపన్ను విషయమై శాసనసభ్యుల దృఢాభిప్రాయము వ్యక్తమగుటకు, వారు శాసనసభలను వదలి వెలుకలకు రావలెనని మితవాద సభ్యులే కోరుచుండ, సభ్యమూర్తి క్రభుత్తులు శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగ గూడదని బోధించుట విచిత్రముగ నుండును. ఇంత కాలమునకు బీహారు, రంగారాష్ట్రల గార్లతో, నే కీ భ విం ప గలిగి నం దు ల కు వీ రి ని మెచ్చవచ్చును. కాంగ్రెసు పక్షము వారు మాత్రము శాసనసభలో మరల సంబంధము కలుగజేసికొనట, కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు విరుద్ధము. అన్ని పక్షములవారికిని అనుకూలించెడి తీర్మానములకు మిగిలినవా రంగీకరించకుండుటచే, కాంగ్రెసు, కిలాఫాత్ పక్ష ప్రతినిధులు బహిరంగ సభలో తమసంబంధమును వదలకొని, ఈ సభయమున ఫలవరహితమగు అసమృత్తిసభలతో ప్రాద్దుబుచ్చుట పాడి గాదు. సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులగు నియోగీగారుగూడ తాము రాజీనామా నిచ్చెదమని ప్రకటించినట్లు నేటివార్తలలో గలదు. రాజీనామాల విషయమై శాసనసభ్యులు కొందరు ముందుకు వచ్చుచుండ, ఇతరులనగూడ ఇందుకు ప్రోత్సహించుటకు బదులు, నిరుత్సాహపరచుట ఎంత యనుచితమో యోచించవచ్చును.

క్రొత్త వైసు ఛాన్సులరుగారు

నూతనమద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు రివరెండు మెక్ ఫెయిలుగారిని వైసు ఛాన్సులరుగారియొద్దనుంచినట్లు, మెయిలు పత్రిక చెలుపుచున్నది. మెక్ ఫెయిలుగారి యోగ్యతను విచారించుటకు మేము బూనుకొనము. కాని, ఈపదవికి తగిన వారెవరును మంత్రులొకరి భారతీయులలో గనుపింపలేదా? ఇతర పక్షములవారు పనికిరాకున్న జస్టిసు పక్షమునకు జేరిన కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారిందుకు బనికిరాదా? వైసు ఛాన్సులరుగారిని నిరసనకును భారతీయు లతిశమర్థతతో నిర్వహించుచుండిరి. నూతన మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు, మాత్రము భారతీయులు పనికిరారు గాబోలు! ఉద్యోగములలో బ్రాహ్మణేతరులకు బ్రాహ్మణు లడ్డుదగులుచున్నారని చెప్పెడివారు, ఉభయులను వదలి విదేశీయులను నియమించుటకు కఠం బెద్దియో తెలియదు. క్రొత్తచట్టమువలన లాభమిదియో? భారతీయుని నియమించలేదని ఆక్షేపణ వెలువడు ననియు, ఇట్టి యాక్షేపణ నిరసకమనియు, మెయిలు పత్రిక వాదించుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితికి, మంత్రులొకరి దూర నక్కర లేదు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమునందు, మంత్రులయినను మరియొకదోష ద్రోక్కుటకు వీలు లేదు. అధికారవర్గమర్యాదలను వీరు అనుసరింపక తీరదు.

సర్టిఫికేట్లు తెక్సు నును మార్పులు

రాజప్రతినిధిగా రేచట్టమునయినను, సర్టిఫై చేసి వెంటనే యమలులోనికి చెచ్చునపుడు, దీనిని పార్లమెంటు సభవారియెదుట బెట్టు నవసరములేదని, హైందవ ప్రభుత్వాధికారు లభిప్రాయపడిరి. బ్రిటీషు న్యాయాధికారు లట్లు భావింపక పార్లమెంటు నెదుట దీని నుంచవలయునని నిర్ణయించిరి. వీరినిర్ణయము ననుసరించి, పార్లమెంటు సభకు ఉప్పుపన్ను చట్టము వంపబడెను. ఇందువలన ప్రభుత్వమునకు

కలిగెడి షష్టముండదు. పార్లమెంటు సభవారి చట్టము నామోదిం చెదరనుటకు సందియము లేదు. ఈ యా రాట్టముతో ననలే నిమిత్తము తేకుండ, సర్టిఫికేట్లు తెక్సు ననే మార్పు జేయుటకు రీడింగు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నట్లు చెలియుచున్నది. ఈ మార్పు ప్రకారము, రాజప్రతినిధిగారు అసాధారణ సమయములలో సర్టిఫై చేసి శాసనమును వెంటనే అమలులోబెట్టు నపుడు, పార్లమెంటు సభకు దీనిని పంపుట కక్కర యుండదు. శాసన సభలలో సభ్యు లెట్టి నిరోధము గవించినను, దానిని దాటుటకు ప్రభుత్వమువారి కిదివరకే సంస్కరణ శాసన మవ కాళ మిచ్చెను. ఎక్కడనైనను సందేహ తీరకనుచున్నదల చట్టమున మార్పు జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనెదరు. అట్టితరీ సంస్కరణములను దేశాభ్యుదయము నిమిత్త ముపయోగించుట నిరర్థక ప్రయత్నము గాదా?

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు ట్రాములు:— సోమవారం 7 వ తేదీ రాత్రి టెనులిక్కి జి శ్రీపాథ్ సాధిస్తామి పల్లికి ఊరేగింపు ఉత్సవము గావున ట్రాంకారులు ఆగోజు తెల్లవారుజామున 2 గంటలకును జనమున్నోట్ల నెల్ల నడుచుచుండును.

సుగుణవిలాస సభ:— ఈ సభవారు 6వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5- 30 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో రావుసాహెబు పి. సంబంధ మొదల్యారు ఓ.వి. వియర్ గారు రచించిన సరింగధర పాటకమును తిమిశ్రువన ప్రదర్శించెదరు.

మద్రాసు శాసన సభ:— ఈ తరీ సభ్యులు గ్రూపు వనావృద్ధిని నియంజకర్యమున మద్రాసు శాసన సభ కన్వెన్షన్ లు చెదన, బందరు తాలూకాలో ద్దు సభ్యులగు మనామ్యుడ ఇమాం మొహిదీనుగారు బందరునుండి ప్రాయముచున్నారు.

చెన్నపురి మండలాంధ్ర జాతీయోపసభము, మద్రాసు:— 1. అధికార సభ్యుల ఎన్నికలు, 2. తిలకుస్వ రాజ్యనిధి పరిణామముల విషయమై చేసిన చేయవలసిన ప్రయత్నములు, 3. ఇద్దరు ధరపతిసంఘ నిర్మాణము, 4. ఇతర విషయములు వీటిని చర్చించుటకుగాను రాగల సోమవారము (7-5-1928) సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశ్యాళయమునందు జాతీయోపసభ సాధారణసమావేశము జరుపబడును.

ఉప్పుపన్ను - ఆక్షేపక సభ

సిటీ కాంగ్రెసు కౌన్సిలు ప్రతినిధులు
1. టీ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి యట్లు వాయుచున్నారు:—
గురువారము సాయంత్రము మహాజనసభ హాలులో ఉప్పుపన్ను నిబ్బడిచేసిన సందర్భమున మద్రాసు పౌరుల ఆక్షేపక సభను గూర్చి యోచించుటకు జరిగిన సమావేశమునకు సిటీ కాంగ్రెసు కౌన్సిలు ప్రతినిధులగు యు. సింగార్యేలు సెట్టి, వి. చక్రపై సెట్టి, యస్. పి. సుఫీ మహమ్మద్, అబ్దుల్ హమీద్ గారి లు వెల్లి రి. ప్రజాక్షేపము నా లోచించి, ఉప్పుపన్ను నిబ్బడి చేయుట నిధిక్షేపించుచు తమ యభిప్రాయమును దెలుపుగా యితర ప్రజాసంఘముల ప్రతినిధులతో సహకారముచేయ వారు ప్రయత్నించిరి. కాని అవియెదుట గవించిన తీర్మానములు సంస్కరణ శాసన సభల 1910 పునరు జోతులు జేయుటచే ఆ తీర్మానములతో ను, ముందు జోప్త బహిరంగ సభలోను తమకు సంబంధముండదని మొదల చెప్పుటలసిచ్చెను. అట్లుగాక జేయుదోషములతో నుండిన మొదల, కాంగ్రెసు నిర్ణయించిన అసహాయాద్యమాదర్శములకు సంబంధముగ నుండినది.

చెన్న పురి ఆంధ్ర సభ

రామ రాజు నాటకము (Fall Of Vizianbugger)

సౌందర్యమండు లుతో రేపు (6 వ తేదీ ఆదివారం)
సాయం కాలం 5-30 కు ప్రదర్శించెదరు

రేపు (6 వ తేదీ ఆదివారం) సాయం కాలం
5-30 కు చెన్న పురి జార్జ్ టవును గోవిందస్వామయక
విధిలోనున్న సౌందర్యమండు లుతో చెన్న పురి ఆంధ్ర
సభవారు శ్రీ కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారి
రామరాజు (విజయనగర చరిత్ర) నాటకము ను ప్రద
ర్శించెదరు.

నూతన చెన్న పురి విశ్వ విద్యాలయము

వైస్ చాన్సలర్ పదవి

గతమున చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయము యొక్క
ముఖ్యమంత్రి పదవిని యొక ప్రత్యేక
కామిటీ ద్వారాగా రుణాత్మకం. మెంబర్లుగా
కొనసాగుట దలచుచున్నది. ఈ కార్యమును బహుముఖము
యొన్నియొన్నియు లులో చింతించుటగూడ ముఖ్య
దలచుచున్నది. ఈ కార్యమునుగూర్చి గతమున విద్యార్థులు
కాఫాంక మంత్రితో చర్చించినందు, ఇతరుల నియోజనమున
గూర్చిగూడ అలాచింతించుట మేము ముందము. విశే
షముగా విశ్వవిద్యాలయమున ప్రవేశము చేయునట్లగుట
నుకరణము గానిచి సమయమున, ఈ కార్యమును
ఫాంక మంత్రి, ఇంక కర్మ సేవకర్తల ద్వారా
చారందరిని అందరినీ అంగీకరింపజేయును. కొందరు విద్యార్థులు,
సంస్కృత విశ్వవిద్యాలయమునకు వైస్ చాన్సలర్ భారతి
యందే యుండవలెననుచు దండకభారము. కాని ముఖ్యము మన
వాంఛించియున్న బలములను, క్రమక్రమము గాగ్రహించువారు,
విద్యార్థులని జాతివివాదములను, రాజకీయము వివాదముల
కును అందరినీ జేయవలెనని గొరువారును, యీ నియో
జనము నంగీకరించెదరు. ఈయన సమస్యయందుగ నుండి
రెండుకరులకు దభ్యంతరము నుండినను. కాకదు మెంబర్లు
యొప్పటి 30 మందికి పైగా జరిగియున్నా, సుదీర్ఘ
సభ్యులుగ నుండితేలు సభ్యులుగ నుండితేలు విశ్వ
విద్యాలయ సభ్యులుగ నుండినను. ఆయన నెలలులోను నుండితేలు
లోను గొప్పగొప్ప విద్యార్థులలోలని పనిజేయు నవకాశము
నుగల్గియుండెను. ముద్రాను విశ్వవిద్యాలయము ప్రస్తుతాధికారి
కుటుంబమును జూడకుట ఆయనముఖ్యకారకులలో గొరరు.
ఇట్లు నూతనకానము 7 వందలది యీ విశ్వవిద్యాలయమును
సాక్షాత్తుకా విశ్వవిద్యాలయము జేయకుటజేసిన సంస్కరణ
ములయందరము లన్నియును ఆయనకు బాగుగ దెలియును.
—మద్రాస్ మెయిలు.

స్వరాజ్య పతాక సంతకము

నాగపూరులో శాసనోల్లంఘనము

3 వ తేదీని ఆంధ్రప్రదేశ్ 11 వందల కంటలలోను
రామరాజుపతాకం రూపకము (18 వందల) (నాగపూరు
కమలా నాయుడు నిర్మాణమున నడిచినది) తక్కిన పది
మందికి 143, 188 కక్షలు క్రింద మూడ నెలలు కరిగెను నేను
బడినను.

4 వ తేదీని 10 వందల కంటలలో మూడుజట్లుగా
(8-4-8) కక్షగా వారిని ఆంధ్రప్రదేశ్. నేలుజమీందారులు
బహుగారు 4 వ తేదీని నాగపూరు విశ్వ. (వజ్రలో ఉండే
గము కలగకుండాచూచుట వీరు ముందుగా వచ్చిరి.

భారత కాంగ్రెసు సభ

బొంబాయిలో మే 25 వ తేదీని జరుగును

ఈనెల 25 వ తేదీని బొంబాయిలో జరుగబోవు భారత
కాంగ్రెసు (ప్రాయ) సంఘసభలో ప్రస్తుతాధిపతి, దానుగా రభ్య
కుపదనికి పంపిన రాజీనామా, కార్యమును ముఖ్యము, మధ్య
కార్యములలో ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా
కార్యములలో ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా
చేగారు వ్రాసినరేలు, ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా
ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా
దాను ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఇండియా గజెట్టులో రైల్వే కృత్య 241 నుండి 245 వరకు
మంజూరుల నియమములు 5 వ మేముడి అనుబంధమున
కటించబడినవి. ఇండియా గజెట్టులో మెరిగాఫ్ నియమములు కూడా
కటించబడినవి.

రైలుపట్టాలు మోలగి పడిపోవుట

4 వ తేదీ 10.55 గంటలకు ఎలఫర్ లాభియా వారు
భృత్యుని గోరూరు స్టేషనులో 114 నెంబరు గూడుబండి పో
వుండె 13 ఖాళీవాగులు పట్టాలు తొలగి క్రిందపడినవి. ప్రై
వేటు క్రిందకు పడిన వాగులకు క్రింద పడిచచ్చిపోయెను. ఇతరు
ల కర్వరికి అపాయముకలుగ లేదు లూప్ లైనులో రైలు యధా
ప్రకారము నడచుచున్నది.

మండల విద్యాసంఘము

ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నికనుగూర్చి రెండుమాడు మోత
రలుగా పత్రికలలో ప్రకటించబడిన గాన 2 వ తేదీని స్వరా
జ్య పత్రికలో ప్రకటించబడిన స్వరాజ్య విలేఖరి వృత్తాంతము
నిజమేనా అని చెప్పితిరి ప్రభులు. కాదు సరే. దుగ్గిరాల
ప్రకారముగాను అభ్యర్థిగానిచి విడిచిపెట్టుగా తెలిపెనని
పితామహులెల్ల పంపినవారై పంపినవారిలో ఏప్రిల్ 27 వ
తేదీని ప్రకటించబడినను. అది నిజమేగాని అర్థముకాదు. ఈ
విషయము చిట్టచేసను ప్రభులు దుర్భిప్రాయపడుచున్నా
రుగాన స్వరాజ్యులెల్ల తెలిపినది సరిగాదని దానిని ఇండింప
కులని వచ్చినది. ఈవార నిజముగాదని స్వరాజ్యులెల్ల
యింకను పట్టుబట్టినవో అభ్యర్థి ప్రకటనముగూడ ప్రకటించ
బడినను. ముగింకాల్లి సీతారామయ్య కాకినాడ తాలూకా
బోర్డు మొదలు. (కంటివార)

భారత కాంగ్రెసు నాయకుల దక్షిణ దేశయాత్ర

తిండివనం

ఈనెల 2-5 తేదీని తిండివనంలో శ్రీ కృష్ణదీక్షిణి
(అయ్యారాదు) దేవాలయమున కేరళమున మైసూరును శ్రీలా
శ్రీ చిదంబరస్వామి (కృష్ణాచలం) వారి అభ్యర్థన క్రింద
బహిరంగ సభ జరిగినది. అచట నాయకులకు సత్కారములు
సమర్పించబడినవి. 500 రూపాయలు తిండివనం
గ్రామసంఘమునా పొందగిరి. జేరవాను గాంధీగారు మొదట
అంగమున నడిచిరి. పిమ్మట శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగా
రుపర్యవహించిరి.

విదేశీయులు మన దేశమును పరిపాలించుచున్నంతకాలము
మనకు సైనికవ్యయము తప్పదు. స్వరాజ్యము వచ్చిన ప్రతివ్యక్తి
కిని సైనికవిద్య! స్వీకరించునగాన ప్రశ్నక సేవ అనగరము. అపు
డు విదేశీయులతో యుద్ధములు జరుగవుగాన పెద్దసేనయే కని
లేదు. దేశమున కాంతిని కలిగించుటకు చిన్న సేన యుండిన
చాలును. ఇప్పుడు ప్రజలను ప్రభుత్వము కట్టున ప్రభుత్వమునకు
ప్రజలపట్లను భీతికలిగియున్నది.

విదేశీయుల ప్రభుత్వమునకు ప్రభుత్వము ప్రజలకును సై
న్యము అందుల కపరిమితముగ వ్యయనగరము. ఇప్పుడు దొర
తనమువారు ప్రతిపాదనను 6) కొట్టినవైగా నేరకారక వ్యయ
పరుచుచున్నారు. అందువలన ప్రాంతీయములకు ఆశోక్య
మును, విద్యను, కృత్రిమములకు భయము జేకుండపోవుచున్నది.

ఉప్పువంటి ప్రధాన కమిటీవైసలూ వారు పన్ను వేయ
కులినచ్చెను. ఇటుల పన్ను వేయుటవలన నిధిరకు వచ్చుచున్న
అపాయముకంటె రెట్టింపు అపాయము వచ్చునని నమ్మికలియుట
చేయలేదు. పన్ను వేసినందున ప్రజల ముఖమున వాచుచున్నారు.
ప్రజలు ఆశోక్యమునకు చూసినవారు సై పన్ను వేయవలెనని
రెండుభారత కాంగ్రెసువారునుగూడ దానిని త్రోసివేసినను సర్ది
ఫిక్కేటు అధికారముచే రాజకీయాధి యీపక్షము స్థిరపరచెను.
ప్రభుత్వమువారి మిత్రులుగూడ సీనట్టుకు వాడేసి చిరి. ఇట్టి
సిద్ధిలో ప్రభుత్వమును అసహాయములు కూడకట్టుగాని
రాజముగట అసంభవము. సంస్కరణములు వట్టిబూటకములని
స్పష్టపరచుటకే అసహాయములు కానకర్తలకు వెళ్లవలెనని
కొంద రనచున్నను. ఎవరికి స్పష్టపరచవలెన? బ్రిటిషు దొరతన
మువారి కాసంగతి యిదివరకే తెలియునుగాన వారికి బాదుకదా?
దేశీయులకు తెలుపుటకే ఉప్పుపన్ను చాలును. విదేశీయులవారికి
స్పష్టపరచిన లాభమేమి? వారు మనకు సహాయము చేయుటకు
సేలను పంపరు.

ఒకప్పుడు మనకు స్వదేశీపాలనముండెను గాని అప్పుడు
దానిని కాపాడుకొనుటకు మనము భయమును జమును సరిగా
వినియోగించు పోయినందున దానిని పోగొట్టుకొంటిమి. ఈ విదేశీ
ప్రభుత్వసంబంధము ప్రబలమైన కోల దిని స్వరాజ్యసంపాద
నము నందలి కచ్చ మధిక మగుచుండుట వ్యాయస్థాన
ములకు విద్యార్థులకు బహిష్కరించు ప్రయత్నము విఫలమై
నది. కాననననల బహిష్కరణమూ మూడిటికొను ములభమైన
ది. ఇదిగూడ విఫలమై చో మనకు కీరని పరభరణు కలుగు
ను. కాన ఒట్టకొరకు ఎరుగచ్చి అడిగినను ఎట్టిదో ఖచ్చమును
పరికినను ఓటరులెవరికిని ఓటులనియ్యగూడదు. గాంధీచూతు
నవరాలమే ప్రతిభము. దేశీయులదానిని పేక్షించిచూచుకొ
డు చూచిచారపడుకు గాన దేశీయులు ముఖ్యముగా శ్రీలు
రాజ్యమున వలగూడదనిరాజగోపాలాచారి గారు నడిచిరి. గాంధీ
9 గంటలకు సభ ముగిసినది ఆగ్రా 11-30 బుడిలో వారు
కుభజాము వెళ్లిరి.

కంచెవరము

జేరవాను గాజగోపాలాచారిగారు విన్న (4 వ తేదీ)
ఉదయము 8 గంటలకు కంచెవరికి. రైలుస్టేషను వద్ద కర్తవ్యము
య్యనిసేపలు కవిమనరులు మానచే మెట్టేలులు మండల
కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురను
చాలమాది ప్రజలును వారికి స్వాగత మొసం
గిరి. మిక్కిలి గొప్పజూరేగింపుతో వారిని తీసికొని వెళ్లిరి. ఇంక
గొప్ప జూరేగింపు కంచెలో ఇవివర తెన్నుదను జరుగలేదు. పెద్ద
దర్బారవద్ద మహమ్మదీయులు నాయకులకు స్వాగత మొప్పగి
వారు శ్రీముత వాసకిరాలు రెడ్డిగారి కృపామున బసచేసిరి.
సాయం కాలము వారికి సత్కారములను సమర్పించ బడినను.

నూతనముగ సీనులు! మనోహరముగ కీర్తనలు క్రొత్తములు!!

మైలవరం శ్రీబాలభారతీ సమాజము వారు

కృష్ణ లీల

బెజవాడ మైలవరం హాలులో

బుధవారం 9-5-23 రాత్రి 9-30 గంటకు ప్రదర్శించురు

శ్రీ కృష్ణుని లీలలు చూచి తీరవలెను.

శ్రీలకు ప్రత్యేకస్థలం.

రేట్లు:— 3-0-0, 2-0-0, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0.

హామరాష్ట్రాష్ట్రీయసభ

రత్నగిరి సమావేశము

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3.30 కు ప్రత్యేకసభాగారములో సభ ప్రారంభమైనది. సభాభవనము బాగుగా నలంకరింపబడినది. 350 మంది ప్రతిభులును 500 మంది ప్రేక్షకులును వచ్చిరి. సభాధ్యక్షుడు బి. ఆర్. నాగయ్యగారు స్వాగతోపహ్వాసము నొసంగిరి. స్వరాజ్యసంఘము తీర్థముగా జరుగుటకు వీలగుటకు కార్యగమ విధానమును మార్చుటలనని నుడిచిరి.

అధ్యక్షుడు గంటన్నరసేపు గంభీరముగానుపన్యసించెను. భారతదేశము ప్రాకృత్యకీర్తనలనుప్రకార మొక్క జాతియే యగునుగాని వివిధ విజ్ఞానములను సాంప్రదాయములగుల భిన్నజాతులకు నిలయమైయున్నది. రాజకీయ మార్గములు గూడ భిన్నములేగాన నీదేశము భిన్నజాతుల సమదాయమగును. ఇట్టి భిన్నజాతులను వారివారి స్వభావములకు భిన్నముగా కుండ ప్రేమగురించి వారందరును కలసి దేశసేవ చేయగలుగునట్లేర్పాటు చేయుటయే ప్రధాన కర్తవ్యము. ఇందులకు రాష్ట్రములకు సుప్రార్థస్వాతంత్ర్యమొక గంతు ముఖ్యము. ఇప్పుడది లేనందుననే యిట్టి కల్లోలము కలిగినది. లోకమాన్యుడు దీనిని దృష్టిపరచున నుచుకొనియే విధానమును సిద్ధపరచెను. పరాజయమును తప్పించుకొను సాధనములను లోకమాన్య డెరుంగునుగాని లోకమాన్యని పద్ధతి గల తేజోవల్లమును ఎప్పుడును కనబడకుండపోయెను. మహారాష్ట్రము లోకమాన్యని నాయకత్వము క్రింద నారేలేనవారు గాన యీలోపమును వారే మొదట కనిపెట్టగలిగిరి. రాజకీయములందు మత సిద్ధాంతములను అరాచక హింసాపూర్వక విప్లవ సిద్ధాంతములను గూడ చొరకుండ గమనించుచుండవలెను. భారతీయులు యుద్ధభూమిని జయింప బడి స్వరాజ్యమును పొందెడివలెను. స్వరాజ్యసిద్ధాంతములను సరిగా గ్రహించి అవగతము చేసికొనలేక పోవుటలననే కోలుపోయిరి. ప్రతినిధిప్రభుత్వమే స్వరాజ్యమును కాపాడగలదు. ఇప్పుడదిలేదు. ఈసంగతిని ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. 20 లక్షల మంది కార్యగమ గ్రంథములకు 60 లక్షలమంది ఓటరులు ముఖ్యులు నా అభిప్రాయము. కావున గ్రామపంచాయతీల పురపాలకసంఘములు, జిల్లా తాలూకా బోర్డులు, కాసన సభలు మున్నగువాని నీదృష్టితో వృద్ధిచేయవలెను. కాన ఓటరులు సంఘముల నేర్పరచి వారిద్వారా స్వరాజ్యముకొరకు వనచేయవలెను. అని అధ్యక్షుడు నుడిచెను.

గాంధీమహాత్ముని కీసభవారు కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారు. రత్నగిరి చెఱసాలలో నున్న సచార్యులుగాని వదిలవలెను.

హోలాపూరు కోలాహల మున్నగుజిల్లాలోని రెండు పక్షములవారును సమాధానపడిరి. కార్యగమ నిర్మాణవిధానమును స్వరాజ్యపక్షమువారు కాననసభాప్రవేశమును గూడ సాగించుటకు వారంగీకరించిరి గాన భారత కార్యగమ సంఘమువారు గూడ నిటులే చేయదగు. నిర్మాణవిధాన మత్యవసరము గాన కాననసభ్యులను స్థానికసంఘముల సభ్యులును నిర్మాణవిధానము వనసరించి దాని సభివృద్ధిపొందింపవలెను. అతనరమైనపుడు కాననోల్లంఘనమునుపయోగించదగును గాని ప్రమాణము అవసరమున సహజముగాన దానిని భారతకార్యగమ సంఘమువారు దృష్టి చేయవలెను. బహిష్కరణ క్రియనుండలి నిర్మాణ భాగము నమలులోను నిర్మాణ భాగమును భారతకార్యగమ సంఘము వారు తద్దపరచవలెను తీర్మానము లారు నామోదించబడినది.

అ. ప్రెస్టు.

ఉప్పుపన్నును గూర్చిన యాజ్ఞాపకసభ

కలెట్రాలో ఉప్పుపన్ను నాజ్ఞాపించుటకు కావించబడిన సభలో అధ్యక్షులగు హేయబరణమైతగారు కాలటచట్టము గావించుటవంటి మరియొక గొప్పపాఠశాటును ప్రభుత్వమువారు కావించుచున్నాని పలికిరి. జే. జాడిరేయి. యె. గారు 20 వ తేదీయందు నిట్టి యభిప్రాయము జరుపుచున్నపుడు, సంస్కరణము కీర్తి భక్తులు కావించబడుచున్నపుడు ఆ సెంట్రీసభ్యులు రాజీనామా నిమిత్తములై తమ యాజ్ఞాపకము వెల్లడించుటకు మార్గాంతరము లేదని పలికిరి. అని. తి. ముప్పలపాడు నాజ్ఞాపించుచు తీర్మానము కావించబడినది.

మార్గము భావగారు వార్తాను పోయివును పోలండు భావ మార్గము విరుదముకొని సరిగ్గరించిరి

చౌరీచౌరా కేసు

దొరతనమువారి ప్రకటనము

ఈ కేసులో హైకోర్టువారి తీర్పుపై సయము క్రవాన్సీ ముల దొరతనమువారికి విజ్ఞప్తి వంపబడినది. 170 మంది అపీలు చేసిరి. వారిలో 18 మందిని హైకోర్టువారు వదలివేసిరి. 110 మందికి తీర్పు లభించిరి. మిగిలి 52 మందికి మాత్రమే తీర్పు వచ్చిరి. 19 గురికి మరణదండన ఖాయమైనది. ఈ 110 మందిలోను 19 గురికి 8 ఏడ్లును, 57 గురికి 5 ఏడ్లును, 30 మందికి 1 ఏడ్లును తప్పిన 14 గురికిని యాజ్ఞాపకమును ద్వీపాంతర వాసమున నిర్వహించవలెను. హైకోర్టువారు దొరతనమువారికి నూచించిరి. (దీని కూడిక మొత్తము 120 అగుచున్నది. 110 కావలెను. ఏమో అంకె పొందాటు కలదు) దొరతనమువారు హైకోర్టు తీర్పును ఖాయమైనది.

రామదాసుచరిత్రము - ఉదిత కాలక్షేపము

చెన్నైలో చాకలిపేట తిరుగ త్రియూరు హైకోర్టులో 119 వ గృహముల యీసెల 8 వ తేదీ మం. శివారమునాడు శ్రీమాన్. పి. ఎస్. రాజగోపాల భాగవతకు గారు (చిదంబరం) రామదాసు చరిత్రనుగూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

బెంగళూరు దొంగనోట్ల కేసు

మైకేసులో అపురగను ఫోటోగ్రాఫర్ దొంగసామి తాను మిగిలిన ముద్దాయిలతో కలసి దొంగ నూరురూపాయల నోట్ల సృష్టించి, వాని అమ్మకమునలన వచ్చిన లాభమును పంచికొంటి నని సాక్ష్యమిచ్చెను. ఇతని ప్రావీణ్యము నిలిపివేయబడినది. ఇన్స్ పెక్టర్ రాబర్టు, మైసూరు బంగారుగనుల ఛీఫ్ ఇంజనీర్ క్యా క్టర్ గారు, 5 గురు పోలీసుదొంగలను నేరమును కనుగొనిన విధమును, నేరస్థులను పట్టుకొనిన విధమును తెలుపుచు సాక్ష్య మిచ్చిరి. ప్రెజ్డెంటు డ్విన్స్ సుగూ ఖనిచేయు వె. కటరాపు గారు 8 వ మార్చివారు తనకు గూడ్సు చార్జీలక్రింద నోక నూరు రూపల నోటియుబడినయు, దానిని చెన్నైలో హెడ్ క్వార్టర్స్ వారు దొంగనోట్లని అనుమాపడి నిరూపించినియు తెల్పిరి ముద్దాయి లందరను పి. పి. సి. 489, 109, 120 క్లెక్ నులకారము చార్జీ చేసిరి. 9 వ తేదీకి వాయిదావేసిరి. ప్రభుత్వమువారి తరపున కల్లెప్ర (పాసికూటరు తప్పించుకొని తిరుగుచున్న చుగ్గు రు. ముద్దాయిజను, అపురగను కాక మిగిలిన ముద్దాయిలతరపున జేలూర్ శ్రీనివాసాచార్య, కృష్ణకాయంగార్ సి. పి. నరసింహ బాలిశాగారు వాదించుచున్నారు.

ఉప్పుపన్నును సర్టిఫై చేయుట

అసాధారణాధికారపరిమితి నిర్ణయింపవలె ననుట

మైసూరుగారి సర్టిఫికేటుతోకూడ హైకోర్టుజిల్లాపార్లమెంటులో చర్చింపబడును. ఇండియా ప్రభుత్వకానను 67 (బి) క్లెక్ నులకారము మైసూరుకిల అసాధారణాధికారము నకు పరిమితి నేర్పరచవలెనని చాలమంది కలచుచున్నారు. మొదట ఈజిల్ల సర్టిఫికేటుతోకూడ మొదటనే అమలు జరుగవలెనని నిర్ణయించుటచే నీవిషయము పార్లమెంటులో చర్చింపబడదయ్యెను, బిల్లును సభాసభలవలెనని రాజుగారికి విజ్ఞప్తి గావించు సందర్భముననే బిల్లునుగూర్చి చర్చింపవలెనని యు అభిప్రాయము ప్రబలియుండెను. ప్రస్తుతాభిప్రాయ మే మనగా ఉప్పుపన్ను విషయమునలె బిల్లు మొదటనే అమలు జరుగునట్లుగాని, వెన్ బిల్లు విషయమునలె బిల్లు తర్వాత అమలు జరుగవలసియున్నను కాని, బిల్లు పార్లమెంటువారి యెదుటనుంచవలెనదే. ప్రస్తుత మమలు జరుగు బిల్లు విషయమున పార్లమెంటువారికి వివరములను తెలిసికొను నవకాశము మాత్ర మేమందున తర్వాత అమలు జరుగనున్న బిల్లు పార్లమెంటులో చర్చింపబడవలెనని కానను కాదగుదు. రాష్ట్రీయకొన్సిలులు నిరాకరించిన బిల్లుల విషయమునకూడ నిట్టి చర్యయే అనలంబించబడవలెను. కావున సంగతి సుదర్శములన్నిటిని గమనింప బిల్లును వెలువ నే ప్రవేశపెట్టాకయే సరియైన మార్గమగును. (అసోసి యేటేడ్ (వెన్))

బీహారు ప్రభుత్వము

హైదరాబాద్ సహాయకాంక్షలగులు రా. చి. పోగుడ ద. వి. పం. ప్రభుత్వమునారు నిర్ణయించిరి. గన్నానగా రెడర్ నిర్ణయములకూడ నీవిషయమున కావించిరి.

వారతవరణస్థితి

1923-సం॥ మే నెల 5-వ తేదీ శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీనుండి రామనందీ రామనందీ
గోపాలపురం	98.3	81.0	...	0.16	0.79
కోలాపుల్	98.2	72.0	...	1.71	0.08
విశాఖపట్నము	102.2	88.8	...	0	0.88
కాకినాడ	108.6	80.0	...	0.14	0.60
మచిలీపట్నము	104.8	80.2	...	0	0.72
గుంటూరు	109.4	8.1	...	0.74	0.89
కర్నూలు	108.4	76.6	...	0.58	0.21
బళ్లారి	102.5	74.3	...	0.82	0.67
అనంతపురము
కడప	106.6	82.2	...	0.18	0.37
నెల్లూరు	108.1	82.4	...	0	0.48
మద్రాసు	106.8	77.7	...	0	0.55
కడపూరు	104.8	82.0	...	0	0.70
తెలూరు	10.5	80.0	...	0.62	0.88
సేలము	102.7	77.8	...	8.24	0.84
కోడలంబత్తూరు	96.1	72.8	...	1.77	0.07
తిరుచనాపల్లి	14.7	80.0	...	0.27	1.91
నాగపట్నము	13.6	82.2	...	0.15	0.52
పుదుకోట	105.5	80.8	...	0	1.89
మధుర	103.1	81.8	...	0.17	2.86
పాంబట్	95.4	80.5	...	0	1.78
తిరునల్వేలి	0.88	2.03
తిరుచేర్యవరము	88.5	78.0	...	0.71	4.85
కొచ్చిన్	91.7	81.1	...	1.71	3.97
కాలికట్టు	83.8	79.1	...	1.69	2.44
మంగళూరు	91.8	77.1	...	0.04	1.51
బెంగళూరు	95.7	68.0	...	8.00	1.15
హాస్సన్	92.8	61.4	...	2.68	0.18
మెకలూరు	81.0	62.4	...	1.85	1.88
తెలూరు	108.0	74.1	...	0.28	0.49
హైదరాబాద్	102.8	76.8	...	0.09	1.08
కాకావర్	90.6	76.5	...	0	0.62
తల్వారి	87.7	76.8	...	0	0.08
బొంబాయి	90.4	78.7	...	0.02	0.03
హోలాపూరు	111.2	67.7	...	0	0.49
కొడైకనాల్	71.8	55.2	...	4.07	0.10
ఉదకమండలము	78.5	47.2	...	8.82	0.89

కర్నాటకము:—అకసము కొంచెము మేఘవృక్షంబై యున్నది. విశాఖపట్నములో అర్ధగ్రహ వర్షము నున్నది. దీనికి దక్షిణముగ తక్కువగ నున్నది. విశాఖపట్నములో 110g కాకినాడలో 10.08 గోపాలపురంలో 89 బందరులో 7 గుంటూరులో 6.2 కోలాపుల్లో 4.7 డిగ్రీలును పగటివేడియి మామూలు ప్రమాణములకంటె హెచ్చుగ నున్నది. గుంటూరులో పగటివేడియి 5.1, విశాఖపట్నములో 3.07 డిగ్రీలును రాత్రి వేడియి మామూలు ప్రమాణములకంటె ఎక్కువగ నున్నది.

తమిళనాడు:—అకసము కొన్నిచోట్ల నిర్మలముగను, కొన్నిచోట్ల వర్షుతోనున్నది. అర్ధగ్రహ చాలతక్కువగ నున్నది. కర్నూలులో రాత్రివేడియి 4.08 డిగ్రీలు తక్కువగ నున్నది. బళ్లారిలో 2.05 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మబ్బులు కొంచెముపట్టిన విశేషముం తటన అర్ధగ్రహవృక్షము. మద్రాసులో 10.7, కడపూరులో 7.8 నెల్లూరులో 4.7 డిగ్రీలు పగటివేడియి హెచ్చుగ నున్నది. మద్రాసులో రాత్రివేడియి 2.5 డిగ్రీలు తక్కువగ నున్నది.

హైదరాబాదు:—అకసము నిర్మలముగ నున్నది. హైదరాబాదులో అర్ధగ్రహ తక్కువ. కాచిగూడలో రాత్రివేడియి 5.4 డిగ్రీలు తక్కువ. హైదరాబాదులో 2.5 డిగ్రీలు తక్కువ. సాగరద్వీపమునకు అశ్వినుముగ నుపానున్నది. ఎండలు మారుచునటులే తోచుచున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య

సామ్రాజ్యం కావ్యము

విదేశ వార్తలు

కెనియా సమస్య

భారతీయుల కోరికలు

దక్షిణ ఆఫ్రికా వారిని యూరపియన్లు వేడుకొనుట లండన్, మే 28:—రెండవ ప్రపంచ యుద్ధము తరువాత భారతీయుల కోరికలు 1947 ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిన కెనియా యూరపియన్లకు తమ స్వయంపై ఆస్తి విధముల క్రొత్త కమిషన్ తోడ్పడలే ననియు భుజబలము నుపయోగించుట వలన వాగు అవుతున్నదే తమకు సహాయము చేయలేనని దక్షిణ ఆఫ్రికా వారిని కెనియా యూరపియన్లు అడుగుచున్నారని నెయిరో నుండి వచ్చిన కెనియా వాస్తవ్యుడు తెలుపుచున్నాడు. ఆసియా వాగులే 1947 లో గాంధీజీ పీఠి ప్రత్యేకముగ నుంచి తొలగించుటకు మరల మరొక ద్వితీయ ప్రయత్నముతో తాము పనిచేయువలసి వచ్చుననియు ఆందుచే తమకు సహాయము చేయలేననియు యూరపియన్ల వారి బలము చూపుచున్నారని తెలియచున్నది.

దక్షిణ ఆఫ్రికా విషయమై 'ప్రెస్' నిర్దేశమును కర్తవ్యతయకలెనని 'ఫ్రెండ్' అను వార్తాపత్రిక వ్యక్తిత్వమునాని గోరుచున్నది. సామాన్య ప్రభుత్వమువారు దొమినియన్ ఇండియా, దక్షిణ ఆఫ్రికా తో కలుపుకొని ఏర్పడిన దలచుకొన్న ఆది దొమినియన్ల పక్షమే యంగీకరించును.

భారతదేశ కార్మికులను బహిష్కరించుట

లండన్, మే 28: కెనియాలో భారతీయులను యూరపియన్లు బహిష్కరించుటకు చాల కష్టముగ నున్నదని డెయిలీ మెయిలు విలేజ్ తెలుపుచున్నాడు. కెనియాలో భారతీయులకు వాణిజ్యములో ఎక్కువ పాత్ర వహిస్తున్నది. దీని వాధారము చేసికొని భారతీయులను రాజకీయములందు యూరపియన్లతో కలుపుకొని భారతీయులను అసహనము లేదనియు వారు ముఖ్యముగ ఉండవలసినది యుజ్జావుచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని.

భారత కార్మికులపై యూరపియన్లనుగాని ఆదేశియులనేగాని నియమించుటకు భారతీయులకు పరిశ్రమలే జేయుటకును ఒక సంఘం ఏర్పడినది. భారతీయుల వ్యవస్థాపకము చేయించుచున్నది. భారతీయులకు, నౌకరులు బర్తరపు జేయబడుచున్నారని. కాని వీరియందే గౌరవము మర్యాదయు కావబడుచున్నది. దౌర్జన్యముగా కొంచెమైన ద్వేషభావము గాని జూపుటలేదు. బర్తరపు జేయబడిన భారతీయులకు మంచి యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చుచున్నారని. తెలుచు వీరు తమ రాజకీయ శాస్త్రములకు శిష్యులు చేయబడుచున్నారు. భారతదేశమునకు నురక్షితులు బోయి చేరుగాక యని ఆకీర్షించుచున్నారు.

ఇంకలలో యూరపియన్ల త్యాగములేదు. దక్షిణ యూరపియన్లకు ఉత్సాహముతో నున్నారు. రైల్వేలోను ఇతర కార్యాలయములందును యూరపియన్లే లాభపని పించుచున్నారు. కేరళలో భారతీయులకుంటే చతురగ దొరుకుచున్నారు. (ఇంగ్లీషు)

బ్రిటిష్ వెల్లుబడి-భారతదేశము

మెస్ట్రప్రభువు యభిప్రాయము

లండన్, మే 28:—బ్రిటిష్ విధానము భారతదేశముగ లేకుండ స్నేహభావముతో నున్న బ్రిటిష్ గవర్నమెంట్ ఇండియా తో సన్నిహితుల చెడిపోవాలని మెస్ట్రప్రభువు నడిపిన.

భారతదేశములో పరిశ్రమల నభివృద్ధి జేయుటకు తెలివి తెలుతో బ్రిటిష్ వారు తమలాభమును విమోచించిన బ్రిటిష్ విధానము స్నేహముగనే సాగును. ఇట్టి సహకారమును భారతదేశము సహకారించుచున్నది. ఇది వివాదాంశ మైనది బ్రిటిష్ వెల్లుబడిని హిందూదేశము అపేక్షించుచున్నది. వీరి సహాయమును కోల్పోవాలను. సూర్యాయ మారకము తంక కునకముగ పరిష్కారము కున్నట్లు వున్నది. (స్టేట్స్మన్)

భారతదేశపు సరిహద్దు

తగినంత సైన్యమును టవసరము

మిలీటరీయను 'వేలతో' ఇండియాలో వాస్తవ్యుల సరిహద్దులలో సైన్యమును కిగించుట చాల ప్రమాదకరమని ప్రభువులసభలో 8 తేదీని మాంతుగు ప్రభువు తెలియజేసెను. కోడ్లను ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనములో నుంచుకొను టవసరమిది.

కోహాటు దురింతమునుగూర్చి ప్రపాపించుచు ఈ ప్రదేశముపై మనకు అధికారము లేకపోవుటచే ఇట్టి దురింతము జరిగెననిది.

సెనాపతు కోహాటుమార్గము బ్రిటిష్ ప్రదేశమును దాటి పోవలెననియు సైన్యములను తీసివేసినచో దైమానికదళమును పనియోగించవలయు ననియు తెలియజేసిరి. సరిహద్దులలో చిరకాలము సైన్యములు చక్కగ పనిచేసినచో పొగడిరి. సరిహద్దులకిరుటలు చక్కగ ఉంటుంటే కోడ్లు చాల అధారమైనవి చెల్లినట్లు ప్రభువు గూడ తెలియజేసెను. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో సింధునది వెనుకకు పోవుట అసంభవమని, దురాంతు పోవలెన్న విశేషము మనకు, ఆందుచేతనే ఇన్ని వార్లు రాజకీయవిధి దీనిని దాటి పోలేదు.

ఇప్పుడవలంబించవలసిన విధానము

సరిహద్దులకు ప్రదేశముపై యుద్ధ మొనర్చువారు, ఆ ప్రదేశములో జోక్యము కలుగజేసికొనరాదు. అసభ్యమును బట్టి కాంతిపడ మనసు తోచిన ప్రదేశములను ఆక్రమించుకొన నిచ్చును. అసహద్దు ప్రదేశములో నున్న ప్రజలకు మనము పనిని కల్పించవలసినది కాంతి సరిహద్దులలో కలుగుట కష్టము. 4 గ. డి. వండి ఆక్రమించి సెమిటిగ నున్నారు. వారు రైల్వేలో పనిచేయు చుండుటచే తొందర లేకున్నది. వారు మన పాలనములోనే యున్నారు. కాన మన వాధ్యతను తప్పించుకొనుటకు వీలులేదని చెల్లినట్లు ప్రభువు తెలియజేసెను.

స్టార్ నతి ధైర్యము

ను చెల్లినట్లు ప్రభువు ఎంతయు నతించెను. చీపు కమిషనరుగూడ ప్రశంసించవలసినది.

వీలు ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము

కోహాటు పోవుకోడ్లు బ్రిటిష్ ప్రదేశమునదాటి పోవుటకోహాటుజేసిన చాల కష్టమునుగననియు అందుచే వీలులేదనియు, కోహాటు, మీద జేసిన దాడికి, మనముల గ్రామముపై కాంబులను వేయుటకును గారణము వీరు ఆయుధములను విస్తారముగ పట్టుకొనుట యే యనియు ప్రత్యుత్తర మొసరి బాంబులను ప్రయోగించుటకు ముందు దైమానికదళము ఇండియాలో తెలియజేసి హెచ్చరించుచున్నదని వీలుప్రభువు చెల్లినట్లు ప్రభువునకు తెలియజేసెను.

ఇండికేపు ప్రభువు నిదేశమును ఎంతయు వీలు ప్రభువు పొగడిరి. రవాణా విషయమై ఇండియా దొరకనమువా రాలోచించుచున్నారు. రైలు ఇనుపదారిమీద ఆక్రమించు పని గూర్చి ప్రస్తావించుచు ఆ సర్వకముగ ఈ ఇనుపదారి సాగుగాకయిరి. ఈ ఇనుపదారి ఎంతయు లాభకరమిది. కష్టముగూడ చాల తగ్గునది. దీనివలన ఆ ప్రాంతములలో నాగరికము ప్రబలునది. సమయానుసారముగ సంగతి నుండవలయును బట్టి కర్మచరములను జరుగవలెననియు సరిహద్దులను సురక్షిత విధానమును అవలంబించితిమేని దానిని తిగి నెగించుటకు ప్రయత్నింపవలెననిది.

తురుష్క దేశము - విదేశాంగ పాఠశాలలు

గంధి సంకేతమగుటకు కాక స్థాంటన్ పీలులో నున్న విదేశాంగ పాఠశాలలందు తురుష్కలు జోక్యము కలుగజేసి కొనరాని మిత్రమండలి హై కమిషనరు తెలియజేసెను.

స్టోనియలు

క్రైస్తవమత దేవాలయము

మా స్కో న భ

సోనియలుటట్ల తిక తిక మెత్తుచున్న పహించిన భావమును ఖండించుటకు రెడ్ చర్చి సభాపతి మాస్కోలో సమావేశమై. ముఖ్యముగ తికమకారిని ఖండించుటకే నాడిరి. కాని తికను అనుచుల కప్పుటచే భిన్నాభిప్రాయములు బయలుదేరినవి తెలియచున్నది. సోనియలు క్రైస్తవులను అరియను ఆ విషయించిరి.

జర్మను నష్టపరిహారములు

జర్మనుల రాయభారములు

పరాసుల నిరాకరణము

ట్రెమ్మ ప్యారిస్ విలేజ్ ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— జర్మనుల లేఖను పరాసులు అంగీకరించిన వారి వనో దౌర్జన్యమును చాటును. ఇది తురికరముగాదు. పరాసులు న్యూరికపాలగుదురు. జర్మనుల నూచనలు త్రోవముతో గూడుకొన్నవి. నెమ్మల్లగ వీటిని పరాసులు నిరాకరించవలయును.

జర్మనులు తమకనకాలమును యభిప్రాయమును ప్రపంచములో కలుగజేయుటచే ఇదివరకు మంచి అవకాశమును పోగొట్టుకొన్నది. గ్రేటు బ్రిటన్, అమెరికాదేశములు జర్మనీకు కూలముగ తమ యభిప్రాయమునిచ్చుని ఎవరును నమ్మకాలరు.

పరాసుల సంతోష ప్రత్యుత్తరము

జర్మనులు ఇచ్చెదమన్న సొమ్ము కాలతక్కువనియు అభయములే ఇస్తలేవనియు మంత్రదర్శనము వారందరును సంతోషించుకొని నిరాకరించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మరల ఆలోచించుటకు వీలులేదని తెలియజేసి జర్మనులకులను పరాసులు నిరాకరించెదరు. ప్రెంచివారు తమ ప్రత్యుత్తరమును బ్రుసెన్ కుంపిరి.

జర్మనుల ఆశాభంగము

ప్రారంభములోనే తమలేఖను మిత్రమండలి అదరించలేదని జర్మనులు ఆశాభంగము నొందిరి తెలియచున్నది.

బ్రిటిష్ పత్రికల ఖండనము

లండన్, మే 28:—లండన్లో జర్మనులేఖను అందయన ప్రతికూలముగనే భావించిరి. వారి నూచనలు సమగ్రముగ లేవు. ఆధోగతిగూడ వాగులేదు.

జర్మనుల లేఖ అసంభావముతోడను గర్వముతో గూడుకొన్నదని డెయిలీ మెయిలు వాకొనుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారు పరాసులచేత జేరి జర్మనులను లొంగదీసెదరుగాక యని మార్షింగ్ పోస్టు వ్రాయుచున్నది.

వెంక గృభావములో లేఖను వ్రాయుటచే కష్టపారము పొడవైనది డెయిలీ మెయిలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ లేఖపకారము రాయభారము పొసగవు.

మొత్తముమీద పత్రిక లన్నియు జర్మనులేఖను ఖండించుచున్నవి. తగిన అభయము లేవనియు ఉన్నవైనను కృత్రిమముగ లేవనుచున్నవి.

ప్రెంచి బ్రిటిష్ అధికారులగూడ జర్మనులేఖ అసంగీకారమనిరి తెలియచున్నది. ఈ లేఖవలన వెర్నాయిస్కు, సుధి మరతులు అడుగుంటునిరి. మరింత రూరులో స్వేచ్ఛగ విహరించెదమనిరి.

ఈ లేఖను పరాసులు అంగీకరించనిచో జర్మనులు అర్థ సంతృప్తికాంతము మరింత నిరోధమును వెంపొంద జేసెదరు. నష్టపరిహారము అసలే లేకుండపోవును. జర్మనులు సుధి నపేక్షించుచున్నారు. కాని కత్తికిమించి యుండరాదని హెచ్చరికతో గారనుచున్నారు.

ఒడంబడిక కుదురువరకు రూరులో సాత్విక నిరోధము సాగుచునే యుండలెనని జర్మనుపత్రిక లన్నియు హెచ్చరించుచున్నవి.

జర్మనుల నూచనలు పరిష్కారమునకు త్రోవచూపుచున్నదనియు వాటిని త్రోవజేయరాదని అమెరికను పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

జర్మనుల నూచనలచే విదేశపుమారకము పడిపోయినది. జర్మనులూర్పులు 1-పానుకు 174000, 178000 విక్రయమగుచున్నవి.

భారతదేశపు పహారములు

పార్లమెంటు కమిటీనియోజనము

లండన్, మే 28:—భారతదేశపు కర్మచరములనుగూర్చి చర్చ దీనికొనటకు మిడ్లెల్డ్ ప్రభువు, చెల్లినట్లు ప్రభువు హ్యారిస్ ప్రభువు మాంతుగు ప్రభువు (బోయిలో) మగ్నోల్డ్ ప్రభువు, వెంట్రండు ప్రభువు, హార్డింగ్ క్లౌడ్, మెస్ట్రక్, సువుటుబోర్ ప్రభువులు స్థాయిసమితి సంఘ సభ్యులుగా నియమించబడిరి. ఈ ఏర్పాటును ప్రభువులసభ వారింగీకరించిరి.

ధిరోద్ధారి సంగ్రహం వైశాఖమాస బ|| ౫, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

ఈ క్రీడి గ్రంథమును మా కార్యాలయ మునకు విమర్శనార్థము పంపిన గ్రంథకర్తకును ప్రకాశకులకును కృతజ్ఞాలము. ౧. దురంతమా? ౨. నిజాంరాష్ట్ర ప్రశంస. ౩. ముక్తావళి. ౪. హిందీ తెలుగు వ్యాకరణము. — సుపాదకుడు

దురంతమా? — ఇది ఒకచిన్ని సాంఘిక నవల. గ్రంథకర్త ఎమ్. వి. ఎన్. శర్మగారు. బి. ఏ. టి. ఈ గ్రంథమున పోలీసు ఉద్యోగులు అంతాత్మకు జంకక యధికారి ప్రాప్తుల బడయుటకై తిప్పుడు సాక్ష్యములను కడర్చుటయు అందుల కొడంబడనివారి నెట్లులైన వెతలపాలు చేయుటయు చక్కగ నిరూపింపబడినవి. గ్రంథము వెల ౦-౪-౦ మాత్రమే. వలయువారు ఎమ్. వి. ఎన్. శర్మగారు, బి. ఏ., టి. ఆడయారు జాతీయ విద్యాలయము, ఆడయారు అని వ్రాసికొనవలయును. — (జ. సా)

నిజాము రాష్ట్ర ప్రశంస. — గ్రంథకర్తలు శ్రీ శేషాద్రి కమణి కవులు నందిగామ-కృష్ణాజిల్లా. ప్రకాశకులు నీలగిరి ప్రతికాధిపతులు, నల్లగొండ. (నైజాము) వెల రూ ౦-౨-౦ లు. ఇయ్యది ఇదివఱకు 'నీలగిరి' యను తెలుగు వార్తాపత్రికలో ప్రకటింపబడిన చిన్న పద్యమాలిక. ఇప్పుడు గ్రంథరూపమున బయలు వెడలినది. ఇందు దాదాపు ఇరువదియైదు పద్యములలో నిజాము రాష్ట్ర వాసులలో పూర్వీకులందరి విశేషములను వీర్య శౌర్య వైర్యాదులను ప్రశంసింపబడి యుత్తమోత్తమ వ గురీతిని దేశాభిమానమును భాషాభిమానమును పుర్రొల్పుచు నమూనములై చెన్నలరారుచున్నవి. శేషాద్రికమణి కవులు శతావధానలు. భావుకులు. సరసాంధ్రకవితా లనన్మనీషులు. గ్రంథమునందలి వైరిని ఈ క్రిందిపద్యము తెలుపగలదు.

సీ. పచ్చికండలు నెత్తు పంకిలంబుగఁ జేసి తెలుగు పాజులు పోరఁ దెగినతావు, వీరవైసవ.తాసి విశ్వసంహారతాం దన మాడినట్టి క్రీడాగృహంబు, సారస్వతమును బు సారథి చంద నుం దానిలంబుల వీచినట్టిచోటు, ఆంధ్ర శిల్పప్రాధి యాంధ్ర విక్రమరేఖ జాలుగాఁ బాతిన కాద్యలంబు. తే-గీ. రాచ నెత్తుటఁ జెతుఁ దగ్గుఁ మొంగి, యాంధ్ర భార్యవుడు కృతార్థుఁ డైనతావు, నెఱియుగమున కేమిసంజేశ మొరఁ జాల దొక్క! నిజామువాస్తవ్యులారా!

ముక్తావళి. — గ్రంథకర్తలు కీర్తిశేఖర శర్మగారు (దిరామ శాస్త్రి)లుగారు. ప్రకాశకులు ఆంధ్రనాటకరంగ సంఘాల వారు, రాజుగండి. వెల ౦-౪-౦ లు. ఇయ్యది విదంకములు గల చిన్న నాటకము. చక్కని కల్పనయును శౌచిశ్యమును గల రచన త్రవ్వమైన నాటకము. దీనిని చదివిన కీ! శే! భద్రాద్రిరామ శాస్త్రిలుగారు సంస్కృతాంధ్రములయందు అనమానులగు పండితులు, గంచివై యాకరణులు. దివ్యమైన కవితాశిల్పము గలవారు. ఇట్టి పండితప్రవరుల నాటకమును విమర్శించుట దీక్షయుతో చంద్రుని చూపుటయే, అయినను మా పాఠకులను పరిచయము చేసి కొనగోరెదము.

వైరికై చెండు పద్యములు — ఈ. రే యొనగూడలేదు నడులేయ ప్రశంసయు నెట్లు గల్గెదన్? సాయము డగ్గరిల దునుసంతతి గానగ రాదు కన్నులన్ మూయుచు గొబ్బునం బ్రచయముంబలె గ్రమ్ముచు జిమ్మ చీకటియల్

చేయగ రానిసాధ్యమును జేసినదేమి? యెక్కటక్కటా! కా. వీణాగోష్ఠి నిలండు నీచరితముల్ బెక్కండ్రతోఁ గూడి గి ర్వాణాధీశునిచెంతఁ బాడుచు నినుం బాలామణిం గూర్చు గ

కాలచక్రము.

[వెనుమర్చి - వేంకటరత్నముగారు]

గీ. దుష్టులనుదం బణించి సాధుల సతంబు రక్షణ నొనర్చునట్టి సీరధిగభీరు, క్రమశియూషద గ్ధాలకములు వమ్ము నిండు వేడుక రక్షించుచుండఁగాత.

చతురదధిచేల యగు భరా చక్రమెల్లఁ దనుభుజాపీఠి నిల్పించు దగయశమ్ముఁ గాంచు రాజాధిరాజులు! గరిమ నాల్గు వేదముల వల్లవేసి పృథ్వీని గడించి యశముగొన్న భరాచరు లైనఁగాని కాలచక్రము నాపఁగాఁ జాలలేరు.

నింగి దనరారు తారకానిచయములను ధారుణిఁ గలట్టి కేణువితానములను కడలితరంగల బరంగు వాకణచయములఁ గణనసేయఁగ కళ్యాణగాని భరణిఁ గాలచక్రము నెన్నఁగాఁజాల రెవరు.

భువనగతుడై జగత్పూజ్యుఁ డైన కేవలేవునిఁబోలె పృథ్వీని సమస్త జీవులను కాలచక్రప్రభావమునకు కాటకశనిబద్ధులై గ్రాలుచుండు.

కామా! నీచహత్వముఁ గొరకేక మాఁగితికోరభుక్తు భూభార మూన నీనిద్రితంపుచర్యల నెమ్మిఁ గాంచి నలువ భయమొంది విష్ణునినాధిఁ జేరె. సృష్టికర్తల కుర్రకఁ జెడరుచుండ గౌరవాగ్రహహవాధి లగ్నమ్ము నంది యంధకారమిగులు మైవయట్టి మాద్యుకులఁ జెప్పవేల నేమాటు లింక.

ల్యాణంబాననియెంచియు నృజులకౌర్వభ్యయు నూహించి యా వీణన్ క్షాన్వలముసావృత్తి గాదించుం జుమి పల్కుజున్.

హిందీ తెలుగు వ్యాకరణము. — ప్రకాశకులు రాష్ట్రాభిరామ నందిఁము వారు. పుషపేయకర్తలు, మేధూరు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లా. వెల ౧-12-౦ లు. హిందీని నేర్చుకొనుచున్న ఆంధ్రులకు సులభముగా వ్యాకరణము నేర్చుకొనుట కనువగునట్లు తేటతెలుగులో ఈ వ్యాకరణము వ్రాయబడినది. ఇయ్యది మూడు పరిచ్ఛేదములలో (ప్రకరణములలో) దాదాపు ఆఱువది విషయములపైని చక్కని సూత్రములను సాదాసాధానముగా వివరించుచున్నది. హిందీని స్వయముగా నేర్చుకొనుచు సంభాషణములు వీడక చిక్కుపడు సోదరుల కెల్లరకు నిది చాల సుత్తమును గ్రంథము. ఆంధ్రభాషాజనులు రాష్ట్రాభిరామనందిఁమువారి యీ ప్రయాశ్చయములకు చేయూత నీయ గోరెదము. మఱియు వీరు హిందీలో సంభాషణగ్రంథములను ప్రకటింపనున్నారు. దీనివలన కాంగ్రెసునాటికి ఆంధ్రులలో చక్కని హిందీవ్యాప్తి కలుగగల దని నమ్మెదము.

చాళుక్యులకులప్రశంస

[శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు]

(౨ త సారస్వతానుబంధము తరువాయి) మయూరశర్మ

పైని పేర్కొనబడిన మయూరశర్మ విద్యాభ్యాసము నిమిత్తము పల్లవరాజధానియైన కంచికి బోయి యుండెను. ఒక నాఁ డొకపల్లవాశ్వుకునితో మయూరశర్మకు ఘోరమైన పోరాటము గంభీరించెను. ఆ జగడమునకు గారణ మేమో, అది యెట్లు పువ్వరనించెనో చెప్పఁబడి యుండ లేదు. ఒకనాడు మయూరశర్మ “అయ్యా! ఈకలియుగములో బ్రాహ్మణులు త్పత్రియులకంటె బలహీనులుగా నుండవలసి వచ్చెను గదా! క్రమముగా గురుకులమును నేవించి యేకాగ్రచిత్తముతో స్వభాషాచేదము నభ్యసించినవాడు పుణ్యసిద్ధికై రాజానుగ్రహమునకు పాత్రుఁడు గావలయు నేని ఇంతకన్న దుఃఖకరమైన విషయము మఱియేమి కలదు? అని తనలోదాను తిరిక్కించుకొనియెను. ఇట్టి విత్కృష్టముతో మయూరశర్మ నిలిచి యుండలేదు. అతఁడు తనతలంపుల నాచరణమునకుఁ జేఱుకొనెను. మున్ను దగ్ధులను శమింపఁగల పెద్దగరిటెను కరగినపెన్నగల యాహుతిపాత్రను జమ తార్చుముగఁ బట్టుకొనఁ గలిగినహస్తములతో భూమిని జయింప గోరి, మంతుచున్న కత్తిని బలలోనుండి వైకిఁ దీసెను. పిమ్మట మయూరశర్మ పల్లవరాష్ట్రములయొక్క సరిహద్దులనుండు రక్షిత వైస్యముల నతిక్రమించి శ్రీశైలద్వాపములవఱకును వ్యాపించి చోట సాధ్యముకాని మహారణ్యము నంత నాక్రమించి మహా బాణుడు నాయకుడఁగా నేర్పడిన రాజమండలినుండి సుంకములను జేపట్టి నారంభించెను. ఇల్లునుమహాసరాక్రమవిజృంభణచే నొప్పుచుండెన బ్రాహ్మణశత్రువును ద్వేషముతో నెదుర్కొనుట ప్రమాదకర మని యెంచి రాజ్యత్రయత్రిజ్ఞా డయినపల్లవరాజు వారివై యసాహసములను గొనియాడుచు బలిమిచేగాక యుసాయముచే వశపఱచుకొని పప్పును సముద్రతీరమునందు కొంతదేశము నొనఁగి పరిపాలనము నేరఁగ బంపఁడట! బహుశః చాళుక్యులు మానవ్యసంగ్రతులను హరితీపుత్రులు నై నకదంబులను జయించుటచేత వారివలెనే వీరును మానవ్యసంగ్రతులమనియు, హరితీ పుత్రుల మనియుఁ జెప్పుకొనియుండిరేనో? రాజరాజు నందఱు పూడికాననులలో ‘మానవ్యసంగ్ర హరితీపుత్ర ద్విపక్షగోత్ర క్రమోచిచాని కర్మాణి కారయత్వా త్పిన్నవర్ధయత్’ అని మానవ్యసంగ్ర హరితీపుత్ర ద్విపక్షగోత్రోచిత కర్మలచే సంస్కృతుండై విష్ణువర్ధనుఁడు దివ్యప్రహ్వమానుఁ డయ్యెనని యుండుట చేత శ్రీయుత జయంతి రాయయ్యపంతులుగారు “విష్ణువర్ధనన కాశేరును హరితీపుత్రగోత్రంజ్ఞయు మాతామహానచూను డగు విష్ణువర్ధనసాయాజులనఁ గలిపిని యూహింపఁదగియున్నది.” అని వ్రాసియున్నారు. (ఆ-సా-౪౦-౧-వే-గీం)

అట్లుయినయెడల మానవ్యసంగ్రతులయిన కదంబులకు హరితీ పుత్రగోత్రంజ్ఞ చాళుక్యులకు లభ్యమైనట్లుగానే కదంబులకుఁ గూడ లభ్యమయ్యెనని యూహింపవలసి యుండును గదా! అది యెట్లు సాగెను? ఉభయవంశములవారును మానవ్యసంగ్రతులు, ఉభయవంశములవారును హరితీపుత్రులు, ఉభయవంశములవారును స్వామియహానేన సాదాసాధానములను, మాతృగణపరిసాలి సుల్కునై యుండుటచేత సభయలను జూరులుగాఁ బరిగణింపఁ బడవలసి యుండును. అప్పుడు, మొదట వివరాదిత్యుని శాసన మాలమున వెలుకడ విష్ణువర్ధనసాయాజుకళలో గంతకల్పన మున్నదని యూహింపవలయుండెను.

భట్టకులము కరుకనే పప్పుచాళుక్యులను, పూర్వచాళుక్యులలో విమలాదిత్యునివఱకుఁ గల చాళుక్య రాజులును, తమకాననగ్గి

—వసంతకుండు.

కొత్త పేంక పేర్ల రకవి

[భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు]

అడిదము నూరకవి జీవితచరిత్రాంశము తెలియజేసినవాడికి...

గీ. నరునిగొలుమిద హరియన్న చందాన
నూరకవివరణ్య జోగగూడు
కొట్టబాలకవి యకుంతవాగ్ధాటికి
బర్హతాలుగాడు పారిపోయె

అను నూరకవి చాటుపద్యము వలన నీవేంకటేశ్వరకవి యాధునిక కవిత్వాప్రసంగములయందు 'బాలకవి' యనియే వ్యవహరింపబడుచుండెనుగాని వీనిపేరుమాత్రమే వ్యవహరింపబడుచుండెనుగాని వీనిపేరుమాత్రమే వ్యవహరింపబడుచుండెనుగాని...

ఈవేంకటేశ్వరకవి తెలంగాణభాషలో జేసిన బ్రాహ్మణుడు. కాకతీయసామ్రాజ్యమున వీనితండ్రి పేరు సోమన్న. బాలకవి యనునది యీతని బిరుదుమైనట్లును, తనకవిత్వము వేంకటేశ్వర పరమపాదలబ్ధమై నట్లును, కవి తన ప్రబంధమునందలి యాశ్వాసాంతగద్యలో జెప్పుచున్నాడు:—

“ఇది శ్రీమ వేంకటేశ్వర పరమపాదలబ్ధ కవిత్వవైభవ కొట్టవంతాధిపత్య బాలకవిందలిరుద సోమనార్యతనూభవ కాశికగోత్రవర్జిత సుజనవిధేయ వేంకటేశ్వ నామధేయ ప్రణీతంబయిన విమలాంగీపరిణయ”

ఈవేంకటేశ్వరకవి నాటకమునందు నివసించుట వేంకటేశ్వరకవిపాసనము కలకమాగతాచారమై యున్నదనియు, నాటకమునందు నేటివరకు నివసించుటలోనివారి నామధేయములు తలుచుచు వేంకటపదారంభములనియు, నిప్పటి కొట్టవంతము లోనివా రొకరు చెప్పుచున్నారు. ఈబాలకవి అడిదము నూరకవికి సమకాలికుఁ డగుటచేఁ దత్కాలనిర్ణయముగూర్చి ప్రయత్నింప నవసరమైతే నూరకవి క్రీ. శ. ౧౭౨౦-౨౧ ప్రాంతమున జననమొందినట్లును అటువదిమూడు సంవత్సరములు జీవించినట్లును, నూరకవి జీవితము చెప్పుచున్నది. కావున వేంకటేశ్వరకవి ౧౮ వ శతాబ్దాంతమువఱకు నుండినవాఁడని యూహింపవచ్చును. మఱియు నేతత్కవి కాలనిర్ణయమునకు పయోగించు నిరీక్షింపవలయు నూరకవిజీవితములో జెప్పబడియున్నది.

పాలకొండకు దగ్గరగానున్న వీరభుట్టములో “పర్యతాలు” అను వైశ్యకవియొక్క యొక పద్యము! ఆతండుహంభావముతో, దననాటికవుల నెల్ల నిరంతరము నధిక్షేపించుచుండెనట. అట్లాక్షేపింపబడినవారిలో నీకొట్ట వేంకటేశ్వరకవి యొకఁ డైనట్లును నీతఁడును వీనిపత్నీమువారుగ వీరభుట్టములోనికొండలు బ్రాహ్మణులును దక్షిణేశ్వరకవికి శృంగభంగము గావించినచి, యప్పుటికి పాలకొండయందున్న నూరకవిని దమగ్రామమునకు రప్పించిరట. అప్పుడు దురహంకారభ్రష్టఁడగు పర్యతావ బాలకవి నూరకవుల నెదిరించి వారి కవిత్వాధాటితో సమానమైన కవిత్వమును జెప్పలేక యోడి తనయనమరత సంగీకరించి యాకవిద్యయమునకుఁ బాదాక్రాంతుఁడు కాఁగా నూరకవి యీక్రింది పద్యమును జెప్పెనట:—

అ. నరునిగొలుమిద హరియన్న చందాన
నూరకవివరణ్య జోగగూడు
కొట్టబాలకవి యకుంతవాగ్ధాటికి
బర్హతాలుగాడు పారిపోయె.

ఇది జరుగునప్పటికి వేంకటేశ్వరకవి బాలుడయియే యుండును; అందుచేతనే నూరకవి వానిని బాలకవియని తన క్రపవమునందుఁ జేర్చినియెను. కావున నప్పటికి వానివయసు

౨౫ సం॥ లకు మించియుండదు. నూరకవియు నప్పటిక నేకదేశ పర్యటనములు నానారాజ సందర్శనములు, నెక్కు కవిత్వ యుద్ధములు జరిపినవాఁ డగుటచేత నాటికి నలువదియేండ్ల వాఁడనను గాక పోయియుండఁడు. ఇట్లు నూరకవి బాలకవులకిఁ బయ్యెదనువత్సరముల వయోవ్యత్యాసమును మన మంగీకరించిన యెడల నూరకవి జన్మకాలము ౧౭౨౦-౨౧ ను జేర్చి యీ బాలకవి క్రీ. శ. ౧౭౩౫ సం॥ జన్మించియుండివలెను. నూరకవి వలె నీతఁడును నలువదిమూడు సంవత్సరములు జీవించియుండిన యెడల ౧౮౦౦ వ సంవత్సర ప్రాంతమువరకు నుండినవాఁడని తేలుచున్నది.

ఈ వేంకటేశ్వరకవికి బాలకవి యనునది యానాడు వీరభుట్టములో నూరకవిచే నొకంగఱుడైన కరుదమువలెనే తోచుచున్నది. నూరకవివంటి మహాకవి అన్నట్లు చేర్చి నుటచేతనే కావలె నతఁ డెడల తనకొక ఘనతగా నెంచి యాశ్వాసాంతగద్యలో “బాలకవిందలిరుద” యని ప్రత్యేకముగా వ్రాసికొనినా.

ఈతఁడు రచించిన ‘విమలాంగీపరిణయము’ కవలము శృంగారరసప్రధానముగు ప్రబంధము. నేనుజూచినప్రతియఁడు మొదటి రెండవ ప్రకరణములమాత్రమే యున్నవి. ఇందిలి యిత వృత్తము సాకెత్తురాధీశుండగు మాంధి తిక్క.

1. ప్రథమాశ్వాసము:— ఇందలికథ గ్రమ్మి రుద్రసత్తోఁ బ్రారంభించును. గ్రమ్మికాలమందలి ప్రజలు, అడివులు, బాలసారులు, నదులు, ఒకతొకరు, పక్షులు మొదలగు వి విపులముగ వర్ణింపబడినవి. ఆమఁడువెనలలో మాంధా తిమ్మత్రులతో నుద్యానవనవిహారమును గావించి విశ్రమించియుండ మృగయులు వచ్చి ప్రభువునకుఁ గానక లభించి, తమమృగయాశాల్యమును చెబుచున్నవి. ప్రస్తుతము మృగపాద దుష్టమాముగా నున్నదని విన్నవించెదరు. తోడనే మాంధాత యుచిత పరివారముతోఁ దగిన సాధనసామగ్గుల నిడికొని హిమగిరి ప్రాంతారణ్యమునకుఁ బోయి వేటసాగించును. వేటయొనపివట్టు నర్మఃఖుఁడు రాజామ్రోల హిమవన్నశౌందర్యమును గొంతవరకు వర్ణించును. ఆ వర్ణన ముగిసినతోడనే యెవరియింద్రుడు వారు వెడలిపోయెదరు.

2. ద్వితీయాశ్వాసము:— ఒకనాడు మాంధాత నిండు కొలువుండ నిరువురు చిత్రకారులు వచ్చి తాము తెచ్చిన చిత్రములను రాజునకుఁ జూపెదరు. రాజును నభ్యులును వానియందలి చిత్రలేఖనానిశిత్యమును గొనియాడుచుండ, నాచిత్రకారులు ‘రాజా నీతో నాసృష్టముగా మూటాడవలసియున్న’దని పంక, తోడనే మాంధాత యచ్చటి సామంతమంత్రి దండనాధ్యక్షముఖుల నెల్ల నావలికిఁ బోవునట్లు లాజావించి వారితో నేకాంతముగాఁ బ్రసంగించును. చిత్రకారులు తాము కుంతలదేశాధీశ్వరునిచేఁ దత్కృమారకై వరా న్యేషణార్థము పంపబడినట్లు చెప్పి యారాజకన్య మాతృగర్భమునండి వెడలిపినమెదలు యావన వంతురాలగువరకును దద్దరింప వివాదముల వర్ణించుచు నామె చిత్రపటమునొసంగి యాతనిచిత్రపటమును గైకొని వెడలిపోయెదరు. మాంధాతయు విమలాంగీ చిత్రపటాలకనామత చిత్రుండై దుష్టసావినహాసేదనపాలై కాలము గడుపుచుండును. చిత్రకారులు మాంధాతచిత్రమును గుంతలదేశ కొంగ నెరింగుదానిని విమలాంగీకిఁబంపును. విమలాంగీయుఁ బటమునందలి మాంధాతనుజూచి హృదయమును బట్టలేక మితిమీరిన పరితాపమునఁ బీడింపబడుచుండఁ జెలికత్తెలామె నుద్యానవనమునకుఁ దీసికొనిపోయెదరు. పువ్వుల కీతిలోపచారములు, వనవిహారములు, జలక్రీడలు మొదలగునవి కవి విపులముగ వర్ణించి యెవరియింద్రుడు వారినిఁ బండి చేసెను.

మొదటి యాశ్వాసములోని పద్యముల సంఖ్య ౧౫౭. రెండవయాశ్వాసములో ౩౧౨. గ్రంథములు పూర్తిగా లభింపక పోయినను విమలాంగీపరిణయమందుఁ గృషియేమైన, నన్నయెడల నది స్వకపోలకత్వితమనటకు సందియములేదు. లిందుమతియను కన్య మాంధాతకు భార్యకనియు, పురుషత్వాంబరీష ముచితుండులు తిక్మమాన లనియుఁ బురాణప్రసిద్ధమగుటచే నిందలి విమలాంగీపాత్రము కవికల్పితము.

ఈ వేంకటేశ్వరకవి కవిత్వము వినుటకుఁ గలుపుగా నుండక శ్రావ్యతయు మాధుర్యమునుగలిగి యాహ్లాదమును బుట్టించుచుండును. కవితాధార నిర్దేశము నిశచద్యము. ఇతఁడు పుట్టు కవియేగాని చేయఁబడినకవికాఁడు. రచనంబట్టి కవి యుభయ భావలయమును బ్రనేతము గలవాఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్నను, పాండిత్యమునకుఁ దగిన వ్యాకరణజ్ఞానము గలవాఁడు కాఁడేమా యని యందందుఁగల యప్యయోగముల వలన కొంచుచున్నది. చూడుడు:—

- 1 శా. “అభూమిపతి రాజధానిక నయోధ్యాపట్టణంబే
లచుంగఱాభాస్వత్కృణోత్తముండు”
2 “ఎఱుంగుండిత నేకదా మఱచితహవా”
3 “నను నేనని దెంతవెలయె తలంప”

ఇంతయేగాక ‘పు’ వర్ణమువై నుగాగములేకయే “కు” ప్రత్యయమును జేర్చుట మొదలగు కొన్నియట్ల పదప్రయోగములు వైతము నందందుఁగలవు. కాని మృదుమధుర కవితాకలితంబగు నీతనికావ్యమునం దిట్టి నెరసులు పాపకములని నలునుల వంటివి.

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనము, నుకవి నమస్కారము, కు కవి తిరస్కారము, దేవసాక్షాత్కారము మొదలగు సాంప్రదాయముల నెల్ల నీకవి యుక్తిచిని బాటించి తనగ్రంథమునందుఁ జేర్చెను. మొత్తమువై బూర్వప్రబంధముల ఛాయ లనేకము లితిని ప్రబంధమునందుఁ గానవచ్చుచుండినను స్వాశోచిమమును సంభవ విజయవిలాసములు మాత్రము వీని కవితాప్రవాహమునందడుగడుగునకును బ్రతిఫలించుచు నేయున్నవి.

గీ. తిప్పు నెమకక మల్కవిత్వమున సరస
కల్పనలు సంక్రమింపుడి కవివరణ్య
లార! కోరింబతిల లుత్పలమునమలిన
భవ మెన్నక తావులు త్రావురానా”

అని యాతఁడు కవులను బ్రార్థించుచున్నాడు. కాని యట్లు సంక్రమింపవలసిన కల్పన లమయ నీతినిగ్రంథమునలేవు. ఉన్నవి వీనికావు. పదగుంఘనమునం దీతనికి దృష్టియొక్కవ, భావమునందుఁగట్కువ, అక్షరమృత్యుయందు దీతఁడు చూపించిన చాతుర్యము, ఆగయుక్తియందు వైతమును జూపగలిగియుండిన యెడల బదు నెనిమిదవశతాబ్దమునందలి కవులలో నీతఁడే యగ్ర గణ్యుఁడని చెప్పబడియుండును. చూడుడు:—

- క1 కనకకంబుల చేతఁదనరు
కనకకంబులచేతఁదనర కనుపట్టుపురిన్
ఘనఽయఃఖరచుండహు
ఘనమయ గృహమండలంబు కమలాకరముల్
క2 కలగుండు వడఁచుమాచే
నెలవిండ లరవలి వినిన సింగపుగొడమల్
పులిపంజుల మముగనుగొని
బలుకొండలు దాటితలఁగు భయపవశతన్॥
క3 సుందరఘ్రిణి చంద్రమణి
కిందఁమట్టి నిలయఁజాల కాలితాన
త్కిందఁమఱి బృందకరీ
టుక్కిందమఱి చిత్రభానీ కుధరంబెక్కన్॥

వీరేశలింగముపంతులుగారు పదు నేడవశతాబ్దాంతమునుండి యుం గల కవుల నెల్ల నాఁగునికులని యేర్పజుచుకొనిరి. అనఁగా ౧౬౬౦-౭౦ వ సంవత్సరముల ప్రాంతమువాఁడునా, మత్స్య పురాణకావ్యకర్తయను నగు హరిభట్టుతో వీయాధునిక యుగము ప్రారంభించుచున్నది. ఇట్టి యాధునికులలోఁ గాక మానియూర్తి కవి, శేషము వేంకటపతకవి, కూచించి తిమ్మకవి, ఏనుగు లక్ష్మణకవి, అడిదము నూరకవి, కనుపర్తి అప్పయ్యామాత్యుఁడు, దిట్టకవి నారాయణకవి, కంకింటి పాపరాజును సుప్రసిద్ధులగా నెన్నఁబడుచున్నాఁడు. వారివారికవితారచనాప్రాశస్త్యములం బట్టి పూర్వకవులకుంబలఁ దయ్యాసనకవులకు వైతమును గ్రహస్థానము లేర్పవచ్చును. అట్లు లేర్పవలసినవిచ్చినప్పుడు, ఆధునిక కవితాసామ్రాజ్యమునకు దిట్టకవి నారాయణకవియే సకల విధముల నభిషేక్తుఁడని నామతము. కవిస్థాననిర్ణేత యభిరుచులం బట్టికదా యిట్టినిర్ణయములు జరుగుచుండు:—

ఒకానొక సామ్రాజ్య మేకచ్ఛత్రాధిపత్యముక్రిందఁ బరిపాలింపఁడుట యొక్కమని కొందఱువలెము. అధికారవర్గము క్రిందఁ బరిపాలింపఁడుట యొక్కమని మఱిొందఱువలెము. ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యవర్గము గూర్చియు కాకపోయినను, అధికార వర్గనిర్ణయ మెక్కిడు షేషకరముగదా! అప్పుడు నారాయణ కవి యాధునిక కవితాసామ్రాజ్యమున కంతకును సర్వాధికారి గాక యొక భాగమునకుమాత్రమే యధిపతి యగుచున్నాడు ఇట్లే కవుల రచనావిశేషముల విచర్చించి, యేయేభాగములయం దెవఁడెవరు ఘనలో నిర్ణయించి, యాయాభాగములకు వారి నధిపతులుగా నియమించు నెడల నేతిత్కిలతా సామ్రాజ్యము నందలి శబ్దాలంకారశ్రమన కేవేంకటేశ్వరకవి యధిపతి యగుచున్నాడు. ఈనికవిత్వావైలిం జూపుటకై మఱికొన్ని పద్యము లీక్రిందఁ జేర్చుచున్నాము.

- ఉ1 మృగము దీర్చినట్లొలయు మృచ్చలైవలలు మూపులంబుజా
లముల వీగశోత్తు నుగ్ధరితములచే దలమించుకచ్చులం
గముగ్ధరికరించు రుచిగ్రమ్మితకమ్మని మేలిబాలువా
నమ్మక చెల్లకీని సౌభగమ్మ కరాంకువత్తెన నన్నదే?
క2 మగవానికైన నీదగు
సోగను గనుగొనిన మనసు చొక్కనటన్నన్
మగువల గాక్షింపర నీ
జగిలిగి కంగిటను జిక్కి చెక్కిలికొక్కన్॥
ఉ2 అంత ననంతకంత వివిధాంతరతాంతలతాంతలతా
కాంతజనాంతిదంత శశికాంతనిరంతర రుచితాంత ని
భ్రాంతమితి దకాంతకలరావనిశాన్ నితాంతవాసనా
క్రాంతనికుంజపుంజనకాంతము పోత్తె వసంతమంతకున్.

కాళిదాసు-భవభూతి.

(ద్విశేషదలలో రాయగారి బంగళాకి తెలుగు)

కథాభాగము

కాళిదాసు వలెనే భవభూతి కూడ శ్రీరాముని పాత్ర మున కాచితి గూర్చుటలో చాల నేర్పు చూపినాడు. వాల్మీకి రాముడు సీతాపరిత్యాగమును కేవలము వంశ గౌరవి పర్యవేక్షణము కి జూపి కాలించినాడు. కాని భవభూతి కిది గిట్టినది కాదు. రాజుని వానికి నిజమున న్యాయ్యపాలనముకంటె మించిన డేదీ యు లేదు దండ్యులను దండంప కన్నను అడండ్యులను దండం చినను రాజున కిదిగిట్టలేదు వేలూ కలెణ్యము లేదు. సీతి యడండ్య యని కాముడేలుంగను. ఎటోయను నిరపరాధను నిస్సహాయను అనన్యకలెణ్యము. ఏవలము - వంశగౌరవ పరిత్యాగై-త్యజించుట అన్యాయమును అనిభవభూతి తలంచినాడు. కను కనే ఆయన నాటక ప్రారంభమున నె అపైవకమునిని ప్రవేశపెట్టి ఆయనయెడట రామునిచేరి ప్రతిజ్ఞను చేయించుచు ఈలోప మును త్రోసిపెట్టుచున్నాడు. చూడడు—

శ్లో. స్నేహం దయాం తథా సౌఖ్యం యది వా జానీ కీ వపి ఆర ధనాయ లోకకన్యమంతో నాస్తి మేవ్యభా. భవభూతి రామునకు సీతాపరిత్యాగ పాత్రువు నుకలెణ్యంప రక్షణము కాక ప్రజాసంరంజన మని స్పష్టపడు చున్నది. రాజా ప్రకృతి రంజనాత్ అన్న మహాకవియొక్క తాత్పర్యము గూడ నిదియే. రామాయణములోని రామపాత్రమునందు, గల మలోక లోపమునుగూడ భవభూతి తన నాటకమునందు సమర్థింప గల్గి నాడు. ఇది హృదయకథాసందర్భమునందు కలిగినది. రామాయణ మున శూద్రకముని వర్ణన ప్రధానమైనదిగా తపశ్శ్రద్ధా నవలంబించి నందులకై యాతనిని వర్ణించినట్లుమూలమే కలదు. భవభూతినాట కమునందును శూద్రుని ఈ కారణమున నేవర్ణించినట్లుకలదు. కాని రాముని భక్తప్రపంచము ననుభవించిన పీఠ్యుట ఆశూద్రకముని దివ్యరూపమును ధరించుటయను శ్రీరాముని జ్ఞానమును వైపు నకు విహరింప చేయించుటయును కలదు. అందునను శూద్రకముని వర్ణించుటలోగూడ-భవభూతి శ్రీరామచంద్రుని కేవలకరుణామూ ర్తినిగా తీర్చినాడు. చూడడు. శ్రీరామచంద్రుని అను శ్లోకమును. భవభూతికి వాల్మీకికి ఈరచనలోగల తాతమ్యము చదువరుల కీసందర్భములు సుస్పష్టముగ గోచరింపజేయుచున్నవి. అయితే సుప్రసిద్ధకవీశ్వరులగుకాళిదాసభవభూతులు ఆసాధారణప్రజాదు రంధరులు కదా! ఇట్టి వ్యత్యాసమేల చెసిరి? ఇదియే ప్రస్తుత చర్చ. కాని ఇందులకు బలపఱుముగు కారణములు లేకపోలేదు.

సంస్కృత వాఙ్మయము నందలి కవులు ప్రాయశః అలంకారకాశ్రయము జవహటువారు కారు. ఎంతటిమహాద్వంద్వదైన కవియైనను ఈ యలంకారకాశ్రయమునకు లొంగి తీర వలసినదే కాని వేలూగాదు. చివరకు ఈశ్వరుని యస్తిత్వమునకు తిలోదకముల నిప్పించు నాస్తికులకైనను సద్ధాంతములను చేయవలసినస్థల ములలో వేదప్రామాణ్యమునకు ఆధారం గి యి మొనర్చియే వాద కత్వము ప్రవేశంప వలసి వచ్చెడిది. కనుక మనఈకవులు నైతియు అలంకార కాశ్రయభావములకు దా సాహిత్యవలసి వచ్చినది అనగా సర్వాత్మ-అలంకార కాశ్రయసర్వాధ వసుసరించి-ఇంత

- సి బాలానిలోచ్చాతి తైలాలతాపాని
- కాలాలనమదాని లాలిరములు
- సురనాలవల సుమర్కరలోల శుకకుక్తి
- సుధిరతలవనవిభా సుంతిములును
- కలితసంగ నాగ తులీరనత్పన్నాగ
- ఫలిప్రకముకపుగ విలసితములు
- నారసక్రేంకార సారసప్రవహార
- సాసోదార కాసారతతులు,
- రేలియు ... బాలికాళిదాని
- కాయమానస్సత్సాన కాదుమాన
- మాలికాలంబననవ మాలికా క
- దంజరంబికములు పొల్పు తదవనమును,
- క॥ పదములు పోరొపలదా
- శరదములు సాల్వరత శరదములుగావే
- పదములు పుంకజరేఖా,
- పదములు పల్లవచరిది పదములుగావే॥
- క॥ సమరేంద్రబోధమునా,
- రమణీవధనాభికన్న రాజిలుసెన్నన్
- రమణీయరద్యుతీనా,
- రమణీసంతతుల నెల రాజుగ్రానన్॥

*ఇట్టిదోషములు సవరింపక యాపద్యము లన్నియు మూలమున నున్న యట్లులే యిందుఁ జేర్చితిని.

(మహారాజావారి కాలేశ మేగజ్జనుండి)

టి యుద్ధండు వైదను ఈ కవు కిర్వయను—తమ రచనలందు— నాయకుని సర్వగుణాలంకార సంపన్న నిగాను నిర్దేశిని గాను కూర్చుకొన వలసివచ్చినదని భావము. ప్రపంగము కలిగిన దువలన చెప్పవలసి వచ్చినది. ఈ ఆలంకారిక నియమములు అత్యంతము కఠోమలనియను నాటక ప్రణేతయొక్క వైచిత్ర్యము సరిక ట్లునవి యనియను గనుక కవి నిరంకుశుడై తనకు యుక్తమనితో చిన మార్పుల నెల్లను అవలంబించవలసినదేగాని వేలూగాదనియ ను కొంద అందిరు.నిజమునకు నియమబద్ధమగుటచేతనే కావ్యము లను నాటకములను సుకమా ములగు కళలని పేర్కొనబడి నవి. నియమబద్ధమైనందుననే కావ్యమునందు ఇంతటి సౌందర్య మున్నది. కాని మనకిచ్చట ప్రస్తుతిమైనను ఆశ్రయమైనను నాటక ములందు ఆలంకారికల ఈ నియమము పాటించి ట యచింతమా యనచితమా యని చర్చింపక లెప్పదు.

మనవారు కావ్యములలో నాయకుడు సర్వగుణసంపన్న డుగనందజయోన్య మాటకు అక్రమ నాటకమునందలిపయము భువమైనదిగా నందజయోన్యనియై యండకచ్చున. ఈ కారణముననే తలుచుగ సంస్కృతనాటకములలో నాయకుడురాజు గాగాని రాజపుత్రుడుగాగాని యండను. ఈ నియమార్థమును నాటకకళాజ్ఞుని లండణును కార్యకః బిహ్వకొండరుగానినియ వముగా మూత్ర మంగీకరిండు. అంగనాటకములలో మహా శ్ర వములని ప్రసిద్ధి నొందిన పేర్కొనియ నాటకములన్నిటిలోగూడ నాయకుడు రాజుగానో రాజకమారుడుగానో వక్రవర్తిగానో యుపనిబంధింపబడినాడు. (ఉదా, మేకపతు బాదుజేపురాజు, బిశ్మిల్లా జేనరలు) వహోవరు ఇలియట్ అనుకావ్యమునకు రాజేబు ఇతివృత్తముకు గ్రహించినాడు.

అధునికలగు నాటకసాహిత్యవేత్తలభావము సంగీకరిండు. “ఇబ్బను మహాకవి రచించిన సాంఘికనాటకములన్నిటిలోనుగృ హస్థలలో నాయకులు,నిజమునకు గృహస్థుల యాచరణమే—అన గా శ్రేష్ఠజనాచరణమే—సాంఘిక నాటకముల మహాదానము. దీనివై నాధారపడియే సాంఘికనాటకములు లిఖింపబడినవి. స్పె యునెఇంగ్లండు మున్నగుదేశములందలిచిత్రకారులందఱునుజనసా మాన్యమునకు జెందిన దృశ్యములను చిత్రించియే మానవత్వముగన్నా రు.” అనివజీకరించబాదము. కాని పేక్స్వియరంతటివాని నాట కములకు ఇబ్బను నాటకములకును రూపెన్నుటగర్హ మున్నగు వారికిని టీకీయను విశ్లేష వంజిలోమున్నగు చిత్రకారులకును మా స్తి మతకాంతరము వార గలదు.

సంస్కృతమునందలి అలంకారకాశ్రయ నియమములన్ని యును ఉత్తములు, ఇతివృత్తము ఉత్తమి మైనది కాకన్నయో. నాటక ప్రతిపాద్యములగువిషయములయెడ-ఒకవిధముగా గౌరవ ము కలుగదు. నాటకకర్త ఆసాధారణశిల్పము కలవాడే కావచ్చు ను. కాని అతిథు తన నాటకమునకు లోకల్పండు సత్య గుమా స్తాను నాయకునిగ చేసి ఇతవృత్తమును రచించినచో దానికిగలిగెడు గౌరవము సర్వులకు నేద్యమేగదా. ఒకవిధముగ పరిక్షించినచో రచయితకుగల శేర్షులన్నియును ఇట్లే తుద్రవిషయములందుగూడ నెల్లడియ గుటకు ఎట్టి సంతోషములేదు. అయినను ఇట్టి నాటకములకు పేక్స్వియర ప్రభుత్వనాటకములలోఒకపం క్తికికాదురాజాలభ. చూచినంతనే హృదయము నాకర్షింప గల్గినప్పు యు ల్పశ్యబిము చేతనే శృంగారావేషమచ్చును. కాని తనస్వయత్వము నొందించినప్రద్య నములయందలి శిల్పమే నిజమునకు శిల్పమని చెప్పదగియున్నది.

రాజుల ప్రేమ-రాజులయధము- అనుట లోనే ఒకవిధ మగు వ్యామోహము గల్గువండును. ఇంతయే? రాజు అనుమాట యే ఒకవిధమగు భావమునకల్గించును. రాజు సమస్తజాతికే-సమస్త ప్రకృతులకు-సర్వభూతములకు ప్రతినిధి యనియను దేవాంశసం భూతుడనియను సర్వమయ్యుడగువిష్ణుతోలుల్యుడనియను పవి త్రమగుభావన కల్గువండును. రాజును గూర్చిన కథలను ఆచార వ్యవహారములను భావభూతావధానములను అదగ్గప్రాయము గా గొనబడే-గాక ఆయననే సమాపధి గాగూడగైకొందురు. ము సలమలకథలలో మొదలుకొని మునిముఖులపరాపరవిచారణ వతుకు రాజులేనిప్రస్తావనమే యుండదు. విషయ మేదైనను సరియే. రాజా విశ్వసన్యభావ-అన్న మాటను మనవారు అక్షరాక్ష రముగవ్యాప్తి కి చేచ్చినారు. బహుశః మనవారికథలలోనేమి కా వ్యములలోనేమి ఇందువలననే కాబోలు రాజుకుగుఱించిన వర్ణన మును అవలంభ్యులుగ గూర్చుచున్నారని తలంచెదను. ఒక్క-కా వ్యకర్తలమూత్రమేకాకుండా నాటకరచయితలుగూడ తమకృతు లలో రాజులవృత్తాంతములను వర్ణయములుగాగైకొన్నారు. ఇంతి యగాక తమతమ వర్ణనములపట్ల సువిస్తృతమగు కార్యతేత్రము లను వీరు అర్థించిరి. కనుకనే మననాటకములలోచాలభాగము నా టకములందు నాయకుడగు రాజే యుండును. రాజు నాయకు డగుటచేత అందలివిషయ మత్యంత ముత్యమైన దగును. అం దును ఆరాజు సర్వగుణసంపన్నుడైనచో విషయము ఉత్కృష్ట మైనదగు ననుటలో సందయము లేదు.

నాటకము నందలి విషయము మహత్వవిషయముగా నుండ వలయునన్నమాట నిజమే. కాని ఇందులకై రాజునే నాయకుడు గా ఉండేతరవలయునను నిర్బంధముగూడ లేదు. సాధారణుడగు గృహస్థును, మహాదర్శములుగలవాడైనచో నాయకుడుగా నుండవచ్చును. యధార్థమగు వీరత్వము నిక్కమైన సాహసము-కర్త పరాయణత్వము-మున్నగునవి సాధారణవ్యక్తియందు - నైతియు కన్పట్టవచ్చును. కనుక గృహస్థసామాన్యముగూడ నాయక పదవి నధిష్ఠింప నర్హ మే యగుచున్నది. అయితే ఇటు గమనింపు అసిన ముఖ్యవిషయ మేమనగా అగృహస్థుడు గుణమహితుడుగా నుండ వలయు ననునదయే.

కాని నాయకుడు సర్వగుణసంపన్న డుగ గాని దోషరహితు డుగ గాని యుండ వలయును నియమము నిజమునకు కొంచెము కఠిన మైనదియే. ఈ నియమమునందు రెండు లోపము లున్నవి. మొదటిది ప్రతి నాటకమును అచ్చుముద్రలవలె ఏకాకారముతో నొప్పుట రెండవది వర్ణితమైనను ఇతివృత్తము అతిమానుషముగా నుండి స్వాభి వికముగా గన్పట్టవండుట. ఇతివృత్తమునందు వర్ణి తుడగు ప్రకృతి కేవ ము గుణమహితుడుగా గూర్చబడినప్పుడు అయ్యది మనుష్యప్రకృతిగా గోచరింపదుగా? అదర్శమాల (Idealistic) నాటకములందు ఇట్టిచరిత్రలతో పనిగడచునుగాని ప్రాకృతివాదుల (Realistic) నాటకములందు మాత్రము ఉప వర్ణి తుడగు నాయకుని స్వభావము దిద్దినందువలన నది అన్యభావి కముగ గన్పట్టకపొందుట నిజము-అయితే లంఘనముగాని గుణ పీనడుగ గాని ఉన్న మనుజుడు కంటెము నాయకత్వమున కిన్నర్హడే. ఇట్టివానిని చిత్రించివలసినదా శోభ రాజాలదు. అప్పుడు శోభ యనుమాటకే యర్థ ముండదు.

కాని మహా కవియగు పేక్స్వియరు ఈనియమమును అంకరిం చినవాడు కాదు. సుస్కృత్యమైయులగు నతని నాటకములలోని విషయము గొప్పదియే. కాని ఆయన నాటకములందలి నాయకుల గుణములు మాత్రము ఏమంత గొప్పవి గావు. ఆయన హేమెటు లోగల పేర్కొని కవిజమునకు ఉల్లేఖయోగ్యమగుగుణమే. కాని నాటకము చివరి. అతను అసంధిగముగనే యున్నది. ఇది కింగు లియును ఒకపేచ్చివాడే. ఆరినికిపుట్రునిపేర్కొన కివరిచయము ఒక స్టూర్పుతో సమానము. [అనగా అంతిమలకన] బిశ్మిల్లాజేనరలు, పరవశుడై తనకతని హత్య చేయదలపడినాడు. ఇది మాకృతును చెప్ప నె అవసరమలేదు. అంటేని, కాముకుడు జాలియగు నిజరు, దాంభ్యము. అయితే పేక్స్వియరు, కవి తన నాటకములందు ఈ పాత్రల ప్రవర్తనములకు చివరకు భయంకరమగు పుజామమును గూర్చినాడు. అన్ని స్థలములను పాపము వీగిపోవుట గాని సర్వ నాశమగుట గానీపార్చును. గోచేకవి భాష అను నాటకములోగూ డ, దియే స్థితి. కాని పేక్స్వియరు, వర్ణించిననాయకులు చరిత్రమ హితులు గను; నాటకములకు దివ్యబ్యోతిలవల కాంతినిచ్చుచు న్నారు. హేమెటులోని హోరోయో మున్నగునాటను, కంగ్ లియర్లోని కెటుపులో మున్నగు వారును బిశ్మిల్లాలోని డెన్సి మోనో మున్నగువారును ఇందుల కుదాహరణభూతులు. పేక్స్వి యరు మహాకవి ఇట్టివ్యత్యస్థములను చెయిలకు కారణమేమని ప్రశ్ని కలుగవచ్చు. కాని ఆయననాటకములలోని ఆపాత్రములు ధనమత్తులు. ధనమత్తులు. వాంకెతిసేపును సంపత్తిమృద్రమగు భౌతికసామ్రాజ్యమే గమ్యస్థానము. నిష్కాము లనదగు భారత వీరులు వారికి అత్యంత ఊద్రులుగా తోచుచుండును. అనగా వారికి గల ప్రాభవము అంతయును ఆధిభౌతికసృష్టిక విని యుక్తమైనదేగాని ఆధ్యాత్మికమునకు గాదు. ఇచ్చు ఈ చర్చ అనవసర మైనను ప్రాచ్యవాక్యాత్మాధర్మములను స్ఫురింప జేయుటకై ఇంతవట్టుకు ప్రాయవలసి వచ్చినది. ప్రాచ్యకవు లందఱు ను ఆధ్యాత్మిక ధర్మారాధకులు. వారి దృష్టిలో ధర్మము తిక్కిన వానికంటెను గొప్పది. వీరికిని చరిత్ర మన్న ప్రీతి లేకపో లేదు. కాని ఆచరిత్రమును ప్రభుత్వము తిండ్రించిననిగా వారొప్పకొనరు. నాటకములందలి నాయకులకు మహత్వము సంపాదిం చుటకై సర్వగుణసంపన్నులగు రాజులను నాయకులనుగా తీర్చ వలసియున్నది. కాళిదాస భవభూతులద్వంద్వ భారతీయప్రాప్తా ణము-కవులు! వారు తమ తమ నాటకములందు ప్రధాన చరిత్ర లను సర్వగుణమహిమములనుగా జేయుటకు పూనుకొనిరి

కాని వారు చేసిన ఈప్రయత్నము సంపూర్ణముగ నెగినది కాదు. అయినను వారి నాటకములలో ప్రతివోరును ఆయానా యకులను గుఱించిన యుద్దేయమగు క్రోధము గిరిస్థి ధివలె అప తిహితముగ బ్రహించినది. అవమానితి లగు నాయకులయెడ వారి కి గల సానుభూతి అనుకంప నిర్దగ్ధముగ వ్యక్తమైనది. అభిజ్ఞాన శాకుంతలనాటకము పంచమాంకమునందు రాజభలో దువ్యంతు నిద్వారా శకుంతలా ప్రత్యభ్యాసము చేయింపకముండే (అనగా కోపమునకు ఎట్టియవకాశము గలుగక ముండే) గౌతమీద్వారా మహాకవి ఏమనిపించుచున్నాడో చూడుడు—

(సకేషము—పిసాకిని)

వృత్తాంతలేఖలు

పోన్నూరు: పోటీ పంచాయలు

పోన్నూరులో శ్రీభాగవతాచార్యుల సామితి తిరుకాల సమయమున జూనుమాన్ ఫిజికల్ కలెజ్ లో ఎస్సీ పీఎస్ కెవారి అధ్యక్షతన పోటీ పంచాయలు జరిగినది. ఆ సమయమున కుస్తీతో వరుసగా సంవత్సరములు వయస్సుగలిగిన పోలవారు రామయ్య అను విద్యార్థి ఇకవరీ సంవత్సరములవారిని తూడా చాల నులభముగ గలిచెను. అక్కలాజు రామచంద్రరావు గారు అపిల్లవాని ప్రార్థనాసన చురుకుదనములకు మెచ్చుకొని ఒక పెండ్లి పరకమును బహుమతిగా నొసంగెను.

కందాళ కలగోప కామానుజాచార్యులు పోలవారు రామయ్య మున్న వ భావ వారాజుల తురగా నూర్య వారాజుల అను విద్యార్థులు మదరాసు రాజధాని మైదరాబాదు మైసూరు సంస్థానములలోనుండి విద్యార్థులందరిని పంపిణీయించియుట సవాల్ చేసి యుండిరి. కలగోప కామానుజాచార్యులు 12 సం॥ వయస్సు. గంటకు ఒకదామున 1250 పంపిణీయించి నెను. పోల వారు రామయ్య 14 సం॥ వయస్సుగంటకు 1200 పంపిణీయించుచు వ భావ వారాజులు 14 సం॥ వయస్సు గంటకు 1200 పంపిణీయించుచు. తురగా నూర్య వారాజులు వయస్సు 13 సం॥ గంటకు 1500 పంపిణీయించిరి. వీరి నలుగురికి పెండ్లిపరకములు బహుమతి నొసంగిరి.

బాడేమింటలో ఇంటివానివిద్యార్థులుగలిచిరి వారిలో కాట్రగడ్డ రాజగోపాలరావుగారు బాగుగ ఆడిరి. వారి అయిదు గురికి పెండ్లిపరకములు బహుమతి నొసంగిరి.

గణితము ఫిజిక్స్ కరీకులలో పరసారావుపేటనుంచి వచ్చిన సాంబశివశాస్త్రి అను బాలుడు గలిచెను. రెండు పెండ్లి పరకములు బహుమతి నొసంగిరి.

రెండు మైల్ల కేసులో యస్. లాజన్ అను క్రైస్తవ విద్యార్థి గలిచెను. పైచెప్పు, లాంగులంపులో గుంటూరు విద్యార్థి

రామారావు గలిచెను. వీరికుమారులు పెండ్లిపరకములు బహుమతి నొసంగిరి. చెడుగుడు అటలో వైసల్యుల పోన్నూరు వాయవరసారావు పేటవారు ఆడిరి. అకోట బ్రాన్ అయినది. పోన్నూరు కరవు న పాతూరి సత్యవారాజులగారికి పరసారావుపేట కాశీరం పున ఎ. రంగారావుగారి పి. వి. భద్రయ్యగారికి ఎ. భుజంగ రావుగారికి పెండ్లిపరకములు నొసంగిరి.

ఈవిధముగనే ప్రతిసంవత్సరము విద్యార్థులందరు పోటీ పంచాయలులో పాల్గొనియెడలగాక అని కార్యదర్శి వ్రాయు చున్నాడు.

మచిలీ పట్టణము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

హిందీ ప్రచారము

మచిలీపట్టణము, మే 2:—ఈపురమునందు నుమాడు వాల్మీకి సువత్సరములనుండి కొద్దియే గొప్పగనో హిందీ ప్రచారము జరుగుచున్నది మొట్టమొదట శ్రీయత వ్యాపీకేశ కర్మగారు శ్రీ ఆంధ్రపాఠశాల కళాశాల హిందీ ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేసి పురమునందు అచ్చటచ్చట హిందీక్షాసులు పెట్టి పనిచేసియుండిరి. తరువాత అంజనేయలగారు తదితరులను కూడ యాపురమునందు పనిచేసియుండిరి. ప్రస్తుతము డిల్లీనుండి వచ్చియున్న శ్రీయత రామగోపాల మిత్రాగారు కళాశాల యందు పనిచేయుచున్నారు. శ్రీయత వ్యాపీకేశకర్మగారు వాటిని విత్తనము క్రమముగా వృద్ధిపొంది అంతరించి మొలకయై పెరుగుచుండ పండి అంజనేయల మొదలగువారవచ్చి అభివృద్ధి పరచియుండిరి. ఈక్రమవృద్ధిలో నున్న ఈమొలక ప్రక్షింబి ఫలించునని నమయ మే యుచున్నది. శ్రీయత రామగో పాల మిత్రాగారు అన్ని వేలయిండును హిందీ బోధించుటకై సంసిద్ధులై యున్నారు. పురవాస్తవ్యులు తగు నుత్సాహము ప్రాశ్నించు.

ప్రస్తుత క్లాసులు

ఇంతవరకును శ్రీయత రామగోపాల మిత్రాగారు కళా శాలయందు నుమాడు 50 మంది విద్యార్థులకును క్రొద్దిమంది

కళాశాలపాఠ్యములకును, కళాశాల కర్తాగారములోనున్న కొంతమందికిని, కళాశాల రంగుల కాథానాలోనున్న మరికొంత మందికిని హిందీ నేర్పుచున్నారు. సాయంకాలము శ్రీకన్యకా పరమేశ్వరీ ఆలయమునందు 5-30 మొదలు 7-30 వరకు నేర్పుచున్నారు. ఇకముందు కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆలయమునందు యిదివరకు వలెగాక యీ నెల 7 వ తేదీనుండి ప్రాస్తు న 8-30 మొదలు 8 గంటలవరకును, శ్రీ ఆంధ్రపాఠశాల కళాశాలలోనుండియు ఉచిత కలహలయములో సాయంకాలము 4 గంటలు మొదలు 5-30 వరకును రామగోపాలగారు బోధించెదమని తెలియజేసిరి.

హిందీ ప్రచారసమితి

పురమునందు హిందీ ప్రచారసమితి స్థాపించి ప్రనివేయవల తునని అనేక దినములనుండి పురజనలు ఆలోచించుచున్నారు. ఇప్పటి వరక కార్యరూపము ధరింపినందుకు సంతోషించుచును. ఈప్రచారసమితి కక్షమున క్రితి శని అధివారములందు హిందీ లో ఉపన్యాసము లియ్యబడును. బాగుగా హిందీప్రాయలు మాట్లాడుట లేక మాట్లాడుటయేమాత్రము వచ్చిన విద్యార్థులకు పోటీపరీక్ష లందును. మాడు నెలలైన కరువార ఆనగా ఆగస్టు నెల మొదటివారములో పోటీపరీక్ష ఉండును. అందు బాగుగా ఉపన్యాసము లిచ్చినవారికి బంగారుపరకములు క్రియ్యాబడును. ఇందుకొరకై శ్రీయత రామగోపాల మిత్రాగారు ధనమును మిక్కిలి కష్టపడి సంపాదించుచున్నారు. ఈసమితిలో మొల రుగా జేరదలచుకొన్నవారు దానివిషయమై శ్రీయత రామ గోపాలగారికి వ్రాసిగాని, కలిసికొనిగాని తెలిసికొనవచ్చును విద్యార్థులు యీసమితిలో మొలర తావలయునంటే ప్రజీక రునుము నాలుగుఅబాలు అధనము నియవలయును. తదితరుల యాపాడు సేయవలయును. ఆగస్టులోని కరీక్ష యీసమితి మొదలగుమాత్రమే.

శ్రీలక్ష్మణుడు

ఈపురముననుండి క్రిందటి హిందీ ప్రచారక కరీక్షకు ఒక శ్రీ చాడై యుండెను. కరీక్షలో ఆమె కృతార్థురాలై యు న్నారు. పురమునందు శ్రీలక్ష్మణుని హిందీ నేర్చుకొనవలయు నంటే దానివిషయమై శ్రీయతరామగోపాల మిత్రాగారు ప్రాశ్నించుచు కృతార్థురాలైన శ్రీప్రచారకురాలిని పంపెదను.

కలరా ఔషధములు

కలరా వ్యాధి నివారణము విషాదినంజీవనినుండి

కలరా లేక వాంతిభేదిలేదని నమ్మవలెను

ఏలను

అనేక మునిసిపాలిటీలవారు మాకర్పూరాద్యరిష్టం లేక కలరా సంహారణి

కలరా కలరా కలరా

వ్యాధికి ఏ దినమైనను అమోఘముగ నుపయోగించి అనేక ప్రాణులను కాపాడుటయే

మ టి యు

తక్షణమే వాంతులు బేధులు నిలుపును. అందుకల్ల దుర్గణములను ఏమి పుట్టుకుండచేయుట నన్ని పాతలక్షణములను పుట్టనియ్యకుండుట, కరీరములోని వృష్ణము కాపాడుట, మూత్రము అవిచ్ఛిన్నముగ పున్నట్లుచేయుట, ఇతరమందులు పనిచేయునప్పుడు దీని విజయహిమను చూపించుట నేటిదినముననే

మీయొక్క బంధుమిత్రులను ప్రాణభయమునుండి నేటిదినముననే కాపాడుటకు ఒకటుట్టి పంక్తిగొనించి మీయొట్లో వ్రంచుకొనుము. మరల ఇది అతిసారములకును, అజీర్ణ సామాన్యలకును సిద్ధాషధము.

తెట్టు 1-కి 1-2-0

పాకెంకు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము
క్యాటలాగు ఇనాం
తంతివిలాసము
పండిట్ - మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదా శ్రమము

41 అవార్డుస్ వీధి, జి. జి. మదరాసు.

దాసు నైహూపక్షము

తముతాము హోనపుచ్చకొనుట

మహాత్ముని నాయకత్వము ఆమెరికావారి ప్రశంస
(మృత్యువారు వాస్తవ్యులగుటబట్టి వాత్ముని సరి
ఉన్న భార్యను చూపి.)

మూడువందలవేలరూపాయలపై భూగోళదేవునివందను జరుగుచున్నది. యాతనిని శ్రద్ధతో గమనించుచు వ్చాను. అప్పుడపుడు వార్తాపత్రికల దుంకా వాంఛి ప్రాణములను ప్రకటించుచుంటిని. ప్రస్తుతము ఆంధ్రప్రదేశ్ ముద్రావేషడికి భేదములను గురించి కొంత వ్రాయవలసి వచ్చినది.

హుభయము బహుమతియు గనునందను నీశుడుగి. దా
ను నెఱుఁగినవాని కార్యమును విజయవారికి కృత్తిర
ము గను న్ను గని చెప్పవలెను. మీ కేత్రు
వును కొనియున్నదేకా తెలిసికొన జరుగవలయును ముత్రము
కలదును శ్రేష్ఠమును ప్రాథమికునికన్నబడు కన్యునున్నది. గ
యాకొనిననుకందు రెండు పక్షములవారికి మాధానియు కుడు
కృత్తిరమునకుఁబయ్యంగారు ప్రభుత్వింబరి. పాదును లోబరచు
కొనుటకు పద్మకృత్తిమువారి కెన్నియోహర్షములు గలవు. కొంత
కడుమువారి కార్యమును కొందరికి భయము పురికొల్పినను
మహాబుద్ధి ఎవల ఎదురగును సంపూర్ణవికాసము గలదు.

స్వచ్ఛముగ మనసు సంపన్నది. యున్నట్లు చెప్పవలసిన
 పదము నొప్పుచున్నది. ఈ శాస్త్రగురువు నాయకవరు దాను
 నాటి భగవద్మై వాంఛచెప్పెను. వీరసంపూర్ణుడుగ అత్యుచిత
 పదమునైతి చెప్పవలసియున్నది. వీర సత్సంకల్ప లా.
 మహాత్ముని నిశ్వాసమునకు పాశురైకవారిలో మోరై నను
 వనల శ్రోత భార్యకమమును చేతులుట తెలిపియున్నాడు.
 బ్రహ్మ ప్రభుత్వమును అంతమొందించవలయుననియే దాను గారి
 గు నెనెనా.

స్వామివాదులట్లు అనేకులకు నమ్మకములేదు. తే.విధానమును సమర్థించుచు దానుగారు నానించు వాదములు ఈ అపవిత్రకడును కృష్ణవరమచున్నది. ప్రభుత్వ విధానమునకు సహకార మొసగుట అసహాయోద్యమమని వీరు సమర్థించుచున్నారు. భారతదేశపు పౌరులు మహాత్ముని బోధలలలో నైయున్నాడు. మాత్ముబ్బిళ్లల స్వామివాదియగు దానుగారి తర్కవాదములు సామాన్య పౌరులకునచ్చవు. అత్యుచితములు అందుకల్ల నిజమగు నాయుతులుగాని వారివాదములు విద్యావంతులుగాని అధిక సంఖ్యాకులకు భారతపౌరులు (మొంతబారురు. "కాననపథులను ధ్వంసముచేయువలయు ననిగాని కాననపథులవలన పాపము పొందవలయునని గాని కాననపథుల ప్రవేశించుటదని మహాత్ముడు హితమొనరించును. పౌరులు ఈహితులునే అదరించెదరుగాని ఇతరుల తర్కవాదములకు మోసపారు. దానుపక్షము వారు సర్వకల్యాణము గాకయును కాని అత్యుచితము, లోనగు వారు కావున వీరి ప్రయత్నములవలన బాలీయోద్యమ విజయమునకు అటంకము లేదనదలచుచును.

అనంతవాదులు కాననభలను భ్రష్టముచేయుచురా
అనుచున్నన ప్రభాగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును గమనింపవలెను.
సప్తాగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అసహాయవాదులు కాసనభలను ధ్వంసము చేయుటకు, అన్ని రాజకీయక్షులకు చేసిన భారతీయులు కాసనభల ప్రవేశించు విధానమును కేసు అంగీకరించుచున్నాను. ఆత్మకంఠకులగు వాయుకులవలన అసాదులు కలగునను నా వాదము. ఈ ప్రత్యుత్తరమువలన బలపడుచున్నది. డాక్టరు సప్రగాదు ప్రభుత్వమువారిచే ఆదరింపబడుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారి కాసనములకు ప్రాతులగు వారు కొందరు తేలికపైత కాదా గృహములందు ఆగారమునకు పొల్పునువారు మరికొందరు యున్నారు. స్వాతంత్ర్యముచేషించు వారిని ఆగరమునకు ప్రవేశము రాదాగృహవాసము ప్రాప్తిచినది. సప్రగాదు ప్రభుత్వము గోరవించిన పిల్లి వందమున యున్నాడు. మానవ స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిఘటించువారిని ఇట్టివారే ప్రభులు. వీరు తమకుండుభులు ఈ ప్రభుత్వప్రభుత్వోద్వేగమునందు పరిణేసి కాలక్షిప్తమున ప్రవేశము ప్రాతులైన గొప్పవ్యాధువాదులు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులకు మార్గముమాపిన మహాత్ముని సాంప్రదానమును ఈగొప్పవ్యాధువాదుల సాంప్రదాయములకన్న ఎక్కువ. - కేసు కేసు మొదటి సారి సాదులు.

మహాత్ముడు నూతించిన స్వరాజ్యమునకు దానుగా

రుహించిచు స్వరాజ్యమునకును భేదమున్నది. మహాత్మునిస్వ
 రాజ్య ప్రయత్నములందు నిర్మాణకార్యక్రమము ప్రధానము.
 దానుగారి కార్యక్రమమునందు వి భ్వం స్ర ప్ర య త్న
 ములు ప్రధానము. శత్రుశక్తి నిర్ణీతముగు నట్లు చేయవలయునని దా
 నుగారు చెప్పుచున్నా శాసన తదనుగుణ్యముగ ప్రజల కేర్పడి
 గల బాధ్యతలను వీరు గమనించునట్లు తోచుటలేదు. గాంధీ గా
 రట్లు కాదు. పౌరుల శత్రుశక్తి ఆత్మపాలన ద్ధ త గల వా రుగ
 నుండవలయునని వీరికిరక ఆ ది-యే స్వ రా జ్య మూ
 ళదు. ఈ అస్పృశ్యత అంతమొందుట ఖద్దరు వ్యాపించుట సా
 ధనములు. అస్పృశ్యత అంతమొందించు విషయమై దానుగా
 రట్టి కట్టుదల చూపుటలేదు. మహాత్ముడెంతయు కష్టపడి స్థాపిం
 చిన విఃమత్యమువై వీరికంత ఉత్సాహములేదు. కావున దాను
 గారు ఖద్దరువై తెలిపిన ఆభిప్రాయములను విని ఆశ్చర్యపడి నక్క
 రలేదు. జాతీయ చిహ్నమువై వీరికి అధికముగ ఉత్సాహములే
 కుండుటవలన ఆ చిహ్నములను లాభములను వీరు ప్రహింప
 జాలరున్నారని తలచవలెకు. నేను చిహ్నతనమున ఒక రోజు
 మొక్క రేఖలను బలవంతముగ తెరువ ప్రయత్నంచెలిసి. రేఖలు
 తెరుచినవి తెరుచినట్లుండవండుటచే చింతించెని. అయినను
 నాతప్పుతోను నడలలేదు. ఆ పుష్ప ము నం ద లి రేఖలు
 సంపూర్ణముగ విఃసించుటకు సరియగు సాధనమును అనుభవము
 గలవారెవరైనను తెలిసిన ండిన నాతప్పును నేనుగ్రహించియుం
 డెనును. అనుభవము దూరదృష్టి గలగిన మహాత్ముడు సరియగు
 కార్యక్రమమును చూపియున్నార. కాని వాహితమునకు
 పెడచెడి పెలువారెందరో గలరు.

“మన పరిశీలనకు స్వాతంత్ర్య మేర్పడవలెను, మన విద్యా విధానమునై చూడు సంపూర్ణాధికార ముండవలెను. వివిధపం ఘములకు వికచత్వ మేర్పడవలెను. ఈముఖపర్యవసా, మువివృదు టవ జేకీయలు కను సర్వకత్తలను ధారపోశువలయునని” భారతీయ కవి సాహిత్యముడు 1908 వ సంవత్సరముననే చెప్పి యుండెను. కాని భారతీయులు క్రిత కవిత్వంపుని హితమును అంగీకరించలేదు. మహాత్ముని హితమునూడ ఇదియే. ప్రాపంచిక సాభాత్వత్వము ప్రాపందిక కాంతిగోరుకారు మహాత్ముని ఈహితమును మననముచేయుచుండురు. నిష్పంథమునకుపూర్వము మహాత్ముడు యంగుఇండియా క్రితీయందు వ్రాసిన శ్లోకింది చాక్యములు కలవును వచ్చుచున్నవి. “వివరీటకమువలె సంస్కరణము జన్మిచి, ఎన్నియోలోకములకవికారణభూతములు” భారతజేకీపు మిత్రులగు బర్నార్డు మావుటనుగారు సంస్కరణముల విషయమై ఇట్లు వ్రాసిరి:—భావోదేకమును సంస్కరణములు పురిగొల్పువు, వీడిమూలమున క్వరికగతితో భారతీయులు అజ్ఞానములు తృప్తిపొందవు. నూతనసాధనములు అవసరము. పునర్యధికరణమునకును నూతనవికాసమునకు భారతజేకీము అడ్డురాలై యున్నది. ఈ నూతనకత్తలను కేంద్రీకరించి కాంతియతవగు ప్రభుమునకు మార్గముచూపి మహాత్ముడు కాక్యకీర్తికి ప్రాకులెరి.”

మహాత్ముని నాయకత్వమునే భారతజీవము అంగీకరిం
చుచో" మీ కార్యక్రమము స్వాతంత్ర్యమునకు మార్గము చూపు
చుండవచ్చును. అయినను మీరుచూపుమార్గము వింతమార్గముగ
నున్నదని" భావతీయులు కొత్తపక్షమువారికి ప్రత్యుత్తర విధ్వ
వలెను. (జూలై ౧౮౮౭ క్రాంతి)

3. జగము క్రొత్తమందు

ఢిల్లీలోని సివిల్ సర్వీసులో వచ్చాను. సర్దుకుంటుంటే
 యిప్పుడు తెలుగులోనున్న రావులూ పాము తాక్కులు మాటలా
 గారు స్థానికీనివారితో సమావేశం అయిడిక్, యింకొక్కరు
 అనిచ్చి చాలామందికి తుదర్పుకొల్పి తెలియచున్నది. పెద్దవా
 ర్లకు 10 మినహాలు అయిడిక్ యొక్క పంపిణీ. స్థానికీని
 రి, రి గంటలలో కనుకొన్న ఇంజనీరు లిచ్చినపుడు రోజుకొక
 టి చొప్పున రెండురోజులయ్యిగా జాడ్యము తుడుకుటకు సరి
 పోయెను. ఈవిధముగ 26 నుండి చికిత్స చేసినది 24 నుండి
 పూర్తి సమాచారము, స్థానికీని ఒకరోజైన పిమ్మట యీపద్ధతి
 పనికిరాతేదు. ఇట్లు వచ్చుమైన కేసులను ఒకచివరేలిపి స్వయముగ
 జూచెను. — న్యూఎంబెర్ —

భారతశాసనసంఘసభ్యుల రాజీనామా

దేవో కెటికు పక్షమునకు కేరి సభ్యులలో ముగ్గురు ప్రముఖులు రాజీనామానిచ్చిరి. కానన సభ్యులందఱును ఢిల్లీనుండి వెనుతిపోయినవిమర్శల వర్తి ఫిరకెలు అధికారము నినియోగించుటచేసినందున సభ్యులందఱును సంక్రమించి పనిచేయుటకు ఏకాంతతోయినది. పార్లమెంటుసభలో దీనినిగూర్చి చర్చ జరిగినవిమర్శలకు రాజీనామాలు నియ్యకలెనుగాని యిపుడెయ్యిగూడదని మన్నీ యాశ్చర్యచకులగురు తెలిపిరి. కాన కామిత్రులందఱును బాగుగా నాలోచించి తమ అభిప్రాయములను ప్రతికూలుమున తెలుపగలరదను, నేను దేవో కెటికు పార్టీకి కార్యనిర్వాహకడనుటచే నాయకుల సలహాకొరకు నెరిక్షించవలసినవిచ్చునది. వెంటనే రాజీనామా నియ్యకలెనని వారు నిశ్చయించవలె పార్లమెంటు సభలో పరిష్కారము కాగానే రాజీనామా నిచ్చి మరల ఎన్నికలకు నెలిచెదనని కే. సి. నియోగీగారు ప్రకటించిరి.

హిందీ - తెలుగు

చాలసిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
వీలయిన సులభ శయిలిని వాయుబడినవి.

తపాల ఖర్చు, పత్రికము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం,

నం. 7 తంబుకెట్టివీధి మదాసు

ధరలలో గొప్ప తగుదల

అన్నిరకముల పరిశ్రమ సంబంధమైన యంత్రములు, కిరసన్, క్రూడుఆయిల్ యంత్రములు, ఆవిరియంత్రములు, బాయిలరులు, పంపులు, కర్మాగారమునకు కావలసిన యంత్రములు, పరికరములు, బియ్యపుహల్లరులు, విశిభాగములు, చేతిమగ్గములు, యంత్రముచే నడపబడు మగ్గములు, నాణెలు మొదలగునవి సాకునుండి సరఫరా చేయబడును.

Head office:—
43 Ripon St.,
CALCUTTA.

B. D. BERY & Co.,
8 Sembu Dass St., Madras.

మహాభగవంహిత

ఇది యొక గొప్పనాటిగంభము. మినహులచే వ్రాయబడినది. కీసీమందు సృతిమానవుని యొక్క బాలకమును ఆమూ
లాగ్రముగా చక్రములతోగూడ వ్రాయబడియున్నది. జన్మమంతర్వర్తము, తాత్పర్య, జననకాల ఘడియలు. బాలకమండలి
చూడవలెపించిన యెడల, కావలసినవారికి వి. పి. గా రంపించెదము, జ్ఞోకములు తెలుగు అర్థంతో సహా వ్రాయబడు రు రి.0-0.
అనున. అర్థంతవరములేని వారికి రు 200-0 మృతము.

అక్షర పేంకటశాస్త్రి 'దైవజ్ఞుడు' గోపాలపురం కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

MADRAS, BANGALORE, TRICHINOPOLY and OOTACAMUND.

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office —Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,

CHIEF AGENTS, NIZAM'S DOMINION
RAMAROTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 229, THAMBU CHITTY STREET MADRAS.

నోరే శరీరమునకు ద్వారము

నోటియందును, కంఠమునందును లెక్కలేని చిన్నపురుగులు తిరుగుచుండును.

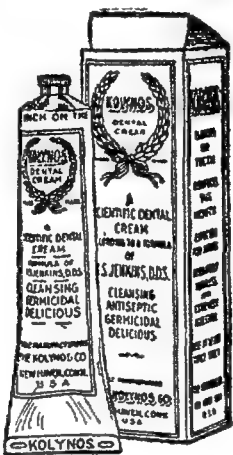
నోటిగుండా శరీరములోనికి ప్రవేశించుటకు యత్నించును.

మొదట వ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనము చేయును.

ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను కొలిసిను టూత్ పేస్టుతో శుభ్రము చేసుకొనుము; అది దంతములను తెలుపుగానుంచుట, దంతములు క్రుల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసి వేయుట మాత్రమే గాక, మీ నోరును శుభ్ర పరచును. చిన్నపురుగులను చంపును. వ్యాధి మీకు రానియక ఆటంకపరచును.

నేడే కొలిసిను గొట్టము నొకటిని కొనుక్కు.

అందరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

(సి)

ఒక కొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠమైన కండ్లపాడియైన కొలిసినుకు మంచి ప్యాకింగు ఉండుట అవశ్యము. కనుకనే ఒకమూలక గొట్టమునకు కట్టియుండునట్లు కనిపెట్టితిమి.

మూలక పడిపోదు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది శ్రమ యుండదు.

శ్రేష్ఠ చాలకాలమువరకు వాడుగానే యుండును.

The Kolynos Company New Haven, Conn, U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (India), Limited.

Madras

Bombay

Calcutta

Karachi

Rangoon

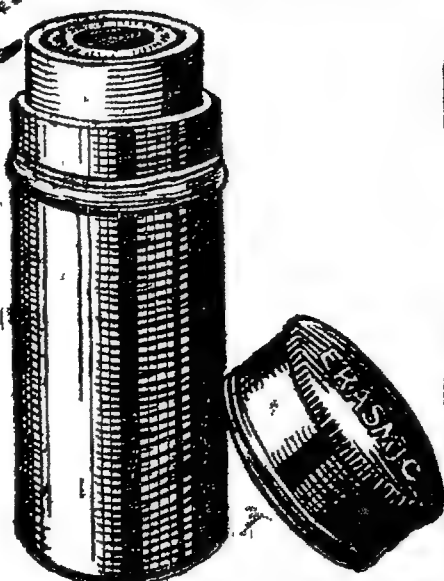
ERASMIC Shaving Stick

Does not dry on the face. Its rich creamy lather helps the razor to give that close clean shave which is so desired.

BRITISH & BEST

ERASMIC. Perfumers. LONDON. PARIS.

TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

జూ బు లు

ఉత్తర అనంతపురముండల జాతీయసంఘము

ఈసంఘమువారు యూనెస్ ౧౦ వ తేదీ గురువారము ౧౨ గంటలకు గుత్తిబాతీయసంఘ కార్యాలయమున సమావేశ మగుదురు. సభ్యులందఱు కప్పుక దండచేత ప్రార్థింతురు. ఇంత వరకు సభ్యులకు యెన్నుకొనని సంఘములవారు వెంటనే యెన్నుకొని మండల కార్యాలయమువారికి తెలుపజేయవచ్చును

కోట్ల. శ్రీనివాసాచార్యు,

కార్యదర్శి.

ఉత్తర అనంతపురముండల జాతీయసంఘ కార్యాలయము.

హిందీపరిక్షలు

నేను తెలుగుసంకల్పరములనుండి దైవసహాయమువల్లనున్న మండిక వ్యాధి కేక కర్మగారు చేసినటువంటి వ్యభోధిని మొదలగు గ్రంథముల సహాయమున స్వయంకృషితోనే కొంత హిందీ భాషా పరిజ్ఞానమును పొందితిని. నేను మాగానుములో 15 మంది హిందీవిద్యమై పాచ్చరిక కలగజేసి హిందీస్వభోధి. నా చాలబోధిము చాలకథాకవనము మొదలయినది ప్రచారమునుండి తెప్పించి చదివించుచున్నాను. ఈసంకల్పరము మాకు కేంద్రస్థానము లేకపోవుటచేత తమకు కేంద్రమునకు నేనును మరెవ్వరే పరిక్షకులు కలుగజేయవలెను. కాబట్టి నేను కొరవడియేరుగుగా హిందీవిద్యమై యే యే విషయములను హిందీప్రచారక కుట్రలలో ప్రచురించుచు మాకు కేంద్రము యిప్పించ కోరుచున్నాను.

వెన్నెర్ర వెంకటవతిరాజు, మోగల్లు.

శ్రీ వేణుగోపాలజాతీయవిద్యాపీఠము-కొల్లూరు

ఈకొరి కుభ కార్యముల కట్టుబడున సంతోషముతో నందుకొంటిమి.

కవ్య లక్ష్మీకథికాశ్రమము	౨౫-౦-౦
జాతీయ శ్రీరాములుగారు	౪-౦-౦
మహా శ్రీరామకర్మగారు	౪-౧-౩
ప్రభు విశ్వకర్మగారు	౧-౦-౦
కంభంపాటి కమరామకర్మగారు	౨-౦-౦
మహా విశ్వకథికాశ్రమము	౧౧-౦-౦
„ ముఖ్యవిశ్వకథికాశ్రమము	౦-౦-౩
చోడవరపు కర్మగారు	౦-౧-౦
నేమూరి దుర్గాకవితాకర్మగారు	౨-౦-౦
వైవధం లింగకర్మగారు	౧-౦-౦
చల్లా రామకర్మగారు	౩-౦-౦
త్రిపురవల్లి-గుర్జారాయుడు గుప్తగారు	౨౦-౦-౦

బ్రహ్మాండం సరసింహం.

గ్రామసంఘసభ

1922 సం॥ ౧వ పేజీ 1 తేదీ రాజకర్మశాలాకా చింతకుంట్ల గ్రామసంఘసభ జరిగి యావత్తదిద్దగా తీర్మానించడమైనది.

హాజరైన సభ్యులు:— 10 గ్రామసంఘసభ్యులు 24

ఈ సభకు శ్రీయత సంగటిరామరెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగాను 1 బి. చిన్నవోబరెడ్డిగారిని, చిన్నబతుకరెడ్డిగారు కార్యదర్శులుగాను యెన్నుకొనడమైనది.

ఈ సంఘమునుండి జిల్లాసంఘమునకు శ్రీయత సంగటి కొండారెడ్డిగారిని బి. చిన్నవోబరెడ్డిగారిని, బి. చిన్నబతుకరెడ్డిగారిని సభ్యులుగా మంపుట తీర్మానించడమైనది.

ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు శ్రీయత సంగటి కొండారెడ్డిగారిని సంగటి బాలిరెడ్డిగారిని ప్రతినిధులుగా మంపుట తీర్మానించడమైనది.

గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును అనుసరించి యీ గ్రామములో తిలకు స్వరాజ్యనిధి, నూతనచేయవలసినదిగా బి. చిన్నబతుకరెడ్డిగారిని కోరడమైనది.

సంగటి రామరెడ్డిగారు,

అధ్యక్షులు.

బి. చిన్నవోబరెడ్డిగారు,

కార్యదర్శి.

హైందవవిజ్ఞానము

అను శ్లో 460 ది 20 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్యము ప్రాచీన చరిత్రను చూపింపి. ఆంధ్రమున ప్రాచీనమునది ముద్రించిన ప్రాచీనచరిత్రను చాలమంది కుతూహలంబున చూచుచున్నారు.

గుత్తి న బాపిగాజు, తలుపు, కృష్ణజిల్లా.

అవిడి (గోదావరి)

తెలకస్వరాజ్యనిధికి నూరురూపాయల నొసగుట చేకబాధి, దత్తూరు నుబ్బయ్యగారు, వైకుంఠేశ్వర జిల్లా కాలగెనుకమిటి.

దాక్షర నుబ్బయ్యగారు: వైకుంఠేశ్వర జిల్లా కాలగెనుకమిటి

బ్రహ్మశ్రీశ్రీ శతారామయ్యగారు, ఇస్కొన్ గౌరవ శాసనాలు.

ఈ వైవాహికము 29 వ తారీఖున అవిడి గ్రామమున నూరు 400 మంది గ్రామస్తులభాగం కాలగెను నిర్మాణ కార్యక్రమమున గౌరవ తీర్మానమున ముందుజరగజేసిన కార్యము విఫలముగా కాలగెను 12 కల ఉపయోగించిరి. ఈ ఉపయోగములను విన్నవారందరూ అధిక ఉత్సాహముతో నాయకులకు 100 రూపాయల సంచిని తెలుపు స్వరాజ్య నిధికి సమర్పించిరి.

గోడీటి వెంకట్రావు, వెంకటరీ, కొత్తపేట ఫిర్యా, కాలగెనుకమిటి.

గోదావరిజిల్లా హిందీప్రచారసమితి, కాకినాడ

ఈసమితిసమయమున కాకినాడలో వివిధ స్థలములందు హిందీ శిక్షణముచేయుచున్నది. ఇంతవరకు పురుషులు అరుదరిమందియు స్త్రీలు రూపరూపి 60 వరకును హిందీభాష నుభవించుచున్నారని తెలియజేయుచున్నది. ఇదిగాక రాజమహేంద్రవరమునందును, రామచంద్రపురము తాలూకాలోని కొన్ని పల్లెలయందును ఈ సమితిసమయమున హిందీ శిక్షణముచేయుచున్నది. ఈ గ్రంథమున ప్రస్తుతము కొన్ని దినములవరకును ఉచితముగా హిందీప్రచార మొనర్చుటలో మాకెంతయు తోడ్పడుచున్న స్త్రీయులును వందరి మల్లిఖార్జునరావు, ఖండవిల్లి రాజశేఖరశర్మ, కలగా శంకరరావు, ప్రతివాది భయంకర రంగాచార్యులు, గండితారామయ్య, దత్తూరు సత్యనారాయణ, కొంపెల్ల జనార్దనరావుగార్లకు మా మృత్యువర్యక కంఠము లిప్పించుచున్నాము. ప్రస్తుతము మాకార్యాలయము నందుకొనుటకై మరొక ఓడనొసంగిన మ-రా-శ్రీ బెండురీ రామారావు పంతులుగారిని, ప్రస్తుతము మాపుస్తకముల నందుకొనుటగాను అద్దాలిరూ నొకటి దయచేసిన మ-రా-శ్రీ ఖనుశేల రామమణిరావుగారిని మాకృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నాము.

గండిటి వెంకటరూప ఈసమితిసమయము సాధారణ సభాసభాగిని నూర్పు తెలియజేయుచున్నది. యాటంకములవలన నడిగింపు నూర్పులమిటి చింతింపుచున్నాము. ఈసల చెండక వారములో సభ యేర్పాటుచేయుటకై కార్యనిర్వాహకవర్గమున కొన్నిదినములను ఎన్నుకొనబడుదురు. కాన జిల్లాలోని హిందీ భాషాభివృద్ధి మేము ప్రార్థించుచున్నాము— అట్టి సమయమున అధికసమయ మెక్కువగా కావలసియుండును. సభ్యత్వమునకు చందా సంవత్సరమున కొక్కరూపాయమాత్రమే. కాన మిగిలిన ఇందు కట్టించుకొనేయు, తగు విరాళములనిచ్చియు వీని పోషించువలయు. కాకినాడకు కాలగెను సాహసించిన తత్పర జనులవై మరెవరైనా భారము కలదు. వారము వికేషించి హిందీ శిక్షణలయు. ఒక భాషాభివృద్ధి కాలగెను ముందువరకు వైన భరింపవలయు. వండిత మృషీ శేకశర్మగారు తన దీనికి తగువాట. వారు ముందువర్సము తిప్పక యంగీకరింతురని మానమ్మ కను. కాన గోదావరిజిల్లా నివాసములను, అందును ముఖ్యముగా కాకినాడ పాఠశాల ఈసమితికి విశేషముగా భవనహాయమును చేయును ప్రార్థించుచున్నాము.

దినపహి సత్సనారాయణ, తాలూకా కార్యదర్శి

శ్రీజగద్గురు శృంగేరిశంకరాచార్య మహాస్వాములవారు

వీరికి వ్యాధి ప్రాప్తమై మూడుమాసములై ది.యేజుంటు గారు చాల ఉపేక్షచూపించిరి. మహాజనుల ప్రేమయే మహా గాఢముగా ప్రభుత్వమువారికి అర్పింపబడినది. మహాజనులభాగం చూటకు చింతించి యేర్పాటుగాను మహాజనులభాగం ప్రాసరి! కొన్ని సార్లు వినినట్లు నడిపించిరి. ఇప్పుడు మరల నిరంకుశవర్గ నవల విచరి విద్వాత్. కే శేష శాస్త్రీగారు మహాజనులభాగం వార్తలను ప్రకటింపుచున్నారు. వీరు స్వామిలవారిని చూచుట కిదికాళమును ఒసంగినారుగాని వీరి నూచనలను యేజుంటు నిరాకరించుచున్నాడు. తామే నియమించిన కవ-అ 1 కర్ణక విశ్వేశ్వరయ్యగారిని కదలి! కానాటికి వ్యాధి హేమ్యు చున్నది సత్యవంతులైన వేలకొలది మహాజనుల ముఠలు అసత్యములని చెప్పుచు యేజుంటుగారు తమ నిరంకుశవర్గవలన శ్రీ స్వామిలవారికి తగిన చికిత్సచేయించక కాలమునుదాపు చున్నాడు. మహాజనులు మైసూరు మహారాజగారికి విన్నవించిరి. శ్రీ స్వామిలవారి దిగ్భవమునకై ది. క- వారాయణరావు ది. ఏ- ఎమ్- ది- సి- ఎమ్- ఎమ్- ఆర్- సి- ఎస్- గారిని ప్రభుత్వమువారు శృంగేరికిపంపిరి. వీరు యేజుంటుగారిచే జబాబుగా కనిపించుచు మూడుసార్లు శృంగేరిలో ఉండి చికిత్సచేయించిరి. నివేదికను పంపిరి. ఇంతలో న్యాయవిభాగకసభలో దివాన్ గారు మహాజనులకు సానుభూతిని తెలిపినారు. ఇంతకు శ్రీ స్వామిలవారికి యేర్పాటు తెచ్చియు చేయబడలేదు. యేజుంటుగారు శ్రీ స్వామిలవారిని యీరీతిగా ఉపేక్షించి ఇప్పుడు వారికి వ్యాధిబడుచున్నట్లులేదనియు శిష్యునిగవా మును గావించుననియు చెప్పుచున్నారట! వీరి సాహసము శేషమగుచున్నది. తగిన చికిత్సచేసి భరతఖండమునందలి వైద్యులందరు వీరికి గణముకానేరదని నిర్ణయించిన పిదప ఈ ఆలోచన చేయవలెను గాని యిటుల శ్రీ గురుస్వామిలవారిని ఉపేక్షించి శిష్యునిగవా ము గావించినచో గురుద్రోహము కలుగుననియును మహాజనులు అభిప్రాయమును వెల్లడించినారు కాన ఆంధ్ర ప్రావిద భక్తవర్ధులు శ్రీ స్వామిలవారికిందు తమకుగలభక్తిని వెల్లడించెదరుగాక.

విద్వాత్ కే. శేషశాస్త్రీ, ఆస్థానవైద్య, శృంగేరి

Vital Essence of Life. The discovery of the most Potent Natural remedy. The Essence of Life is a blessing to the suffering humanity. All ailments acute, chronic, obstinate, so-called incurable and those given up by the doctors and physicians as hopeless are guaranteed New Life, Positive Cure, Radiant Energy, and Perfect Health through smelling of this Marvellous Essence Price for a month's use Rs. 2/6. Order must accompany the remittance and history of the ailment.

Guddanti Seetharamiah, B.A., (U.S.A) Sole Agent, Perala, Chirala Post, GUNTUR DISTRICT

విజయలక్ష్మి కావలెను తెలుగుజిల్లాలలో బ్రచారము చేసి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని గ్రంథనిలయమునకు జూదాదారులను, సహాయులను చేర్చు ఏ జెంట్లు కావలెను. ముచికమివను ఇచ్చుచుండు. వివరణలు తెలియజేయవారు. "మేనేజరు. ఏ. పి. జి. నిలయము, కాకినాడ" అని వ్రాయులెను.

జెం. పి. జి. (కొత్తపేట పాటకము) బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమూచార్యుల రోషనారాశివాజి అను నాటకము వెలరు 1-0-0 వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సును ప్రాయశఃగను.

మంచి తరుణము! త్వరపడుడు!!

అమూల్య గ్రంథములు 10-5-1923 వరకు మాత్రమే ఆంధ్ర గ్రంథాలయములకును దేశీయ వైద్యులకును మాత్రమే నగము వెలలు ఆంగ్లేయ వైద్యులంతాచేత రూ. 4-0-0 సగము రూ. 2-0-0 ఆంగ్లేయ వైద్య గుణాదీపిక రూ. 3-0-0 ,, రూ. 1-8-0 ప్రసిద్ధాంగ్లేయ వైద్య యోగములు రూ. 1-0-0 ,, రూ. 0-8-0 శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని ఆరోగ్యవర్ణని రూ. 0-12-0 ,, 0-6-0 సుప్రసిద్ధ రామాయణము 6 అంకముల ప్రసిద్ధ గాటకము } రూ. 1-0-0 ,, 0-8-0 ఆమృతపులిస } రూ. 0-12-0 ,, 0-6-0 (బంగారీవలపు తెలుగు) సేతుబ్రదర్సు, మైసూరు, మద్రాసు.

చెముడుకు లమోఘవైనమందు చెముడుచెవిలో పోటు చివలకారుట హామీ, నడకనిచోమీసాములెరు గెలుచుదమనిష్టాంశువైఖరా నానూత్రాసనంసలడును మధ్యకారులని నిమిషములవేరు డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్సు మారుబేరు వృష్ణాజిల్లా

గ్లాసో చరిత గ్లాసుసామానుల సరుకు ద్రావకము, ఉపయోగించెడివద్ద సీ సాకో తెలుపబడును. ప్రతియింటను నుండవలసి. చరిత, పగులుమాపిన చిమ్మిగ్లాసుల పాకచేసి కొత్తవానిని కొనుటకన్న లాభకరము. అవుపు 100 సార్లవరకును. అవుపుసీసా రూ. 1-0-0 ఆర అవుపు అ. 0-9-0 అన్నిచోట్లను కమిషనరీమీద ఏజెంట్లుకావలయును. నో. లక్ష్మీకాంతశాస్త్రీ, ఆంధ్రరాష్ట్ర సోపానము, గుంటూరు.

కొత్త సామానులు వాటర్ మన్యు ఫోటోవోలము 1-8 ధర రూ. 9-8-0 నెప్ట్యూన్ నెం 210 ది 4-8-0 నెప్ట్యూన్ 200 వాట్ నెం 158 ది 5-0-0 నెప్ట్యూన్ వేఫీ నెం 252 6-8-0 (నెప్ట్యూన్ కలము లన్నిటికిని గారంటి యివ్వబడును) (జెప్టోన్ కాలేజి రబ్బరు 1 8/4) నెక్లమది అదుగు 18 ధర రూ. 2-0-0 English Cycle & Motor Importing Co. Broadway Madras

మలమలచందనము గనెరియా అను: తెగకొగమునకు మహారాజు కట్టెము, రేడు, పిఠాకొగ కని తేడు. ఎంబు, తెలుపు, కచ్చు, అను మూడంకముల గా గోగమును 1-0-0 రూపాయలలో మున్నును. శ్రీలంకాదేశ వ్యాపకములకు ఇది కావలసి. (251) వచ్చి 18 రూ. 2-0-0 గంధర్వ శాస్త్రీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

మీ బాలుడు నాయకుడు కావచ్చును

ప్రస్తుతము పెరుగుచున్న బిడ్డల నుండియే భవిష్యత్కాలమునకు జాతీయనాయకులు పుట్టెను. మన బాలుకు పెరుగుచున్నప్పుడు వాడు తగినవాగ్దానమును పొందును.

వారు పెరుగుచున్నప్పుడు, చివరకు వ్యవసాయమునకు, వృత్తిగా మారుచు, మంచి మేధాశక్తిగలవారుగాను పెరిగి పెద్దవారగుటలు చూచుచున్నారము.

పెరుగు బిడ్డలయొక్క శారీరకమునకు, మెదడునకు, నరములకు, బలమునకు, దృఢమైన దంత పలుకమునకు ముఖ్యముగా కావలసిన అవసరపదార్థములు క్వీకర్ ఓట్స్ సులభముగా లభింపజేయును. ఆ జీవితమున పెద్దవారికిని దాదాపు లభించు క్వీకర్ ఓట్స్ దేవర్పా అనేకరకములుగా నున్నవి—అది ఆంధ్ర విజయగల అవసరముకాదు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Quaker Oats

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon.

అమెరికా ఉత్తర కాలిఫోర్నియా యాత్ర

(మాగంటి బాపినింగారు, చాటవట్టు)

ఉత్తర కాలిఫోర్నియా యాత్రను మూడు వారముల పాటు చేయుటకు జూపుట, 2. కాలిఫోర్నియా యాత్రను చేయుటకు మన రయతులకు దెలియజేయుట, 3. ఈ యాత్రను గ్రహించిన ఈ యాత్రనుండి కొన్ని విషయాలు—అవియులు పట్టణములు ప్రయాణమును గురించి గూర్చి కొన్ని సూచనలు—టెలుట.

మొదటి యాత్రను చేయుటకు మనము సెలవులు వచ్చినవి. ఈ యాత్రను గ్రహించిన యాత్రను గ్రహించినది.

1. క్రైస్తవ యాత్రను గ్రహించుచు వివిధ విశ్వ విద్యాలయాలకు యాత్రను గ్రహించుట. 2. ఉత్తర కాలిఫోర్నియా యాత్ర 3. ఇచ్చటనే యాత్రను. ఇందు రెండవయ్య మొత్తము మొదలగుటచే, దీని 18 లేదా 20 రోజుల పాటు సగము-కు బయలుదేరినది. దీనిని ఇచ్చట 30 మైళ్లు దూరము. వ్యవసాయక కాలకాపును దక్షిణమున గూడిన వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన విద్యలన్నియు నచ్చట బోధించెను. పాడి-టెలుట ప్రాముఖ్యత నిచ్చెను. దీనినే రెండు పాఠశాలలుగా నుండును. కరము దీనిలో బోధించెను. కాలిఫోర్నియా యాత్రను గ్రహించుటకు ఉత్తర కాలిఫోర్నియా యాత్రను గ్రహించుటకు, పేదరైతులు పెద్దరైతులను కొందరు, ఇచ్చట సెలవుదలచుటకు సలహానులు వ్యవసాయవిద్య కల్పించెదరు. వీటినే రైతుల స్వల్పకాల విద్యాలయములనియు (Farmer's short courses) దీనినే వ్యవసాయవిద్య Noude-gree curriculum) యనియు ననెదరు. స్వల్పకాల విద్యాలయములు తెలుగుదేశమున జూపుటకు ఈ సంవత్సర కార్యక్రమమును జూపుచున్నాము.

1922-1923 కార్యక్రమము.

1. అక్టోబరు 2 మొదలు నవంబరు 10 వరకు వ్యవసాయము.
2. నోటికాత్రము (వెంటుపాటనము) అక్టోబరు 2 మొదలు నవంబరు 10 వరకు.
3. ఫలకాత్రము దిసెంబరు 4 మొదలు 9 వరకు.
4. వెన్న-జున్న-పాలు 1923 ఫిబ్రవరి 5 మొదలు 16 వరకు ఇటీవల బిల్లులో చూడ మాత్రముగా నుండును. రైతులకు, విద్యార్థులకు తగిన అవకాశమున కనకాళముగలగుటకు 779 ఎకరముల (వంద్యలైలు) (Allunialsoil) భూమి యొక్క ఇదిగాక 400 ఎ. రములు కట్టుబడిన తీసికొనబడెనన పొలములకి వివిధయంత్రములుగాక 20 గ. ట్టులు, 125 చక్రపాద పాడితలు, 100 చక్రపాద, (మాంసమునకు) 300 గాట్టులు, 86 మేకలు, 800 పండులు, ఈ విద్యాలయమున ఎప్పుడునుండును.

స్వల్పకాల విద్యాలయములందు జీతము బుద్ధిలో (మూడు రు. 2.00-0) ఇదివరలో నేను విద్యుత్తును అభిమానవిద్యగా తీసికొనుటచే, కనుకాత్ర విద్యార్థులను పాఠశాలకు ఇచ్చటకు వచ్చియుంటిని. ఈ కార్యము, ఏదైనా సేపుచేసిన వలెనను, ఉత్తరకాలిఫోర్నియా, అభివృద్ధిచూపిన, జ్ఞానార్థము నులభము. పాలు, వెన్న, మున్నగువాటికి పెద్దమార్కునుండియు నాయుద్దేశము చేసికొని సంతోషముతో తాను చేసిన విద్యను చేయుచు నని, మరునాడుదయమున 8 గంటలకు రమ్మనెలు. సెలవుది, మనకుచే విద్యార్థులు ఎవ్వరును లేరు. పాలఫ్యాక్టరీ వున్నచో చున్నది. మరునాడుదయమున 8 గంటలకు వాక్ 1. రోడ్డువావును అఫ్యాక్టరీ, మేనేజరుకు నన్ను స్పష్టించి, నాకు పాలను-దంతయు చెప్పి, అన్ని సదుపాయములు కలుగుజేయుచు నీ చెప్పెను.

మొదటిదియను పాలను రైతులు (మనకు వీరి నేగొల్ల వాండరును—దాని వీరకు లేరు) ఫ్యాక్టరీకి తీసికొనవచ్చుట. పరిశు, తునిక, శుభ్రపరికాదుట, కాచిపిండ్లు చల్లార్చుట, వెంటనే బుద్ధిలోని మాయము, ఈ విధములయందు పని చేసేయించెను. ఇదియంతయు నుదయమున వ. ధ్యాన్యము, కోల్ల కాపున కెల్లి ఎచ్చునుంచి ఎచ్చులకు వచ్చితిరోజెప్పు, నా నారకముల కోల్లను, మంచిచెడ్డలు కొంతకు నేర్చుకొనెల్లి.

రెండవదియను—చూడము—పాలు—మీగడ విడదీయట, వెన్న చేయు, యంత్రము—పెద్ద చల్లకవన—పెద్ద పనిచేసికొంటి. వెన్నలో ముడికొనినప్పుడు పరిశుచుచుండవలయునని గుర్తించెను. మనదేశములోన, పాలలో దొరకెనునని, వెన్న

మొత్తము 3300 టిక్కెట్లుకు 315 మాత్ర మేయున్నవి

మీ అదృష్టము టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే.

కృష్ణజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులోని శాత్రులూరు మ్యూనిసిపల్ సెం 148 రుగల రెండవస్థలమేడలపై బీబిపాల ఫిట్టింగు 2. టిక్కెట్లు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపేదేదీ కలిగితే ప్రచురకరణి గొప్ప యాద్యోగములు, పెద్దమనుష్యులయెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పించును. 3. ఈ టిక్కెట్లవల్ల కనులయ్యే సొమ్ములో యెంట్లు 1 మీ.ఎస్. కం.యి.రా. ఖర్చుపొన్న మిగతాసొమ్ము లాటరీ వేయవలదు ఏలూరు పెద్దబజారులో ఆపరేటివు బ్యాంకిలో నుంచబడును. 4. లాటరీలో గెలుపొందినవారు వెంటనే కమిషనరీబిల్డులతో క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకొనవలెను. 5. పేరు, విలాసము స్పష్టముగ వ్రాసి టిక్కెట్లు 1-కి రు. 5.00 చొప్పుగా పేర వ్రాయువలదు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు రిటర్న్ గుంటాలో పంపించును. 10 టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా నివ్వబడును. 6. పోట్టుఖర్చులు తంకనికే జవాబు యివ్వబడెను. టిక్కెట్లు ఈ దిగువ విలాసములకు వ్రాసిన దొరకును.

17-6-1923 లేదా ఏలూరు పునందరమున గొప్ప ఉద్యోగములు, మర్యాదపూరిత వారి సమఖమున లాటరీ జరుగును.

ఏలూరు
2-4-1923

మాటూరి నర్వేశం, మేడహక్కుదారుడు.

తల్లి బిడ్డ యిరువురును "హిందూని"ని

మిగుల ఉత్సాహముతో

ఉపయోగించురు

ఇది మంచుకలె తెల్లగా నుండి, బండకాపు స్వకేతనపు. సోగను కంటి హెచ్చించును. చర్మము నునుపుగాను చులగాను, శుభ్రముగా నగును. చర్మము విడ రుద్దిన కులభముగాకరుగును. జడ్డుగాను, గట్టిగానుండదు. యెదులో క్రొవ్వ, చమురు, గ్లిసెరిన్ మొదలగునవి కలియుటలేదు. మొటిమలు, ముడతలు, ఎండబడిమి ఎంపు, చర్మము గరకుగానుండుట, మొదలగునవి పటాపంచలై పోవును.

(బ్రెజిల్ ఓయిల్ కనువులచే తయారుచేయబడినది. కత్తుభారాళముగా పాడును.)

శ్రీమద్రులు, కెమిస్టులు వాన్ను వారెద్ద సెలవ దొరకును మంచిసొగసైన పెట్టలో నుంచబడిన బుడ్డి 1 కి ధర రు. 0-12-0

Sharma Dacerji & Co,
43, Strand Road,
CALCUTTA

MADRAS }
AGENTS. } PANDYAN & Co.,
5, Old Jail Street, G. T. MADRAS.

శుద్ధ హిందూదేశవస్తువులనే ఉపయోగించి హిందూదేశీయులవలనే హిందూదేశపుడబ్బు, నిపుణతచే తయారుచేయబడినది.

అంగ్లభాషలో ఉత్తరములు ప్రాయవలెను. లేక మద్రాసు ఏజెంట్లకు అడిగి వివరములు తెలుసుకొనవచ్చును.

లో కలుగజేసిన అన్యధాభావములు కలుగుటకు వీలుగాదు పాల లోనూటికంత పెన్నెయిందంటే, పెన్నెలో నూటికి ఉప్పు, నీరు ఎంతవరకు యిండ్లవచ్చునో, వారతనమువారి నిబంధనము ప్రకారము పాలను, పరిశుద్ధి, అనిబంధనలకు మిరిసవో త్రోసివేయదు. రైతులుగూడ తమకు కొరగాని, ముసలితనపు లను, నవ్వమిచ్చు పొడిగొడ్డను పశువుల సావకలను నింపి అప్పుల పాలుగారు.

పాలనముగల వని కర్షణ వినియోగింపగాని, చనవేళమాన గొప్పభూస్వాముల వివాహకార్యములం దై నను జూచి రుండ్, లేదు ఈ చేళమున కంట్లార, పాలనూతులను, చెరువులను, పెన్నె కొండలను జూచి ఆగండించటకు బడలు, స్వదేశ, దుర్భలకు చింతాకాంతుడైనైతి. పాలలోని పెన్నెను దీసికొని, మిరిస పోవును, తొట్టలోనివి, పండులను, కుశువులను, త్రా నిచ్చెదరని నే తెల్సవుడు, ఈచేళ మెట్టి భాగ్యదళయందున్నవో చదువకులే యూహించగలరు. వనము అప్పులను దేసరలగా బూజుచెదము. ముసలిగొడ్డకు వేసకువేలు ఖర్చుపెట్టెదము. మన దురదృష్టమే మోగాని పొడికి మోముచూపి యుండుమి. గంగాపూర్తి తీగ ముదక్క, కమ్మనిపాళు సామాన్య లెరుగురు కలకత్తా పట్టణ మాన సేనున్న పాల్లసంకల్పములలో ఏనాల్సయిదు దినములు మాత్రమే, ఇదట ప్రతినిత్యము దొరకపాలను త్రాగియింటికి. ఆంధ్రదేశముగూడ కాకలినన్న గోతీరము దొరకక, శుభకార్యములందు గొట్టెపాలను వాడుచున్నాము. ఈచర్చ యిచ్చట యునవసరము.

మూడవవాడు:— పాము, పట్టిక, మిగిడ, పెన్నెదీసి నపాలు, వీటియందు నూటి కెంత పెన్నెయిన్నవో పరిశీ చేసి యుంటిని. పాతకాలాగములు మూడుబడినను, కాకై దెరుచి పని ముట్టన్నియు నిచ్చి వాకు తెలియనివాటికి పరియగు సమాధాన మిచ్చి కావలసినప్పు డెల్ల అధికారులు, పండితులు మిక్కిలి తోడ్పడిరి.

సాయంకాలము గొడ్డచావికికి వెళ్లి పాలు పితుకుట చేర్చుకొంటిని. ఒక అవు ఒక అరకెట్టు అసగా దాదాపు వాలుకేళ్లు పాలిచ్చెను. పితుక లేక పోతిని. చేకమెది శ్రీమం తిమొ ప్రజ లెంత ఆరోగ్యముగాను, బలముగానుండెదో, అప్పులు నంత ఆరోగ్యముగా కెదదాదుకు కలిగియున్నవి. అప్పుడు తూర్పు రోగమునకు పరిశుద్ధియేయుట మనము వినియోగిండ్ లేదు. అట్టి పరిశుద్ధి చేయని అప్పుపాలను కొనిరు.

వివాహములందు సాగ్రహయము, జాతిమత విరక్షత, కుటుంబగౌరవము, మన మెట్లు ఆలోచింతుమో, ఇండ్లందు సంగన, ఇచ్చటను ప్రసిద్ధి కెక్కిన అబోతులను ప్రత్యేకపాలి నిర్ణయముతో కలిపెదరుగాని, సందర్భపడు ఎదుతొను కిరుము కొనినదన్నిన అబోతుతోను కలియనియరు, కొందరు అప్పుల యొక్క జాతిగర్వగౌరవమును బట్టి పుచ్చుకొందురు. మనదొర తనమువారిచేతనున ఒక గొట్టెయొక్క 25 తరముల కంకాలి తనయొక్క మున్నదని ఒకరైతు గర్వముతో జెప్పెట్లు మాకాలేజి పిన్ సిపాళు ఒకవాడు జెప్పియుండెను.

దినమంతయు పనిచేసి తెరిసికొన్న విషయములందు 12ంధ పరిచయముతో రాత్రులయందు ప్రకాశింపజేసెదను. పండి తులు తమగ్రంథము లిచ్చి తోడ్పడెడివారు. ఇట్లు పాల్గొనినవారు గడియింట్లని. ఏకాభిభవెల్లినను, సంతోషముతో వలయు నంక ములన్నియు జెప్పెదరు. ఇట్లే ఎల్లప్పుడు ఎకవదచ్చినను కాలమును బట్టి స్వల్పకాలములలో సేర్పూసవలసిన మూలనూత్రములను భోధించెదరు. ఈ మూలనూత్రములే ఒకరోజు మొదలు సువర్ణ రమువరకు సేర్పూకొనవచ్చును. రయితులసాక కాళము, పనిపొట్టు లేముతువులబట్టి, వ్యవసాయకాశ్రమము లన్నియు, స్వల్పకాల విద్యాలయములందు ఆమర్చియున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందును ఇట్టిపాతకాల లెదుకు సాగింపకూడదు? అట్లా సాంధికారమును తెలుగు దేశమునుండితరుముటకు, ఇట్టిపాతకాలలు, అత్యంతవర మనియు, ములభమార్గము లనియు, చదువరు లిదివరకే గ్రహించి యుందురు. కారణము, ఆంధ్రదేశము పట్టెటూరునందును రయి తునం దున్నది. కాదగుచేసి, నూటికెంతయందీ పట్టణములందు, గ్రామములందున్నా రో రయితులుకాక, నూటి కెంతయందీ వ్యవ సాయమువారు ఆధారపడి యున్నారో, ఒకసారి జనాభా లెక్కలను పరిశీలించండి. ఇయ్యది కళలహిందూదేశమునకు చెప్పు నదను.

ఒక ప్రెంసవైకుంటికు 2 మీటరుల ఎత్తు 8" గ లియం ది 5 నిమిషములు నిలిచియుండెను.

యాజుషహౌత్ర దర్పణము - పండిత నమతి

యధోద్ధౌనామసంవత్సర వైశాఖ శుక్లపక్షములో నెల్లూరు నవాబు పేట వీధెక్కరితోపులో జరిగిన అగ్నిచిద స్మిష్టమాతిరాత్ర మకు యజ్ఞమున కూడిన ఈక్రింది కనవచ్చిన ప్రత్యేకమునందు వేదకాశ్రుత్రాతపండితులు దక్షిణజాతీ యునందు వేదకౌరవంధితులు మూడు ౧౭ మంది చేరియుం డు సభలో శ్రీమాన్ విద్యావంశీయచాన్ విద్యావాచస్పతి కవి- రామచంద్రాచార్యులవారిచే రచియింపబడిన గ్రంథముల లో త్రాతమునకు సంబంధించిన హౌత్రనిర్ణయము యాజుష హౌత్రదర్పణము అను ౭ డ్యుగ్రంథములలోని అంశములనుచక్క గ పరిశీలించి కాశ్రుతులను న్యాయములకు ఇంచుకొంతైన నిరో ధము లేకుండన్న వనియి వారివారి నూత్రవోదిత కర్మములను పూర్ణములని అపూర్ణములనియెంకి అట్లులే ఆచరింపవలయు ననియు సర్వములకు యాజుషహౌత్ర మేగావ్యాపని అర్థమిచ్చు వృత్తాంతలకు అవకాశ కల్పనము చేసి ఋగ్వేదములకు అర్చిక హౌత్రమే గ్రావ్యాపనియు చేసిన వ్యవస్థలు చాలా యొ క్తికిద్ద ముగను కాశ్రీయముగ నన్నవనియు వై సభలోని పండితులు తీర్మానించి వారితోపుమును కిభిత మూలముగ 25-1-1923 తేదీ సరియయిన బుధవారం వ్రాసి యిచ్చిరి. ఈ గ్రంథములు శ్రీభుకాలములో ప్రకటిం పడినవో వీటియందలి విశేషములను లు సర్వము గ్రహిం తి ఆచరింతురు గాత!

చేవాళ్లు చేసిన పండితుల సౌతకములు

1. బులుకు రామసోమయాజులు వ్యాఘ్రేశ్వరం
2. ఆకల్ల నువ్వారాధానలు రాజన హేంద్రవరం
3. గోదా వెంకటాచార్యులు భువనాని కాకవాక
4. గో. వెంకటాచార్యులు కాకవాక
5. మంగళవాది కుప్పరామయ్య నూలమేరి
6. పురిగల్ల వెంకటాచార్యసోమయాజులు వెలు పాడు ఆగ్రహారం
7. బులుకు విశ్వేశ్వర వయనలు వ్యాఘ్రేశ్వరం
8. కొత్తపల్లి లక్ష్మీనాథసోమయాజులు బెజవాడ
9. అరవి రైలై అ. య. సీతారామశ్రాతి
10. య. అదిశేషయ్య శ్రాతులు బోడిలింగంపాడు
11. పి.కపాటి సోమనాథం ముక్కామల కణిగు
12. గుళ్లపల్లి వెంకటేశ్వర ప్రస్తతం రాజవండ్రి
13. కొత్తపల్లి వెంకటకృష్ణారాధానలు బెజవాడ

గ్రామ్యాణ వీధి

14. దస్తూరి పిట్టల ముల్లబాబ్బా సోమయాజులు తెల్లం పూడి రాజవోలు తాలూకా

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము సుపయోగింపవలయును విషమును తీసివేసి, బాధను పోగొట్టును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0. 1-8 బుడ్డవరకు పోస్తున్నప్పుడు 0-8-0 రూ 4 లు అధ్యాయగా పంపిన ఒక డబ్బముబుడ్డు తపాలాచార్జి లేకనే పంప బడును.

RAJVAID SRI BAMANDASJI KAVIRAJ

1/253 Harrison Road

Calcutta.

రత్నపురుష లేహ్యం

శుభవ్యాధులకును, అనిశంభోగములకును ఇతర కారణముల వలన కలిగిన శుష్కవృద్ధియు పోషణచి బలముకలగజేయును. ఈ హౌత్రాభిషేకము తియినివా రుండరు. విశేషించి వాయు సత సరము లేదు. ఈ 1-కి గు 2-4-0 లు.

శగరోగనివారిణి లేహ్యం

అన్నివిధములకు శగలను అద్భుతముగా కరువును కే ౧ 1-8-0 శగల 2-కి శుభలాభ 2-4-0 ము.

వట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరం, గోకావరం.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మే 5-వ తేదీ శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు	బా 1-కి	రు 20-0-0	మొదలు 64-0-0	మొదలు
బియ్యం	బస్తా	మొదలు	మొదలు	మొదలు
మనుమ	తెనాలి	ప 45 గలవి	రు 11-0-0	18-0-0
నెల్లూరి	డిటా	రు 14-8-0	15-8-0	
డిట్టి	డిటా	రు 14-0-0	16-8-0	
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	రు 8-8-0		
నవ్వులు	రు 22-0-0	24-0-0		

(2) వప్పు ధాన్యములు

క దులు	బస్తా 1-కి 195	రు 10-8-0	రు 11-0-0
పెన్నె	డిటా	రు 10-0-0	11-8-0
పెన్నె	డిటా	రు 11-8-0	12-0-0
మినుములు	డిటా	రు 18-8-0	15-8-0
ఉలవలు	డిటా 164	రు 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులునూనె	బా 1-కి	రు 145-0-0	150-0-0
నెయ్యి	మ 1-కి	రు 14-0-0	22-0-0
కొండాపురం	వేరునెనెపప్పు	బా 1-కి	రు 60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	రు 56-0-0	58-0-0	
వేరునెనెనూనె	గానుగ	బా 1-కి	రు 145 మి.నె.నూ.నె.180
అనుదము నూనె	బా 1-కి	రు 122-0-0	128-0-0

(4) చిల్ల ర వస్తువులు

చాయపముపు	బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
మారపముపు	రు 110-0-0	112-0-0	
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	రు 90-0-0	110-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు	మణుగు 1-కి	రు 40, 45
కాళవాస్తీ పాయకట్టు	రు 60, 85		
బెల్లము	బా 1-కి	రు 40-0-0	50-0-0
చింతపండు పాతడి	బా 1-కి	రు 48-0-0	90-0-0
కొత్తడి	బా 1-కి	రు 85-0-0	42-0-0

(5) ఇరుము

కట్టలు రఖం	బా 1-కి	రు 87-0-0	88-0-0
చవరం	రు 88-0-0	40-0-0	
రవుడు	రు 87-0-0	88-0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 82-0-0	87-8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0	25-8-0
కవరము 1-కి	రు 15-12-9	
ఇత్తడి	బా 1-కి	రు 800-0-0 805-0-0
రాగి	డిటా	రు 855-0-0 860-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 54-0-0	55-0-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవు కృష్ణము	20 డిక్రీలు	రు 120-0-0
తొట్టిక్రీష్ణము	20 డిక్రీలు	డిటా
సింహంమార్పు	20 డిక్రీలు	డిటా
అవుకృష్ణము	16	రు 110-0-0

మారగ్రహమరము! 480 పుటలు గలది! ది లేట్ వేయూరు-వేంకటకృష్ణమునెట్టి అడ్డసన్ను వారిచే బ్రకటింపబడుచుండెను నామలింగానుకాననము అను నామాంతరము గె

అమర కోశము

ప్రికాంధము - సటికము - ఆంగ్లేయభాషాంతర పదములతో గూడినది.

20 రతుల డిమ్మిగ్గేజికాగితములు

క్యాలికోబైండు 1-12-

16 రతుల సాదా కాగితములు అట్టలైండు 1-0-0

ఈ శ్రాత్రుకూర్పు అనందముగ్రామకాలయందు ముద్రితమై

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్డ్ కంపెనీవారిచే బ్రచురింపబడి విక్రయింపబడును.

ఇతరగ్రంథముల కేటాగు ఈ చిత్రము.

285, చెనాబజారు కోడ్డు (అప్పాల్లింగు), మద్రాసు

భిక్షువు

(ప్రాంతీయ భేదం)

గాంధీజీ మహాత్ముడు చెప్పినట్లుగా ఉన్నట్లు యిదివరకన్న పెక్కువరకు భిక్షువులకు విశ్వాసమున్నది. అవిశ్వాస ప్రకారము భిక్షువును గుడుపుచున్నాడు. ఆయన నిత్యము నాలుగు గంటల రుతువును. మొత్తము మీద ఆయన అభిప్రాయములు యేమాత్రమును మారలేదని భావించుచు గాడు. చెప్పినట్లుగా "చేతితో నూలుకడుకుట స్వసామాన్యమైనగాని భారతదేశము మోక్షమునకు సాధ్యమైనదిగాని అయిన దీర్ఘకాలము గలది. ఏలనగా ఆపరిశ్రమలేనే యీ దేశము నొకటిగా చేయుచు, ప్రపంచమును లేమియుండి బ్రతుకుట సాధ్యము గాదు. ఆలేమితనము జోయినగాని భారతదేశము స్వీయార్థము కనుగొనబడును."

మహాత్ముడు మహాత్ముడి స్వీయార్థముచే కాంగ్రెసు, మహాత్ముడు, డబ్బు, రాజులు తీర్మానము సంగీకరించుటల చేసియు 20 లక్షల రాజులును, అందరు పురుషుల స్త్రీల చేతులలో జాగ్రత్తములు గావించెను. ఎంతో ఉత్సాహముతోను గుజరాతులోను, ఆంధ్రదేశములోను, మహాత్ముడు, యితర చోట్లను కడుకునూలు యెంతేని అయ్యగలడు. బెంగాలు మాత్రము ఉద్ధాగ్రహారము నందుక, ఉత్పత్తి అంతయు వెనుకబడినది. కాని యీ రాజులు సిద్ధాంతము మాత్రము యిచ్చట గూడ నుపాసనతో అంగీకరింపబడినది ఈ అద్వైత వ్యవస్థ అనేకముల కారణములతో బడినది. ఎరివిగ అమ్ముడు బోవుచున్నది. చక్రార్థావరణము గాంధీజీ మహాత్ముని తొలగించుట తోడనే, అత్యాచారములతోను చల్లారెను. ఇప్పుడు ఒకపంజాబులో రాజులు పరిశ్రమ సాధారణమైనట్లు దప్ప ఇతర రాష్ట్రములలో వెనుకబడినట్లుల చిహ్నములు గావించుచున్నది. బెంగాలు, డక్కా చిట గాంగు దేశములలో యింకను భిక్షువు ఉత్పత్తియు నూలుతయారును కొంతవరకు నిలచియున్నది. ఇంకను కారణము బెంగాలు డక్కా దేశములలో ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం కాంగ్రెసు భగవదాయము చేయుటవలన కలిగినట్లు జేయుచుండెను. ఇకను చిటగాంగులో నీ పరిశ్రమ జాతి

యమైనదిగ మొదటనుండియు నిలచియున్నది. బీహారుగూడ వై) జేటుమ్యా సేజి మెంటుక్రింద కొన్ని భిక్షువులు సెంటుకుల బసచేయుచుండెను. ఇతే యింతులకు తిలకుస్వరాజ్యనిధినుండి విరాళము లీటుబడుచుండును. మహాత్ముని నిర్బంధానంతరము ఆరవహం పరలిన గుజరాతులో, చేతితో కడిగి, నేసినట్లు అవ్యక్తము కలిగిపోవుట, విచారకరము. ఆయన కలిహాస ప్రదేశముకు బాక్లో లీతాలూ కాగూడ యిచ్చివయమున వెనుకబడియే యున్నది.

మహాత్ముడు బ్రతుకున్నప్పుడు, ఆయన మాటవట్టును స్వంతవరకు, భిక్షువును రాజులును అసగా, స్వరాజ్యమునకు స్వయం సంపాదన సాధనకు బునాదియని కొందరు ఆయనతో బాటు తలంచిరి. వారిలో చాలమంది యిప్పుడు యీ రాజులు భిక్షువులయొక్క రాజకీయ ప్రాముఖ్యతనుగూర్చి సంతోషపడు లగుచున్నారు. కాని ఆర్థిక ప్రయోజనములబట్టిచూచినను, దేశముయొక్క విజయనిశ్చయమును, చారిత్రక సామర్థ్యమును విశదము జేయుటకును, రాజులును విశ్వాసముంచి భిక్షువు ప్రచారమును కాశ్యోతముగ చేయుటకును గావించును. స్వదేశీవ్రతధారణము తాత్కాలికముగాక తపోవ్యవస్థయు, దేశము స్వయముగ సంగీకరించినదియు వెలసికొనవలయును. ఆరవమును విజయవంతముగ కొనసాగనిచ్చినగాని, యేమైన మార్పుజేయుటకు గాని, నిశ్చయమును సడలించుటకు గాని అవకాశముండదు. మన మిప్పుడెదుర్కొను నది అధికారవ్యవస్థ మార్పు పట్టుదలగుగాదు. మన ప్రజలయొక్క ఇచ్చాకక్షి, దౌర్బల్యమును యెదుర్కొని పోగొట్టవలయును. మనవాంఛ యెవరికించి నో ఒకరికించి నుండి స్వరాజ్యావర్తము నకు వెట్టుబడవలయును గాని, స్వయంసాహాయ్యము, స్వాధీనముగనుండుట మున్నగు సద్విషయములను యెంతబోధించినను, చూపినను నేర్చుకొనబాలరు.

మిల్లుల కివకాశము

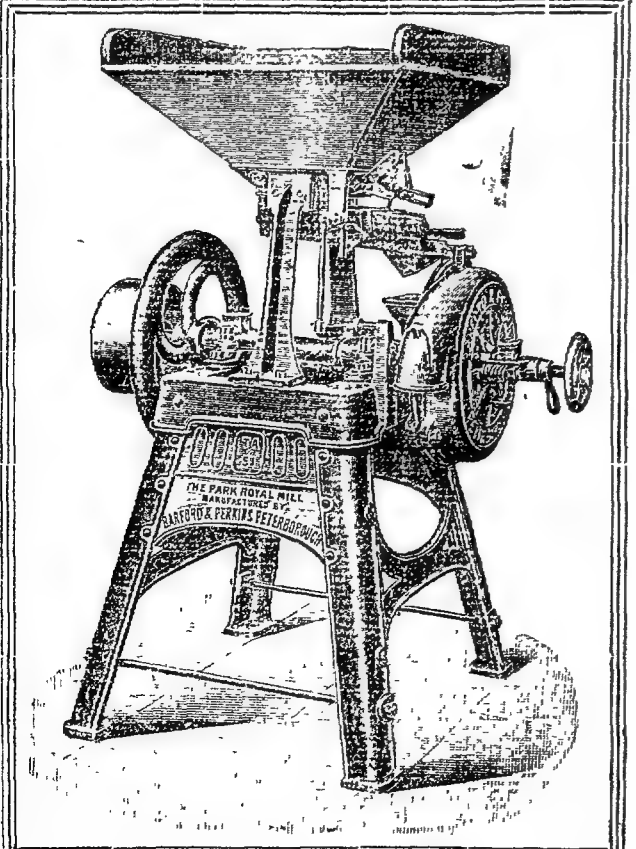
భిక్షువు రాజులు విషయములలో దేశము యొక్క నిశ్చయము చచ్చుబడు సరికి జూంబాయి లోని మిల్లులు యిదే సదుదారకరాయని తొందరతొందరగా, నిజాయత్య సరకునంతయు బహు తక్కువ ధరలకు అమ్మివేసి దేశములో వదులు నూలుగడ్డను కొనకుండ జేయుచున్నారు.

హగరకయెక్కువై, కలములుగునంతటి భర్తవెట్టి యంత్రసామగ్రి దెప్పించినపుడు యేవోమామూలాగా యిటుల ధరలుతగ్గును నహజమే కానిగాని నూదించినరాదంబరమగు చేతిపరిశ్రమ యందు విశ్వాసముపోయిమాత్రము యీ యంత్రములపై తయారగు గుడ్డలమెట్ల బోకాదు. ఇతే యీ పెద్దపెద్ద మిల్లులను జాతీయముమాత్రము జేయవచ్చును. అసగా 30 కొట్ల జన సఖ్యుల దేశముయొక్క ఆర్థిక, జీవములకు, శోభకు కెందు. సార్లయినను భోజనము దొరకనికరి జేయుమునకు, వారిలో బోత్తిచూచిన స్వల్పసంఖ్యగ నున్న మిల్లులుజమానము తోడ్పడుటలు జేయవలయును.

మహాత్మునిపదవ డాక్టరు ప్రభుత్వం ప్రకారము అయినభిక్షువు, రాజులు ప్రచారమునకు ప్రబల ప్రయత్నముల జేయుచున్నారు. ఆయన యీమధ్య బెంగాలులోని జిల్లాలలో గావించిన పర్యటనమువలన దేశమంతటా వాదించిన నిద్రాణితియు, నిరాశయు కొంత వ్యతిరేకంపడెను. ఈ సకలమునకు గల్గిన ఉత్సాహమైనను చల్లగుచున్నట్లుల గావించుచున్నది. భిక్షువు అవ్యక్తములో నీమధ్యగల్గిన అనుభవముబట్టి కాద అమిక నిరాశయు, నిరత్యాచారమును గల్గుచున్నది.

బెంగాలు కాన్ఫరెన్సులో అధ్యక్షుడగు క్యావసుందరుడు, జాతీయవిద్య, భిక్షువు రాజులూ యని యెలుగై అన్విధానముల నేకరువు పెట్టెను. ఇతే ఎవరు యీపునః పునః ప్రసాదితములకు కాంగ్రెసు ఉత్తరవులను గాని, కదితరవాదులకు ఉత్తరవులనుగాని ఆచరణలో బెట్టునది? దేశమును నిద్రనుండి మేల్కొల్పటకు మామూలుగాని, దృష్టాంతములుగాని యేనియును ప్రయోజనకరములు గాకపోయెను. కావున నిపుడు యీ ముఖ్య విషయమునకు ఆధ్యాత్మిక ప్రయత్నమును తోడుజేయవలయును. దేశమునకు జీవితాచరణమున గ్రమ్మిన మనకను పోగొట్టవలయును. భిక్షువు రాజులు స్వయం సహాయమునకు విజయంకనుని నిశ్చయము బడయజేయవలయును. ఈకీర్తిని నిర్మాణ నిశ్చయము, మన జాతీయ నిర్మాణకార్యకమములో, ఆచరణయందువిజయము బడయవలయు జేసితిమేని, మనము దేశముయొక్క విశ్వాసమునంతను మారకొని, యిప్పుడు కాంగ్రెసు నిర్ణయించినట్లులగాని, లేక జాతీయార్థ్య ప్రబోధముగాంచి నిర్ణయించినట్టి గాని, జాతీయజీవన కార్యకమంకము లన్నింటిని జయప్రదముగ నిర్వహింపగలము.

ధాన్యమును పిండిచేయు యంత్రములు తగ్గుదల ధర ప్రకారము విక్రయించబడును

త్వరితముగా పనిచేయును, తేలికగా నడచును, బిళ్లలను త్రిప్పివేయవచ్చును, చాలకాలమువరకు చెడకుండా ఉండునట్టి బిళ్లలుగలవు. ప్రస్తుతముందు, రకములలో శ్రేష్ఠమైన, గుండ్రాకారమైన యంత్రములు. ఎట్టిధాన్యము, ఖనిజమునైన పిండిచేయును, నూకలుగాజేయును, పగులగొట్టును.

విసరునట్టి బిళ్లలకొలతలు

10 లేక 12 అంగుళములు

మావద్దనున్న సరకునుండి తక్షణమే

సరఫరాచేయబడును.

MASSEY & Co, Ltd.,

Telephone } POST BOX 554, { Telegrams
1085 } Massey
Madras

ENGINEERS.

MADRAS

సంయుక్త రాష్ట్ర మంత్రుల రాజీనామాలు

మంత్రులకును గవర్నరునకును పోరాటము

మంత్రులపై ననుమానము

కార్యదర్శులు మంత్రులను మరచిపోవుట

విద్యాంగమంత్రికి గవర్నరు ప్రత్యుత్తరము

వైసు చాన్సలరుచర్య నాపుటకు కారణముకాదు (తనంతి కేవలము)

నేను ఆతను (వైసుచాన్సలరు) చెప్పిన కథలను అంగీకరింపలేదు. ఆతని సాక్ష్యమును పరిశీలించలేదు. అది సాక్ష్యముగాదు. ఆ కథలందు బెలంబుబడిన యారోపణలు, నిజముగా గానింపబడినయెడల, చాల తీవ్రమైనవనియు, అట్లారోపించబడిన వైసుచాన్సలరు నిజముగా నమ్మిందనియు నాకు సమ్యక్ముఖ్యతతోచినట్లు. అందుచే, ఆతను దీక్షింపవలెనని చర్యనుండి ఆతనిని మాన్పటకు చాన్సలరునకు నేను ప్రయత్నించుటకు, తగిన కారణము గానించుటలేదు.

ఎక్కువ తప్పు గారు

ప్రభుత్వోద్యోగుల నిబంధనలకు వ్యతిరేకము. ఈ నిబంధనలను గమనింపలేనను విషయమును భంగమొందకుట నా దక్షిణము. వైసుచాన్సలరుచర్య, ఈ నిబంధనలకు భిన్నముగనవ్వన, అది చాలతీవ్రమైనదిగాదని, నాతలంపు. వైసుచాన్సలరు ప్రభుత్వోద్యోగియగుటయు, ఆతడు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఎవరైనా బాధించు విషయమును నిజమే. విశ్వవిద్యాలయ కార్యదానంద్యునియొగింపబడక పూర్వమాతని గౌరవముగలవాడని నీతిపరమములనుబట్టి నేనిని నిబంధన వర్తింపదు. కాని ఈయారోపణలు, ఒకటికొకటి విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించినవనియు, వైసుచాన్సలరు హోదాయందున్నప్పటి చర్యకుమాత్రమే ఈయారోపణలు వర్తింపవలెననియు ఈ వివాదమునందలి రెండు పక్షములవారలను విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించినవారే యనియు నాకు తెలియుచున్నది.

ప్రభుత్వోద్యోగుల నిబంధన

ప్రభుత్వోద్యోగులు కొద్దమందు చర్యదీక్షింపక పూర్వము, తమవిధానమును గురించినట్టియు తమచర్యలగురించినట్టియు విషయము లెంతవరకు కొద్దులలోనికి వచ్చునను విషయమును గమనింపబడు, ప్రభుత్వోద్యోగుల నిబంధనలనుబట్టి ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమని నాతలంపు. ఈ విధాన ప్రస్తుతసందర్భమున అవసరములేదు. ప్రభుత్వమువారి చర్య ఈ కేసునందు ఆ ప్రకారముగా వైసు ప్రతిపక్షమే. ప్రభుత్వ ప్రధానోద్యోగులతో నొకరియొక్క గౌరవము భంగపడుచున్నది. తన గౌరవమును కాపాడుకొనుటకు దీక్షింపక పూర్వము గలదనియు వైసుచాన్సలరు ఎది, కొద్దమందు తనగౌరవమును ఋజువుజేసికొనవలెను. ఇందులకు ప్రభుత్వమువారి అనుమతి అవశ్యకము. ఈవివాదములందలి కక్షలవారి పూర్వగు బంధములను గమనింపవలె ప్రస్తుతవివాదమునందలి సాక్ష్యముల విచారించిన గాని, ప్రభుత్వవ్యాజ్యకాన్త్రులహోదార్పణ సంగతిని తిలకించిన గా, ఏమాత్రమును సందేహింపకుండ ననువదింపవలెనని చెల్లెను.

తన తేదీన గవర్నరుయొక్క ఆంధ్రరంగిక కార్యదర్శి కొన్నిటితో పాటు, ఈ క్రింది విషయములు గల ఒకనోటును గవర్నరుడిలాపొందికపంపెను. "గవర్నరుగా తీసుకొనుచున్న చర్యచి, చర్యదీక్షింప విషయమును మియిప్పమునకు బదిలీజేయ నిశ్చయించుకొనిరి. కాట్టి మిషన్మునకున్న చర్యను దీక్షింపవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయభ్యుత్థుని హోదాతో తన యభిప్రాయముగ వారల్లు నిశ్చయించుకొనిరి. అందుచేమియకొద్దమందు చర్యదీక్షింపటకుగాను స్థానిక ప్రభుత్వమునందు అనువది సందర్శనలను బాధ్యత వలగజాలదు. అట్టి అనుమతికొరకు మీరు వెంటనే దోఖాను జేయవలెనని గవర్నరుగారెంచిరి."

చింతామణిగారి లేఖ

ఏప్రిల్ 8 తేదీన చింతామణిగారు గవర్నరుగారి కొక దీర్ఘమగు జాబును వ్రాసెను. అందు ఈ క్రిందివిషయములుగూడ వ్రాయబడెను. "కొద్దమందు చర్యదీక్షింపటకు ముందు అనుమతి

నకవలెనను విషయమును గవర్నరుడిలాపొందికపంపెను. తన తేదీన గవర్నరుగారి కొద్దమందు చర్యదీక్షింప విషయమును మియిప్పమునకు బదిలీజేయ నిశ్చయించుకొనిరి. కాట్టి మిషన్మునకున్న చర్యను దీక్షింపవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయభ్యుత్థుని హోదాతో తన యభిప్రాయముగ వారల్లు నిశ్చయించుకొనిరి. అందుచేమియకొద్దమందు చర్యదీక్షింపటకుగాను స్థానిక ప్రభుత్వమునందు అనువది సందర్శనలను బాధ్యత వలగజాలదు. అట్టి అనుమతికొరకు మీరు వెంటనే దోఖాను జేయవలెనని గవర్నరుగారెంచిరి."

చింతామణిగారి సూచనలు

ఈ లేఖయందే చింతామణిగారు రెండు మార్గముల నూచించెను 1. గవర్నరుడిలాపొందికగా తన కేసును కొంతకాలము నిలిపివేయవలెనని దోఖాను చెల్లుట 2. కొద్దమందు వెంటపల వివాదమును పరిష్కరించుకొనుటకు ప్రయత్నించుట.

గవర్నరు ప్రతికూలము

మరునాడు గవర్నరు విద్యాంగమంత్రికి ప్రత్యుత్తరము పంపెను. అందులకు. "ఈ వ్యాజ్యమునకు విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిపక్ష భంగము జరుగుచున్నది అభిప్రాయంబు. అంతయు గాక విద్యాంగమంత్రి తెలిపినట్లు ఇట్టి విషయముల విశ్వవిద్యాలయ భావిపాలనకు భంగకరము. అందుచే నాకీవ్యాజ్యమే మాత్రమును ఇవ్వవలెను. కాని ఇట్టి అపాయకరముగ నపరాధము అసాంకము విచారించి పరిష్కరింపక పోయినయెడలనది అన్నిటికంటె అపాయకరము. వైసు చాన్సలరు లంచములుపుచ్చుకొనెనను విషయమునకు విశ్వవిద్యాలయ ప్రభుత్వ మనమునందు ఎట్లు చోటు సొసగురాదని నాకాశ్చర్యముగలిగెను. వైసుచాన్సలరుయొక్క గాని, విశ్వవిద్యాలయముయొక్క గాని ప్రతిష్ఠ నిలువవలెనంటే, ఇట్టివదలంపుల యనత్యంత సంపూర్ణముగ స్థిరపరచబడవలెను. వైసుచాన్సలరుపై వ్యాపింపజేయబడిన వదలంపులను గురించి నే నేమియును నుడువన. కాని తాను నిష్కళంకుడనని, వైసుచాన్సలరు నాతో తెప్పిన వాక్యములందు నాకు సంపూర్ణముగ నమ్మకముగలదు. అతనిగౌరవమును ప్రశంసించుట ఋజువుజేయవలెనని నాయుద్దేశము (విద్యాంగమంత్రితో) ఏకీభవింపకాలనందులకు విచారియచున్నాను. కాని కొద్దమందు వ్యాజ్యము నాపియించుటలను నేను వైసుచాన్సలరును గౌరవాలకు. అట్లానుటకు నాకీ మరొకకారణములేదు. ఇరుపక్షములవారు నుభయవర్తలంద్రి తిగాదాను పరిష్కరించుకొనుటకు జేయుటకు, వైసుచాన్సలరు హోదాతో నేనిదివరకు ప్రయత్నించిన దానికంటె నిష్ఫలభేదము ప్రయత్నించి ప్రభుత్వకార్యవిధానాక అధికారమును బలవంతముగ నుపయోగించుట నాకీవ్యమలేదు.

పండిత జగత్ నారాయణగారు

చింతామణిగారిని బలపరుచుట

ఏప్రిల్ 10 తేదీన గా. పండిత జగత్ నారాయణగారు, గవర్నరుగారు ప్రభుత్వమువారి యనుమతి పుచ్చుకొని యుండవలసినదనియు కొద్దమందు వెంటపల నివివాదమును పరిష్కరించుట యుచితమనియు చెబుతున్న గవర్నరునకు జాబువ్రాసెను. గవర్నరుగారు వైఖిప్రామాణ్యముతో నేకీభవింపజాలని ప్రత్యుత్తరమునకును.

సర్వోత్తము నుండి శంఖముమీ కొరవలెను

మరునాటి ది.మున చింతామణిగారు మరొకజాబును గవర్నరునకు పంపెను. మనవ్యముగను గ్రామిణుల (పాసి) కుమారుల జేయుట చాల అరుదుగామాత్రమే గానించుననియు ఇంగ్లండునందు ఇట్టి సందర్భమునందు మనవ్యముగను మదరా గోదయ నియంత్రణమువేయటాచారమనియు చింతామణిగారందు తెలిపిరి. "ప్రభుత్వోద్యోగుల చర్యనుగురించి గానింపబడిన నిబంధనలను ఎందులకు గమనింపలేక, సర్వోత్తము డిలాపొంజుండి సంజాయిషీ కొరవలెనని నాకు స్పష్టముగ జోచుచున్నది."

గవర్నరు తిరస్కరించుట

గవర్నరు అందులకు ప్రత్యుత్తరమునకును నిట్లు జెలిపెను:—గా. మంత్రితో నేకీభవింపజాల వలెనను విచారించుచున్నాను. నాయభిప్రాయముల నిదివరకే తెలిపితిని. (1) వైసుచాన్సలరు ఈ కేసునకు వర్తింపదు. (2) ప్రభుత్వమువారి కీమయమున ప్రత్యక్షముగ ను జోక్యములేదు. (3) తన గౌరవమును ఋజువుజేసికొన గౌరవున్న అధికారికి ఇంత కాలయాతనమును నియమించుట న్యాయముగాదు (4) వైసుచాన్సలరు యొక్క సాక్ష్యము కొందరు ఇంగ్లండునకు బయలుదేరి. అందులకున అలస్యమొందవలెను. ఈ కేసుయొక్క అర్హతాస్పృశలను గురించి ప్రభుత్వమువారు దీర్ఘమగు విచారణ గావించిన యెడల వైసు చాన్సలరు యొక్క కేసులకు చాల అభ్యంతరముగ నుండెడిది. ఇతర కేసులందు చర్య దీక్షింపటకు నుచు తిని గోరుచు వైసు చాన్సలరు ఇదివరకే దోఖాను సంతకమునందలి దలచెదను. అట్టికి ఈ కేసునకు ప్రత్యేకముగ ఇట్టియనుమతి యవసరమును సంకుచితాభిప్రాయమునకు నేను తోటియుజును. వైసుచాన్సలరుగారి చర్య నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నున్నను, ప్రస్తుతపరిస్థితులందలి యంతరిత్రమైనది గాదని నాయభిప్రాయము. గా.విద్యాంగమంత్రి ఈ అభిప్రాయముతో నేకీభవింపవలెనని నాకు తెలియును అందుకు విచారించుచున్నాను. నాకీదివరకే ఈవిషయమున స్పష్టముగ తెలియుటచే, తిరిగి సమాజాయిషీ సొసగకలెనని గవర్నరుగారినిగోరజాలను.

చింతామణిగారు రాజీనామా నిచ్చుట

అసమానులతో వివాదము

ఏప్రిల్ 12 తేదీన గా. చింతామణిగారు తమ మంత్రి పదవికి రాజీనామా నొసగుచు దీర్ఘమగుజాబు వ్రాసెను. ఆజాబునందు చింతామణిగారు పాటు ఇట్లు గలదు:—గవర్నరు యొక్క జాబునకు నేనువిరరముగా దీర్ఘప్రత్యుత్తరమునకు నెంచను. సరిసమానులు గానివారితో వివాదమునకు దిగుట నవ్వనాయకము. గవర్నరుయొక్క అభిప్రాయములతో సంపూర్ణముగ నేకీభవింపజాలకపోవుట నాదురదృష్టము.

గవర్నరున కనుమానము

గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమునందు గవర్నరుని గౌరవానుమతమును చాలనొసపించెను. ఎంతయో జాగ్రత్తగా రచించబడిన ఆజాబు గౌరవనిజాబునందుచేల ఈవిషయమున నాననిష్ఠకు పాతమునందు గవర్నరునకు విశ్వాసము లాపించెనని తెలిపి కొనుట ఏకైకమును కచ్చముగాదు.

చింతామణిగారు తమ రాజీనామా లేఖయందు తనకును గవర్నరునకును జరిగిన యుత్తరములను ప్రకటింపవలెనని గోరెను. ఈజాబు చేరిన స్వల్పకాలములోనే ఏప్రిల్ 22న తేదీన పండిత జగత్ నారాయణగారు తన మంత్రిపదవికి రాజీనామా నొసగుచు పంపిన జాబునందు. నారాయణగారు తన రాజీనామా కారణము నిట్లు చెలిపెను. "మేము మంత్రిపదవుల నంగీకరించినపుడు, సంయుక్త రాష్ట్ర రాజ్యతో ప్రవర్తించవలెనని నిశ్చయించుకొంటిమి. ఆ సాంకేతికమున జేసి ప్రవర్తించితిమి. అందుచే నేను చాడనామంత్రిపదవికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను. విద్యాంగమంత్రియొక్క చార్జీని ఒప్పగించుకొనునప్పటి నాచార్జీ చూడ నప్పగించుకొనునట్లేసినవలెనని గోరుచున్నాను. నేను నాచార్జీని లోపించుచు నప్పగించుటకు అంగీకరింపలేను. మీరు నాయుపల జూపిన దయకును ప్రోత్సాహమునకును కృతజ్ఞతా వందనములను అంగీకరింపక ప్రార్థించుచున్నాను."

చింతామణిగారి రాజీనామా అంగీకరింపబడుట

గవర్నరుగారు ఏప్రిల్ 24 తేదీన చింతామణిగారి రాజీనామా సంగీకరించెను. అసమానులను గవర్నరు వ్రాసిన జాబునందు స్పష్టముగ క్రింద నుదహరింపబడిన. "మీరు 19-వ తేదీన వ్రాసిన జాబు బంధించి, విచారముతో మీ రాజీనామా

సంగీతమును ముఖ్యముగా జాతీయమునందుగా కాదా
యను విషయమును గురించి ఇట్టి రాజీనామా తీర్మానములు
జాబితాలో చేర్చబడినవి. రాజీనామా కారణము ప్రకటించబడు
నని నేడును ఏర్పడినది.

పండిత జగత్ నారాయణగారి రాజీనామా

అంగీకరించబడుట

మే 2 వ తేదీన 45 విలియము ముఖ్యముగా గా.
పండిత జగత్ నారాయణగారి రాజీనామా సంగీతమునందు
నిట్లు చెప్పింది. ఏప్రిల్ 2 వ తేదీన ముఖ్యముగా గారిని
నిటాన నుకామునందు ఏప్రిల్ 18 వ తేదీ సాయంత్రం
మండున. ఈవిషయము సంగీతమున గలవర్తన,
విద్యార్థులనుగ్రహించు జరిగిన యంత్ర ప్రయత్నములు అతనికి
దెలియవు. విద్యార్థి కార్యకర్త (కామరూప) నిలబడిన
నందున. ప్రభుత్వోద్యోగుల నిబంధనలను, నైపు
కామరూప రక్షకును సంగీతము లేదనియును
45. వాడు, విద్యవిద్యాలయమున పని చేయుచుండుటచే
నాతడు ప్రభుత్వోద్యోగ పరిణామములను దనియును ఆత
డెంచెను. కేసు ఇదివరకే దాఖలుకేసుబడినది అతనికి దెలియు
ను. ఇట్టి అనుమతిని నికరించుట అచింతనీయముగాన ముఖ్య
య లాంఛనముగ నీటిభాగము జేయబడినది యాతడెంచెను.
అందుచేనాతడు ఏప్రిల్ 14 వ తేదీన నైపుకామరూప కిట్లుతం
లివార్తించెను:-

"ఏప్రిల్ 9 వ తేదీన వాసిన నెం 454 బాబుండింది.
అనంతర అంగీకరించెను."

చింతామణిగారి భాషావివరము

10 వ తేదీ చాట్ల నప్పగించును

చాట్ల, 4 వే:- చింతామణి, జగత్ నారాయణగార్లు
సోదరులు నేను గొర్రెలపండుకలను ఇచ్చి ను ఏమియు దెలి
యలేదు. చింతామణిగారి కుమారులు కాకినాడ చాలామంది
యందురు. ఆచార్యులనుండి వారు కలిగిన వ్యాధియును వ్రాయు
చుందురు. చింతామణి జగత్ నారాయణగార్లు ఈనెల 10 వ
తేదీన చాట్ల పిప్పగించుట దెలియవచ్చుచున్నది.

సత్రికా వ్యాఖ్యానము

కార్యదర్శిలు మంత్రుల మరచిపోవుట

సంయుక్త రాష్ట్ర మంత్రుల రాజీనామాలను గురించి
ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ప్రకటనమునై లిఖితపత్రము
ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:- ఈ ప్రకటనమున సంయుక్త రాష్ట్రము
లందు రాజీనామాపాలనా నిర్వహణమునందు కేంద్ర అధి
కార మెక్కనియును గలదో దెలిసికొనట దుష్టమగుచున్నది.
45. విలియము ముఖ్యము, మంత్రుల కెట్టి కేసుల నొసగ నెంచెనో
దా గురించి దెలిసి వచ్చెను. ఇదివరకు ఈ
రాష్ట్రమునందు మంత్రులను రాష్ట్రనిర్వాహక కర్తలువారి
కిని ౧౭ అసోసియేట్లను 45 విలియము అసానునండి ఈ
రాష్ట్రమునకు కలన వచ్చినపుటినుండు అధ్యక్షమయ్యెను మా
త్రము చెప్పకలేదు. ప్రభుత్వార్థమున అసోసియేట్లను మంత్రుల
యొక్కను విషయము ఇక్కడను ఏదెట్లును కొందరు మంత్రు
లను నిర్లక్ష్యమునందుకు కెట్టింది. అట్టికి మంత్రు లుద్యోగ
ములను వదిలిపెట్టి నిశ్చయించుకొనుట సుఖోపదానము.

ప్రకటన

దొరతనమువారిచే అంగీకరించబడిన పాఠశాలలో చదువు
కొని మెకానిక్ ఎంజీనీరింగు పరీక్షలో జయమొందినట్టివారు
కాని, లేక బి. సి. ఇ. పరీక్షలో జయమొంది, మెకానిక్
ఎంజీనీరింగులో మంచి అనుభవము గడిచినట్టివారు గాని విజయ
నగరములో వాటరువర్క్సును నూపకెట్లెండ్లుపడవికి దగ
భాగములు పంపుకొనవలెను పత్రము రూ 100-5-125, ౧౦౦౦౦
కొకసారి వేతనము వృద్ధిచేయబడును. కయన్న, ఇదివరలో
ఎచ్చట ఉద్యోగముచేసింది, ఇవిగాక ప్రత్యేక యోగ్యత
లేమైన యుండిన వానిని టిరి దిరభాగ్యు ఘోరమునందు తెజవ
వలెను. 1923 సం॥రం మే నెల 15 వ తారీఖులోగా ఈ దిగువ
విలాసమునకు దిరభాగ్యులు పంపుకొనవలెను.

మానిసిఫర్ ఆఫీసు } జి. సుబ్బరావు,
విజయనగరము. } ఛీఫ్, మానిసిఫర్ కౌన్సిల్.
28-4-23

కాంగ్రెసు రాయబారములు

ఏప్రిల్ 24 వ తేదీన ఢిల్లీలో యిష్టిగోష్ఠిసభ జరిగినది.
వాకిం అబ్దుల్లాఖాను, సి. రాజగోపాలాచారి, 45 జనీదేవి, డా
క్టరు అన్నాదే, టి. ఏ. కే. వెర్నాస్, ముఖ్యమంత్రి, డాక్టరు
నయ్యగారు ముఖ్యమందుగా వచ్చిరి. సమాధానమును కలిగించి
అందరును కలసి పనిచేయుట కొక ఏర్పాటు చేయబడినది. దానికి
వచ్చిన వారందరు సంగీకరించిరి. కాని కల్లభాయిపట్టు, నేటు
జమునాలాల్ బాబుగార్లు రద్దుల కంగీకరింపలేదని ఏప్రిల్ 29
వ తేదీన రాజగోపాలాచారిగారు కలకత్తాలోనున్న దానుగారికి
తెలిపిరి. కడపటి సమాధాన ప్రయత్నముగూడ ఈ రీతిగా
విఫలమైనది.

అని అలహాబాదునుండి స్వరాజ్యకక్షము
వారు ప్రకటించిరి. ఇది మా కెవ్వరికిని తెలియదు.
ఏదో ఒక ఏర్పాటు జరిగినదనియు దానికి రాజగో
పాలాచారిగారుగూడ మొదట సంగీకరించి రనియు
పిచ్చుట నీకడపటి సమాధాన ప్రయత్నముగూడ
విఫలమైనదనియు స్వరాజ్యకక్షమువారి పును ప్రక
టించిరి. రెండురోజులక్రితము రాజగోపాలాచారిగా
రొక ప్రకటనమును మేనెల 1 వ తేదీన ప్రకటించు
పంపిరి. దానిలో యావిషయమునుగూడ వారు
తెలిపియుండవలసినది. ఏప్రిల్ 28 వ తేదీన పండిత
మోతీలాలు నైపుగారు అలహాబాదు నుండి
భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల కందరికిని వంపిన
లేఖతోపాటు యీ సమాధానము నకలుగూడ 3వ
తేదీన శ్రీయుత లంగుటూరి ప్రకాశంగారికి చేరె
ను. అప్పటికి రాయబారములసంగతి తెలలేదు
గాన 28 వ తేదీన "రహస్యము" అని దానిపైని
వ్రాయబడెను గాని రాజగోపాలాచారిగారు దాను
గారికి వంపిన తంలివార్త 29 వ తేదీన దానుగారికి
చేరెను గాన నాటితోనే సమాధానము రద్దయిన
దని స్వరాజ్యకక్షమువారు ప్రకటించినందున దాని
నిక రహస్యముగా నుంచ నవసరములేదు.

కాంగ్రెసునాయకు లందరును చేరి ఒకవిధానము నిర్ణ
యించి కేసులు దానిననుసరించుటల చేయుట అత్యవసరమని
మేయంబరమును నమ్ముచున్నాము. కాననసభలను గూర్చి భవ
మంగర మంగీకరించినంతమాత్రమున ప్రజలకు నూతనోత్సాహ
మును సమృద్ధిమును కలుగదు.

2. కాననసభలు, నిర్వాహవిధానము యారాడిటినిగూర్చి
రెండుపక్షములవారు సంగీకరించినందుగూడ ప్రజలకు ఉత్సాహము
గలటకు చాలావరదైత్యము కలుగుటలేదు. ఈరెండిటితోడగా
కాంగ్రెస్ లోపున విధానమునుగూడ రెండుపక్షములవారు యి
కలసి నిర్ణయించి ప్రజలకు తెలుపవలెను. ఈమూడువిషయము
లలోను రెండుపక్షములవారును ఎట్టి జనోపయోగమును లేకుండ
ధారాళముగా సంగీకరింపవలెను. అప్పుడే గాఢభక్తి నైకత్యము
కలుగును. ప్రజలకు ఉత్సాహము కలుగును.

3. ఈసమాధానము కుదిరినతో ప్రత్యేకముగా స్వరాజ్య
కక్షము నేర్పరుప నవసరములేదు.

ఏప్రిల్ 24 వ తేదీన యావరతులకు రాజ
గోపాలాచారిగా రంగీకరించినది నిజమేనా? నిజమే
యైనచో యిదివరకు రెండురోజులక్రిత మేల ప్రక
టించలేదు? ఈవిషయములకు రాజగోపాలాచారి
గారు సమాధాన మియ్యగోరెదము. (స్వరాజ్య)

సోదా గ్యాసు

సోదా లిమిటెడు తదితరమైన పానీయములు
తయారుచేయుటకు పరిశుభ్రమైన గ్యాసు ఎక్కువ
గ్యాసు కొనగోరువారును సరసమైనధరలకు కావల
సిన వారును,

డక్లన్ మగర్ ఆఫ్ కారికంపెని,
ఛామర్ల కోట గోదావరిజిల్లా,
అనివాసి తెలుగుకోసరచ్చును.

లా సే ను సభ

ఆర్థిక నిబంధనలను రద్దుచేసి తురుష్కులమీదను విదేశీ
యలమీదను సమామూల పన్ను విధించుటకు ఆర్థిక విచారణ
సంఘమువారు అంగీకరించిరి.

ప్రస్తుతము జరుగుచున్న పన్ను లేనిదిగుమతులు మరేప్రతి
ష్టాపనలకు రే డెడ్లరకు ప్రస్తుతమందున్న మరేతరతోనే జరుగ
వలెనని మిత్రమండలి ఆర్థిక సంఘమువారిపక్షట ఆడిరి. ఈ విష
యమును పరామర్శ, తురుష్కులు, ఇటలీవారు వస్త్ర గోష్ఠిగ
మాట్లాడుట కుద్దెలింది. ఈ విషయమై తమ యభిప్రాయమును
సవిస్తరముగ తెలియజేసెదవని ఆమెరికన్ గోష్ఠి తెలియజేసెను.

కమాలిద్దులకు ప్రతిపక్షముగ పనిచేసెనె కె. వి. హాదు
గారిని విచారించిరి. కాని వారిని వదిలివేసిరి.

డోరిస్ హాకరు

ఇంగ్లాండులో ప్రవేశించగ నే ఆమెరికన్ ఆఫ్ఫిసికలను
నని కామన్వెల్థలో లాకరుగారు ప్రయత్నములు నిచ్చిరి.

స్టీమరు కేపును తగ్గించుట

సింహళము, శ్రీలంక, చీనా జపానుకు స్టీమరు కేపు
మొదటితరగతికి 10 నుండి 19 పానులవరకును, రెండవతరగతి
6 నుండి 16 వరకును తగ్గించబడునని సెప్టెంబరు 1 నాకే
కంపెనీవారు ప్రకటించిరి.

12 తేదీన లండన్ నుండి బయలుదేరు 'కనీకుమారు'నాక
ప్రయాణముతో తగ్గించబడును.

బిటను - ఇరాకు

ఇరాకును జాతీయమితిలో జేర్చుకొనుటకు ఒడంబడిక
సంతకమైనది. తర్జిలో సంతకమైన నాలుగోడల్లోపుగ
ఇరాకును జాతీయమితిలో జేర్చుకొనవలెను.

నానాజాతీయమితిలో ఇరాకును జేర్చుకొనుటల జేయు
టకు తన పలుకుబడిని వినియోగించెదనని బార్లిక్ గారు తెలియ
జేసిరి. ఓర్గాను కానముప్రకారము ముస్లిములకు పాలనము
ఏర్పడిన వెంటనే ఇరాకు సరిహద్దులు నిర్ణయించుటకోడనే
ఇరాకు జాతీయమితిలో జేర్చుకొనబడుటకు ప్రయత్నములు
జరుగును.

పోర్చుగీసు నాకలో 12 గురు ప్రయాణికులు చనిపోయి
రని తెలియచున్నది.

బెన్జిన్ ఎన్నెకకు ఫిలిప్ నెగ్ గారు ప్రయత్నించవచ్చును
ఈజిప్టునుండి మెసపొటేమియాకు, ఇండియాకును
వైమానికప్రయాణము సేర్పరచుటకు అస్ట్రేలియాకుగూడ
దీనిని గొంపోవుటకు ప్రయత్నించుచున్నార మని లెఫ్టి నెంటు
కర్నలు విల్మడుఅట్లీ గారు తెలియజేసిరి.

వాషింగ్టన్ సమావేశములో సూచించబడినటుల. వైమా
నిక దిశలోమిదిని నిర్ణయించుటకు సభజేయుటకు ప్రభుత్వము
వారు నిర్ణయించిరా యని కామన్వెల్థలో హ్యారిస్ గారు రద్దుగ
ఇట్టి ఏర్పాటునవా వామనులలో నున్నదని 45 సామ్యుయెల్
వకారుగారు తెలియజేసిరి.

THE PROVINCIAL INSURANCE Co Ltd.
Head Office : CALCUTTA.

An up-to-date Indian Life Office with attractive
schemes. Claims settled promptly. Constituted under a
very strong Board of Directors and managed economically.
Consult with the Provincial Office before you insure your
life elsewhere. Terms very moderate and premiums are
very low when compared with various existing life offices.
Purely an Indian Concern.

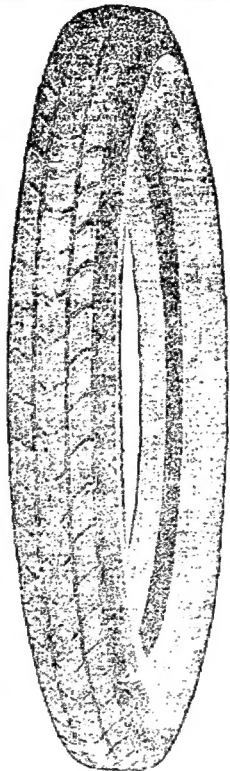
Wanted Agents all over the Madras
Presidency on Commission and Pay.

For further particulars apply to:-

1. I. C. Thomas, Esq.,
Manager, 45, Sembudis Street, Madras.
2. P. H. Gupta, Esq.,
Bar-at-Law, Chief Agent for Andhra
Desa and Nizam's Dominions, Camp.
Royapettah, Madras.
3. S. B. Dattatraya Rao Esq.,
Chief Agent for Mysore and Coorg,
Camp. Tirthahalli, P. O.

FEDERAL

ఫెడరల్ టైరులు

విజయం:—

రోమర్ డాన్ అండు కో.,

మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

బం

కెంపులు చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు

నెం 52

నెం 51

నెం 53

పువ్వురాగముగలది 1-కి ధర రు 25-0-0 తిరిగి యిచ్చునది రు. 17-8-0

కంపులుగలది 1-కి ధర రు 27-8-0 ,, రు. 17-8-0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కర్మాగారం ఏనగనుగాని మాకే వాడనుచేసి, పుచ్చుకొని వ్రేల తొలుపబడిన ప్రకారము ప్రే

కను వాడనివ్వరు.

మా చిత్రచిత్రపు క్యాటలాగు యినాముగా పంపబడును.

టెలిఫోను

నెం 1048

హిరాలాల్ మోతీలాల్

126 సావురావపేట

మద్రాసు.

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము. — స్వల్పార్థము, అంగ్లీ శబ్ద	అంగ్లీశబ్దములు — అంగ్లీశబ్దములను గ్రహించి	అంగ్లీశబ్దములు — అంగ్లీశబ్దములను గ్రహించి
భాషాంతరీకరణముగలది చిన్న పైజా అట్టబైదు	0 0 0	అంగ్లీశబ్దము లేమను, సాంబినియును) కాలికో 0 0 0
సున్నరకాండము మూలము 18 పట కలైదు బైదు	0 0 0	" " " అట్టబైదు 0 0 0
ప్రత్యయము 1 వ. భాగము కలైదు బైదు	0 0 0	కామదానుచరిత్రము 0 0 0
డిటో 2 వ. భాగము " 0 0 0	0 0 0	డిటో కాలికో బైదు 0 0 0
డిటో 3 వ. భాగము " 0 0 0	0 0 0	స్వనినాకళము — మూలము మూలము 0 0 0
డిటో 4 వ. భాగము " 0 0 0	0 0 0	బాలరామాయణము డిటో 0 0 0
తీర్థగర్భిత. — మూలము మూలము, చిన్న పైజా 0 0 0	0 0 0	ఇ. డి. " " 0 0 0
తీర్థిస్తు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్న పైజా 0 0 0	0 0 0	క్యావల " " 0 0 0
డిటో నామావళిసహ 0 0 0	0 0 0	ప్రేమకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు 0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

పాండురోగము
Serravallo
టోనిక్ వైన్
Tonic Wine
టానిక్ వైన్

జ్వరములు

నిస్త్రాణ

బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రు 3-4-0, 3 బుడ్లు ధర రు 9-4-0.

డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటూరోడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

మాదేకు విల్లంబులు-ఏకులు

ఖద్దరుశాఖ నెం 9 రు ప్రకటనము

క్రిందటి ప్రకటనములో కొత్తకపు, యేకులు జేయు విల్లంబులు గూర్చి వర్ణించి యుంటిమి. కాని యా కొత్త కపం విల్లంబుతో, ఏకులు యెటులో నున్న కపంబులను గూర్చి తీర లేదు. ఏకులు జేయు విల్లంబు యెంత అనువుగనున్న ను కొన్ని చోట్ల చరి భావములవలన నేము ముట్టుకొనుటకు సందేహించెదము. వీరిలో నొక నమూనా బహుళం మాంజి డి మెలిచిదారము చేయబడెను. అట్టితర విల్లంబు నెదురుకట్టతో చేయబడును. ఇదేవిధముగ విల్లంబు ఆ సాములో గూడ నుపయోగింపబడుచున్నది. కాని ఆచట కట్టు జేయుట మనకి పనికిరాదని కాదు. అచట నేరము దొరకకపోవుచేత మాంజి త్రాళ్లు పయోగింపబడుచున్నవి. మాంజి కట్టిగడ్డతో జేయబడును. ఈ మాంజి పేరుతో మంచం నులక గూడ తి యారు చేయబడును. ఏకులు జేయు విల్లంబునకు మాంజి దారము ను పయోగింప వలెనన్న ఆ పేరుకొంచెము నీళ్లలో మెత్తవలెననినవి, నన్న నిదారముగ పేరవలయును. ఈ దారము నన్నగ నుండును గావున, ఏకులపుడు గట్టిదారములో గాని, మాముల నూలుదారములో గాని దూదిపేయలు చిత్తుకొనునట్లు, యిందు చిత్తుకొనవు కాని ఒక పెద్దలోప మేయనగా యీ మాంజిదారము నరకుంత గట్టిగ నుండదు గావున, ఏకులకు కొట్టుకున్నట్టుతో దానిపై కొట్టుటకు పీకుండదు. అందుచే దూది బాగా ఏకుకు పడెను. నూలు దారము గాని బనపదార త్రాడుగాని మాంజి త్రాడుకన్న నెక్కువ రసమగినందును. ఇదిగూడ నరకుకన్న నన్ననికైనను మాంజి కన్న మాత్ర మెక్కువ కాల ముండును. ఈ ఏకులు జేయు విల్లంబులకు నూలుదారము జేయుటకు 10 వ నెంబరు నూలు తి పేటలు పోయవలయును. విలే పెటెనే తి పేటలును కలిపి పేస గూడెను. మొదట దానిని రెండుకేసి పేరి అట్లు యింకను రెండు సార్లు జేయవలయును. పెటెనే దానికి పురియెక్కును. అప్పుడు దానిపై మైము రుద్దవలయును. పిదప అత్రాసులో చిత్తుకొన్న పైసం ముక్కలను తీసివేసి పొడిగుడ్డయట్టి పొడుపున లాగి నునుపు జేయవలయును. ఆ దారమును బాట్లో పింజుమీద నుపయోగించవచ్చును. విలే దానిని వెనుకవిల్లంబు నుపయోగింప వలెనన్నచో కట్టినన్నగాను మెత్తగా కంకుట్లును వంపు యొక్క వైపునపుడు దారము తొక్కులు నుండవలయును. దారము నుక్క యోగించుటకు, ముందు చింతాపలతో రుద్ది యెండబెట్టవలెను. ఇందువలన ఏకులపుడు దూది చిత్తుకొనకుండా నుండును. ఆ కొట్టేసనిముట్టు నుపయోగింపవలెనంద (శ్రేష్ఠ) ఏకుదారము నుపయోగించునెడల చాల కాలముండును. నూలు త్రాడుకన్న బనక నారతాడు గట్టిగ నుండును.

ఈ విల్లంబులకు యోగ్య నారతాడు తీసుకొనియు నెవల విల్లంబు నుపయోగించుటకు ముందు దూదిసంపదన శ్రేష్ఠతో విడి జేయవలయును. అంగ్లీ, దీహగ, కంచారు శాకములందలి ఏకులు శ్రేష్ఠ మైనవిటకు వారు దూదిని యేకులు జేయుటకు ముందు బాగుగ పనిచేసెదర, అప్పుడు ఏకులకు నులభముగ నుండును. అచట విల్లంబు దారము మీద నెక్కు దిగ కొట్టుచు యేకునెడల పోగులన్నియు విడిపోయి దూది మెత్తగ నున్నప్పుడు నుండును. అట్టి దూదితో జేసిన యేకులతో దారము నుపయోగించి నెంబరులను. కాబట్టి యోగ్య నార తాడు గట్టియు, మనము శాస్త్రతో పనిసంపదన జేయునెవల దూదిని కలిగి భూజేసి యేకులను తయారు జేయవచ్చును. ఇందు లకు యెక్కువ కాలముమాత్రము కట్టును. కాని క్రిధనసించినచో కట్టములన్నియును పోవును. విరోపాస్త్రీలు మాటాడునపుడు గాని, తిరుగు నపుడుగాని, కట్టునిది జేయుట, మనమును మాటాడునపుడును, కడుముపుడునుగూడ దూదిని కుభ్రముజేసి పనిజేయవచ్చును.

నెడవిల్లంబుల నెదురుకట్టలు

గ్రామస్థులు ముఖ్యముగా దబ్బుపుకాని, కామార్గముల నన్నేసియును. సాధారణము నుపయోగించు చిన్నరకం విల్లంబుకన్న చిత్తుకొనబడుట, ఏకులజేయు విల్లంబును నెదురు కట్టతో జేయవచ్చును. క్రిందటి ప్రకటనములో బాట్లో పింజునను బోలు వెనుగు బొంగతో నెట్టుజేయవచ్చునో నిర్దేశపడెను. అత్ర మములో విల్లంబు దానిని తయారుజేసెదర. అట్టి విల్లంబును పరిశీలించి దాని చాల నులభముగ నున్నట్లును ఎక్కువవని జరుగు

జట్టును గానించినను, ఎక్కువపున్నదానిని యాపించుచు, జడ్డు చుట్టును చుట్టుచును, సాధారణపురింజనుగా ఆయెక్కువపున్న దానిని ఒక చెప్పుకుచుట్టుచును

ఎవరికివారేకుల జేసికొనుట

నూలువడుకుటగా భూమియి తగినంతసామగ్గమును గనుపరచెను. కిందటి ఫిబ్రవరిలో గాంధీవాదమున ఖద్దరుకుట్టు నము జరుపబడినది. ఆ దు నూలువడుకుటగా పోటీపరీక్షలు జరి గెను. ప్రద్యుక్త ప్రారంభమున పోటీయు కొన్ని వార్ల క్రిందట ఎక్కికుట్టిన కమిటీవారి ఏకమతముటకు ప్రత్యేకపు పోటీ పరీక్ష లేకుండ నూలు వడుకు వారే అప్పటికే పుడు స్వంత విల్లంబుల దెచ్చు కొని దూదియేకి ఏకము జేసుకొని నూలు వడుకునలెనని నిర్ణయం జిరి. ఇందువలన యెవరికి వారు ఏకముజేసికొనుట కలెవరుకు ప్రవర్తింకలెకే చెప్పుకాలము గాని, ఆ పోటీపరీక్షలో పాల్గొన్నవారి సంఖ్యనుబట్టి కొంతవరకు నిర్ణయంపరచుచును. భవనంతు లకు శ్రీయును, యజ్ఞకులును, విద్యార్థులును ఆపోటీలో పాల్గొనినవి దూదిని తామకుకొనిరి. బొంబాయిలో యిదివరకులే యేకము లేకునూట వివరదని తలచెదము ఇదివరలో సత్యాగ్రహ శ్రమమునండి ఏకము జేప్పించుకొను శ్రీయుర్రు ఈ తూరి దూదిని పంపుచుని బ్రాగును. ఇది కొంచెము ఆకాజనక ముగనే యున్నది. ఈ రోజులలో నూలువడుకు పోటీలు ఆసే కపోట్లలో జరుగుచున్నది. నూలు వడుకుటగా, ఏకముజే యటల నూడ చుట్టుముజేసిన యెడల ఎవరికినా రిండ్లలో ఏక మజేసికొనుట కిప్పుడుగ వ్యాపించును.

పాకకాలలు ఏకులజేయుటకు నేర్పుతరగతులు

బాటియపాకకాలలలో నూలువడుకుటను నిర్వంధముజే సినపోట్ల నది నులభముగ వ్యాపించుచున్నది. ఇప్పుడు భాదీ శ ద్వయము యంతరకరైన సభివృద్ధిజేయుట, కొన్నిపోట్ల యొగను యిండ్లలో ఏకముజేయుట, వడుకుటనిలచియుండుటచేతనే. ఆ నుకొన్నంతగ క్రొత్తకెటరులు బయలుదేరలేదని అంగీకరింపవల యును. ఇంతియగాక వెనుకటికెటరులైన ప్రస్తుతావసరములకు తగినటుల సభివృద్ధి గాంచలేదు. ఖద్దరావధారకులు యెక్కువగు కొలదియు యించుకు కష్టములు పోవుటకు సర్వమేకాని ఖద్దరు తయారీ జేయుటకు జాతీయవిద్యాలయ నిర్మాణములో ప్రాముఖ్యము నిచ్చిన గాని యెక్కువ శాతముకరముగ నుండదు. ఖద్దరును నూలున ముకుటను మనజేవితిభాగముగ జేసికొనుట కిదియేయగ్గును ఖద్ద రును చాకజేసి అధికముగ విజయవంతముజేయుటకు ప్రయత్ని ములు కొన్ని జిల్లాలలో ఫలవంతములాయెదనని చెప్పవచ్చును. కాని యిండ్లములు పనిజేయు నిర్మాణములో అది సేదదానిబట్టి వచ్చును. విదేశములలో కర్ర కముజేసి కేసి విం చవలసిన జేకములుగాని, భస్తుసామగ్రికై యితర జేకములపై సాధారణజేకలసిన జేకములుగాని చాగ్గ కయూకుజేయుటలో పోటీ రాకచున్నది. భారతదేశములో యెక్కువగా సరకులు కూడును. వానినందీ ఉపయోగకరములగు వస్తువులజేయుటకు సామర్థ్యభావముగా గలవు విదేశ ఆత్మవిశ్వాసము మాత్రము గావలయును దానిని విశ్వంలో ప్రధానస్థాని మిచ్చినచో నది యేర్పడును. బాటియవిద్యాలయములలో నూలు వడుకుటకు నిర్వంధము జేసిన పోట్లకుంచిధికము నూలు తయారుగుచున్నది. అట్టిపోట్ల ఏకము వివరములలో సెట్టికట్టమువలద సక్కురలే. అటుచువుకొన్న విద్యార్థులు బుద్ధివ్రాసముగనో లేకండనో యియేకులు జేయుట నుగూర్చియు, నూలు వడుకుటను గూర్చియు తమజుటు బయల లోను ప్రక్కయిండ్లలోను వ్యాపింపజేయుచును. జనసామాన్యము దూదిని ఉపాధ్యాయులకు బంపి, వృత్తిగా పనిజేయువారు తయారు జేయు వానికన్న వేయిరకపుయేకులను దెప్పించుకొందురు. ఈ పనివలన నెలకు 8, 10 రూపాయలను సంపాదించుపాతకాలలు గలవు. విద్యార్థులే ప్రక్కయిండ్లలో కడుగు ద్రివ్యుటనగూర్చి నేర్చుచును. ఏపోట్ల విద్యార్థులు ఖద్దరు నెక్కువగ నుపయోగించుటలో ఆచట జన సామాన్యము దుఢాడ ఖద్దరు వ్యాపించియుండును. విదేశ వస్తువులనుగా బాటియపాకకాలలు కొలదిమాత్రమే యున్నవి. ఆ ఉన్నవానిలోనైన కొన్నింటిలోనే వడుకువని నేర్చుటకు యున్నది. ఖద్దరుసభివృద్ధిజేసి కాశ్యకముగ నుండునటులజేయు మార్గముల వారయటకు చువచ్చునని ప్రోత్సహకరణకే కాలము నమోపించినది.

మగన్లాల్, కే. గాంధీ.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

పురాణ గ్రంథ మాల - కాకినాడ.

ఈ గ్రంథనిలయము 1911 సంవత్సరములో స్థాపించబడినది. ఇప్పుడు రావలసినంత కాకినాడకు మార్చు బడినది. ఇంతటికిండి యందు దేశభాషాభివృద్ధి కరణులగు పురాణములు నులభనచరమున రెండు నూపముల కొక సంపుటముగా వెలువడుచుండును. ప్రస్తుతము శివురామము 1, 2 సంపుటములు క్యాటిగోరైందుతో వెలువడినవి. (1) ఇందు చందాదాక్షిణ్యముగ జేసవారు 0-8-0 లు ప్రవేశ కనుము నెల్లించులెను. (2) చందాదారులకు క్యాటిగోరై-ముగల పంపుటను పోస్తేజీగాక 1-0 ముగము. (3) వి. పి సౌభర్యములు లేని నైవాము ఇలావా వాస్తవ్యులు పోస్తేజీగాక శివరపు చందా రు 8-8-0 లు ముందుగ చెల్లించిచేడల వారికి ఆప సంపుటములను రిజిస్ట్రేరిగాక బంపుచుము (4) ఇందు సహాయముగాక జేసవారు సంవత్సరముకు రు 12-0-0 లు ఇచ్చినచో ఆవత్సరములో వెలువడు ఆపసంపుటములు వారికి రిజిస్టరుగా పంపుటయేకాక వారిసామము లొకసంపుటములో బ్రకటింతుము. (5) ఇందపోషకులుగా జేరుభాషాభివృద్ధిములు ఒక్కసారి రు 116/ విరాళ మిచ్చినచో వారిసామములు గ్రంథములక బ్రకటింతుచు నిలుయును వెలువడు గ్రంథములను వారి కుచితముగక బంపుచుండుము. (6) రాజపోషకులుగక జేరు జమీందారులును, మహారాజులును శ్రీమంతులును రెండు నూటపదార్లను గాని అంతకుమించి వారి యాదార్యమునకు దగిన విరాళమునుగాని యొసంగినచో వారిసామముల గ్రంథముల బ్రకటిం చుచు ఇందు వెలువడి గ్రంథముల పన్నిటిని వారికి బంపుచుండుము.

ఇందివరకు వెలువడిన నవలలు

Table with 4 columns: Book Title, Price, Book Title, Price. Includes titles like 'దుర్గేశ సంధి', 'వసుమతి వసంతము', 'సీతారామ', etc.

రు 46-0-0 లు విలువల యీ గ్రంథము లొక్క సారి అసినీనులారికి రు 40-0-0 కే పంపుచుము. చందాదాక్షిణ్యముగ జేసవారికి పోస్తేజీ మేమే భరించి వై పుస్తకములు రు 80/ లకే పంపుచును. ఆర్డరుతో కాలుగవంతు సామ్యు ముద్రులగుగా పంపకలెను.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ, గోదానదిజిల్లా.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయసైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడలిగినది. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0.4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0 (1002) సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికిని మిఠాయి, నూరేమాత్రలు అదృశ్యమైనగుణమొంగినది జయచేసి 6 బుద్దను పంపుదు. పి శ్రీనివాసరావు, క్కార్కు ట్రేడింగ్ కో. డిబార్టుమెంటు రాయలూరు (సెంట్రల్ ప్రావింసు) (1008) మీ కస్తూరిమాత్రలను కాడుటచే చలిజ్వరము, దగ్గు మొదలగు వ్యాధులు బాగుగా కుడినవి. తక్షణమే 6 బుద్దను పంపుదు. హరంగ ట్రై సీలా గౌదాగు హనుమాన్ నల్కి, కర్ణాటకా)

సారస్వతానవం (బుద్ధిప్రసాదిన)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు మంచి బలమునిచ్చు ఔషధము. జ్ఞాపకశక్తిని కలిగించును, మగిజ్ఞుల కంతస్వరములగు మనోహరత నిచ్చును. కడుపు, రొమ్ము, పక్కలు, మోకాళ్లు, మాంసఖండములు, శిరస్సు వీటిలో నులగ నొప్పులను కలిపారి చును. మెదడు దుర్బలమునలన గలుగు మరపు, అలస్యము, తల జడిమి, కంఠుచీకటి, జెహించము, పిత్తనరములు చేడడని, కడు పుల్లముంటు సంకిటము, మలబద్ధము, ఆలెలితకుండుట, కలదిప్పు డము, కాంఠిహీనత, గుల్మము, మూరొగములు, ఇంకను ఆశకగోగములును గుణవరమును. విద్యార్థులకును, వ్యాధివారులకు సంజీవివంటిది. 6 ఔషధ సీసా 1-కి రు 0-0-0 లు. రు. 2 లు ఔషధములు కొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం. బ్రాంచి, నెం 381, తంబుకెట్టిపిది, మదరాసు. బ్రాంచినుండి పీటెలపంపబడవు. పాశ్యపు వెంటటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల మైసూరు. (4)

అమెరికాదేశమునందు తయారుచేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో (3)

మీరే డ్రోరముచేసికొనుడు

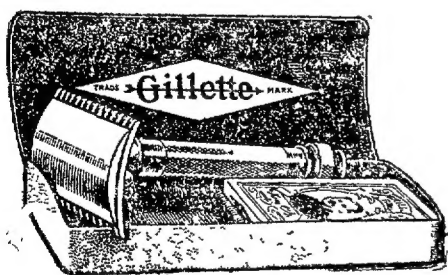
బ్రౌనీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

అంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, డ్రోరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా డ్రోరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచాక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక

డ్రోరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

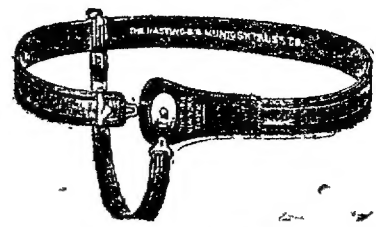
ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

హరిహర హరిహర హరిహర

హెర్నియా బెల్టులు

మావద్ద పసివాడకును పెద్ద వార
లకును ఉపయోగపడు బెల్టులు అనేకము
గలవు ధరలకై వ్రాసిన, క్యాటలాగును
బంపెదము.

శ్రీ కృష్ణను బ్రదర్స్,

కవిస్థానం, 828, రంగులబడి, మద్రాసు

మనదేశపుదురవస

బెజవాడ

గమనింపుడు

తల్లిపాలుత్రాగు పిల్లల - ఆహారములనివ్వక

ఆయుర్వేదభూషణ శాస్త్రాలవారి

క్షీరవర్ధని

తల్లులకిచ్చినయడల

తల్లిపాలుత్రాగు పిల్లలకంటే పోతపాలుత్రాగు పిల్లల మరణము

15 శాతము అధికముగ నున్నట్లు ఆ డాక్టరు మార్కుగా ప్రకటించి

యున్నాడు, గమనక వార్షికు మొదలగు కృత్రిమ ఆహారముల నివ్వక

తల్లులకిచ్చిన చనువలను అడ్డుకొనుగ నలుగును.

దీని గుణ మత్యాగ్యత్యము. అతిశయోక్తి కాదు.

తెల రు 1-8-0. వి. పి. సహ రు 2-0-0.

మావద్ద అనేక ఆయుర్వేదావధములు దొరుకును.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మీరు

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి

తెలుపు

కామశాస్త్రమను

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుండురా

లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా

ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

విశాసము:-

ఆతంకనిగనా బేషధాలయము

28 బ్రాజ్మ, బీకరాడు.

నూతన ప్రచురములు

బహుళ పోతనామాత్యప్రణీతము

ఆంధ్ర భాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటా మేలుపరి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

ఆనందరంగ రాట్నాండము 1-కి 1-8-0

ఆనంతునిధనము 1-కి 0-14-0

అప్పకవియము 1-కి 2-8-0

అధర్వణ కారికలు, సటీక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దదొక

మన క్యాటలాగులు చూడకొనరాదు.

వాణిజ్య - గానుస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎస్.ఎస్.రోడ్, చెన్నై-600 006.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

ఎంక్రేవింగు

ది సిద్ధగురు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, పోస్టుబాక్సు నెం 1280 మద్రాసు.

Printed and Published by K. Nagaswara Rao, Editor at the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS,